

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Σχολή Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων

**Διδρυματικό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών
Σπουδών (ΔΔΠΜΣ) «Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη
και Αυτοδιοίκηση»**

**Η συμβολή των Κοινωνικών Επιχειρήσεων στην
βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη περιοχών. Περίπτωση
μελέτης: Δήμος Αριστοτέλη Χαλκιδικής**

Νικόλαος Αυγερινός

Κόρινθος, Νοέμβριος 2023

University of Peloponnese
Faculty of Social and Political Sciences
Department of Political Studies and International
Relations

Inter-Institutional Inter-Departmental Master Program in
"Local and Regional Development and Self-Government"

The contribution of Social Enterprises to the
sustainable tourism development of regions. Case
study: Municipality of Aristotle, Halkidiki

Nikolaos Avgerinos

Corinth, Greece, November 2023

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Με την παρούσα δήλωση:

1. Δηλώνω ρητά και ανεπιφύλακτα ότι η διπλωματική εργασία που σας καταθέτω αποτελεί προϊόν δικής μου πνευματικής προσπάθειας, δεν παραβιάζει τα δικαιώματα τρίτων μερών και ακολουθεί τα διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα επιστημονικής συγγραφής, τηρώντας πιστά την ακαδημαϊκή δεοντολογία.
2. Οι απόψεις που εκφράζονται αποτελούν αποκλειστικά ευθύνη του συγγραφέα και ο επιβλέπων, οι εξεταστές, το Τμήμα και το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου δεν υιοθετούν κατ' ανάγκη τις εκφραζόμενες απόψεις ούτε φέρουν οποιαδήποτε ευθύνη για τυχόν λάθη και παραλείψεις.

Ο δηλών

.....
(Υπογραφή)

ΑΦΙΕΡΩΣΗ

Η παρούσα εργασία αφιερώνεται στους γονείς μου Ιωάννη και Νίκα, οι οποίοι δεν βρίσκονται στη ζωή, που με μεγάλωσαν με Αρχές και Αξίες. Αιώνια αυτών η μνήμη!

Εσαεί ευγνώμων

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θερμές ευχαριστίες στην οικογένειά μου, τη σύζυγό μου Ελένη και τα παιδιά μου Γιάννη και Γιώργο, για την στήριξη τους, τους υπεύθυνους Καθηγητές μου καθώς και όλους όσους με βοήθησαν με οποιονδήποτε τρόπο. Ιδιαίτερες ευχαριστίες σε όσους αφιέρωσαν σημαντικό χρόνο κατά την διαδικασία των συνεντεύξεων.

Περίληψη

Η παρούσα εργασία ασχολείται με τον ρόλο των κοινωνικών επιχειρήσεων στην ανάπτυξη του τουρισμού στο Δήμο Αριστοτέλη. Η μεθοδολογία της εργασίας βασίζεται σε βιβλιογραφική ανασκόπηση αλλά και σε ποιοτική έρευνα μέσω ημι-δομημένων συνεντεύξεων με άτομα συνδεδεμένα με τη διοίκηση και τον τουρισμό της υπό μελέτη περιοχής. Οι συνεντεύξεις αναλύθηκαν θεματικά, με σκοπό την εξαγωγή σημαντικών στοιχείων και προτύπων.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας οι κοινωνικές επιχειρήσεις αναγνωρίζονται ως κρίσιμος παράγοντας για την ανάπτυξη ενός βιώσιμου και υπεύθυνου τουρισμού. Στο Δήμο Αριστοτέλη, υπάρχουν ευκαιρίες για διαφοροποίηση και ανάπτυξη στον τουριστικό τομέα μέσω κοινωνικών επιχειρήσεων, καθώς οι κοινωνικές επιχειρήσεις συμβάλλουν στην ενίσχυση των τοπικών κοινοτήτων, στην πολιτιστική ανταλλαγή, και στη διατήρηση της τοπικής ταυτότητας, προσφέροντας οφέλη όχι μόνο στον τουριστικό κλάδο αλλά και στην τοπική οικονομία.

Παρά τις θετικές πτυχές, οι κοινωνικές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν προκλήσεις όπως η δυσκολία στην πρόσβαση σε χρηματοδότηση, τα ρυθμιστικά εμπόδια, η έλλειψη κινήτρων και η ανταγωνιστική πίεση από συμβατικές επιχειρήσεις. Η έρευνα προτείνει την ανάγκη για στρατηγική ενσωμάτωση των κοινωνικών επιχειρήσεων στον τουρισμό, με έμφαση στην ισορροπημένη προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη τις οικονομικές και κοινωνικές διαστάσεις. Τέλος, η εργασία καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η τόνωση της καινοτομίας στον κλάδο της φιλοξενίας και του τουρισμού μέσω κοινωνικής επιχειρηματικότητας μπορεί να βοηθήσει στην αντιμετώπιση των προκλήσεων και τη βελτίωση του τουρισμού.

Λέξεις Κλειδιά: κοινωνικές επιχειρήσεις, τουρισμός, Δήμος Αριστοτέλη

Abstract

This paper deals with the role of social enterprises in the development of tourism in the Municipality of Aristotelis. The methodology of the work is based on a literature review but also on qualitative research through semi-structured interviews with people connected to the administration and tourism of the area under study. The interviews were analyzed thematically, with the aim of extracting important elements and patterns.

According to the results of the research, social enterprises are recognized as a critical factor for the development of a sustainable and responsible tourism. In the Municipality of Aristotelis, there are opportunities for diversification and development in the tourism sector through social enterprises, as social enterprises contribute to the strengthening of local communities, cultural exchange, and the preservation of local identity, offering benefits not only to the tourism industry but also to the local economy.

Despite the positive aspects, social enterprises face challenges such as difficulty in accessing finance, regulatory barriers, lack of incentives and competitive pressure from conventional enterprises. The research suggests the need for strategic integration of social enterprises in tourism, with an emphasis on a balanced approach that takes into account economic and social dimensions. Finally, the paper concludes that stimulating innovation in the hospitality and tourism industry through social entrepreneurship can help address challenges and improve tourism.

Keywords: social enterprises, tourism, Municipality of Aristotelis

Περιεχόμενα

Περίληψη	v
Abstract.....	vi
Περιεχόμενα Πινάκων	ix
Περιεχόμενα Εικόνων	x
1. Εισαγωγή	1
1.1 Παρουσίαση του θέματος και της σημασίας του	1
1.2 Σκοπός και στόχοι της εργασίας.....	1
1.3 Δομή της εργασίας.....	2
2. Θεωρητικό Πλαίσιο	3
2.1 Ορισμός των κοινωνικών επιχειρήσεων.....	3
2.2 Οι κοινωνικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα	7
2.3 Βασικές αρχές της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης	9
2.4 Σχέση μεταξύ κοινωνικών επιχειρήσεων και βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης	10
2.3.1 Παραδείγματα κοινωνικών επιχειρήσεων	22
3. Δήμος Αριστοτέλη.....	34
3.1 Γενικά στοιχεία και Γεωγραφικό Πλαίσιο	34
3.2 Δημογραφικά και Οικονομικά στοιχεία με εστίαση στον τουρισμό	36
3.3 Ανθρωπογενείς πόροι	40
3.3 Πολιτιστικές ιδιαιτερότητες της περιοχής στα πλαίσια του τουρισμού.....	41
3.4 Φυσικό περιβάλλον και κλίμα.....	45
4. Ποιοτική μελέτη: συνεντεύξεις σε αρμόδιους σχετικά με τις Κοινωνικές Επιχειρήσεις στο Δήμο Αριστοτέλη.....	48
4.1 Μεθοδολογικό Πλαίσιο	48

4.2 Δείγμα και διαδικασία συνέντευξης	49
3.3 Οδηγός συνέντευξης & Θεματικοί άξονες	49
4.2 Θεματική Ανάλυση	50
5. Αποτελέσματα και Συμπεράσματα	811
5.1 Σύνοψη των κυριότερων ευρημάτων	811
5.2 Προτάσεις για μελλοντικές πρακτικές και πολιτικές	822
Βιβλιογραφία	844
Παράρτημα.....	933

Περιεχόμενα Πινάκων

Πίνακας 1. Μορφωτικό επίπεδο κατοίκων του Δήμου Αριστοτέλη	38
Πίνακας 2. Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχεία και παρόμοιες εγκαταστάσεις (εκτός τουριστικών κάμπινγκ) ανά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο για το 2018	39
Πίνακας 3. Αφίξεις σε ξενοδοχεία και παρόμοιες εγκαταστάσεις (εκτός τουριστικών κάμπινγκ) ανά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο για το 2018	40
Πίνακας 4. Απαντήσεις συνεντεύξεων ανά θεματικό άξονα και ερώτηση	51

Περιεχόμενα Εικόνων

Εικόνα 1. Doi Tung Royal Villa και ο κήπος Mae Fah Luang	24
Εικόνα 2. Χάρτης με τη θέση του Δήμου Αριστοτέλη στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (Πηγή: https://el.wikipedia.org/wiki/Δήμος_Αριστοτέλη).....	34
Εικόνα 3. Χάρτης του Δήμου Αριστοτέλη (Πηγή: http://ierissos.blogspot.com/2010/04/blog-post_1475.html).	35
Εικόνα 4. Οι κυριότεροι οικονομικοί κλάδοι του Δήμου Αριστοτέλη.....	39

1. Εισαγωγή

1.1 Παρουσίαση του θέματος και της σημασίας του

Το αντικείμενο της παρούσας μελέτης είναι η διερεύνηση του ρόλου των κοινωνικών επιχειρήσεων στη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη, με μια μελέτη περίπτωσης που επικεντρώνεται στον Δήμο Αριστοτέλη της Χαλκιδικής. Καθώς ο παγκόσμιος τουρισμός αντιμετωπίζει μια υπαρξιακή ανάγκη να εξελιχθεί πέρα από την απλή εμπορευματοποίηση, η κατανόηση των μηχανισμών μέσω των οποίων οι κοινωνικές επιχειρήσεις συμβάλλουν στον αειφόρο τουρισμό είναι κρίσιμη. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις είναι μοναδικές στην προσέγγισή τους με γνώμονα την αποστολή τους, δίνοντας προτεραιότητα σε κοινωνικούς, πολιτιστικούς και περιβαλλοντικούς στόχους παράλληλα με την οικονομική κερδοφορία. Σε τοποθεσίες όπως ο Δήμος Αριστοτέλη, όπου ο τουρισμός αποτελεί σημαντική οικονομική κινητήρια δύναμη αλλά είναι ευάλωτος στις αρνητικές επιπτώσεις του υπερτουρισμού και της οικολογικής υποβάθμισης, οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να λειτουργήσουν ως καίριοι διαμεσολαβητές. Με άλλα λόγια μπορούν να αξιοποιήσουν τον τουρισμό για την ανάπτυξη της κοινότητας, διατηρώντας παράλληλα τους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους που κάνουν την περιοχή ελκυστική για τους επισκέπτες αρχικά. Εστιάζοντας σε αυτό το θέμα, η μελέτη συμβάλλει στο διευρυνόμενο σύνολο γνώσεων για τη βιώσιμη ανάπτυξη, την κοινωνική επιχειρηματικότητα και τον υπεύθυνο τουρισμό.

1.2 Σκοπός και στόχοι της εργασίας

Ο σκοπός αυτής της εργασίας είναι πολλαπλός. Πρωταρχικά, στοχεύει στη διερεύνηση και αξιολόγηση της συμβολής των κοινωνικών επιχειρήσεων στον αειφόρο τουρισμό του Δήμου Αριστοτέλη Χαλκιδικής. Σκοπεύει επίσης να εντοπίσει τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που αντιμετωπίζουν αυτοί οι οργανισμοί και να οριοθετήσει αποτελεσματικές στρατηγικές για την εφαρμογή της πολιτικής.

Αναλυτικότερα, οι στόχοι της παρούσας εργασίας ορίζονται ως εξής:

- Προσδιορισμός και διαμόρφωση της έννοιας των κοινωνικών επιχειρήσεων στο πλαίσιο του αειφόρου τουρισμού.
- Ιστορική ανάλυση της τουριστικής ανάπτυξης στο Δήμο Αριστοτέλη, εξετάζοντας πώς η έλευση των κοινωνικών επιχειρήσεων άλλαξε ή επηρέασε αυτήν την τροχιά.
- Ανάλυση πραγματικών παραδειγμάτων κοινωνικών επιχειρήσεων στο Δήμο Αριστοτέλη, αξιολογώντας τις επιπτώσεις τους στις τοπικές κοινωνίες, οικονομίες και οικοσυστήματα.

1.3 Δομή της εργασίας

Η μελέτη θα οργανωθεί σε πολλές βασικές ενότητες για να διευκολυνθεί μια ολοκληρωμένη κατανόηση του θέματος. Μετά το εισαγωγικό τμήμα, θα δημιουργηθεί ένα θεωρητικό πλαίσιο για να τεθούν οι θεωρητικές βάσεις για την μελέτη περίπτωσης και έπειτα θα ακολουθήσει μια ενότητα αφιερωμένη στο ιστορικό υπόβαθρο και την υφιστάμενη κατάσταση στο Δήμο Αριστοτέλη. Στο τέταρτο κεφάλαιο λαμβάνει χώρα η ποιοτική μελέτη, με θεματική ανάλυση των πρωτογενών δεδομένων που συλλέχθηκαν μέσω ημιδομημένων συνεντεύξεων. Τέλος, μια ξεχωριστή ενότητα θα αφιερωθεί στη συζήτηση των ευρημάτων, και τη σύνοψη των βασικών σημείων, όπου και θα προταθούν συστάσεις σχετικά με τη δράση των κοινωνικών επιχειρήσεων στην βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη του Δήμου Αριστοτέλη Χαλκιδικής.

2. Θεωρητικό Πλαίσιο

2.1 Ορισμός των κοινωνικών επιχειρήσεων

Παρά το ταχέως αναπτυσσόμενο πεδίο πρακτικής του και το αυξανόμενο ενδιαφέρον στην αρένα χάραξης πολιτικής (Roper and Cheney, 2005; Peattie and Morley, 2008), η κοινωνική επιχειρηματικότητα εξακολουθεί να είναι πολύ πίσω από την συμβατική επιχειρηματικότητα (Johnson, 2000). Η έννοια της κοινωνικής επιχειρηματικότητας συνεχίζει να σημαίνει διαφορετικά πράγματα σε διαφορετικούς ανθρώπους και δεν υπάρχει σαφής κατανόηση για είναι ακριβώς μια κοινωνική επιχείρηση και η κοινωνική επιχειρηματικότητα (Weerawardena & Sullivan Mort, 2006). Μπορεί να ειπωθεί ότι οι ορισμοί της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και η κοινωνική επιχείρηση ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό σε διεθνές επίπεδο με έναν αριθμό συγγραφέων να χρησιμοποιούν τους δύο αυτούς όρους εναλλακτικά (Peredo and McLean, 2006).

Αναλυτικότερα, όπως χρησιμοποιείται στην ακαδημαϊκή βιβλιογραφία, ο όρος κοινωνική επιχειρηματικότητα καλύπτει ένα ευρύ φάσμα μιας σειράς δραστηριοτήτων και πρωτοβουλιών που εμπίπτουν σε μια συνέχεια, συμπεριλαμβανομένων γενικότερα των μη συμβατικών επιχειρηματικών πρωτοβουλιών. Αυτές οι δραστηριότητες δεν είναι καταδικασμένες να παραμείνουν σταθερές διαχρονικά και κυμαίνονται από κοινωνικές πρωτοβουλίες που εμφανίζονται σε επιχειρήσεις που επιδιώκουν κέρδος, θεσμοθετημένες οντότητες που επιδιώκουν ρητά έναν κοινωνικό στόχο, σχέσεις και πρακτικές που αποδίδουν κοινωνικά οφέλη, επιχειρηματικές τάσεις σε μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς έως και εγχειρήματα που αναπτύχθηκαν εντός του δημόσιου τομέα (Johnson, 2000; Roper and Cheney, 2005; Mair and Marti`, 2006).

Τέτοιες πρωτοβουλίες μπορούν να αναληφθούν από ιδιώτες, μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς ή σωματεία σε συνέργεια με κερδοσκοπικές επιχειρήσεις για την εξισορρόπηση του εταιρικού κέρδους με τη δέσμευση για κοινωνική ευθύνη (Reis, 1999). Είναι ενδιαφέρον ότι, σύμφωνα με ορισμένους συγγραφείς, η επιχειρηματική φύση, ειδικά όσον αφορά την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας με συνεχή και σταθερό τρόπο, δεν είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την άσκηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας (Spear, 2006).

Δεδομένης της μεγάλης ποικιλίας νοημάτων που αποδίδονται στην κοινωνική επιχειρηματικότητα, δεν υφίσταται κάποια κοινή χρήση του όρου της κοινωνικής επιχειρηματικότητας (Peredo & McLean, 2006). Όπως τονίζεται από τους Austin et al. (2006) οι ορισμοί διαφοροποιούνται από πολύ ευρείς έως πάρα πολύ ειδικούς. Ο ευρύς ορισμός της κοινωνικής επιχειρηματικότητας αναφέρεται σε μια νοοτροπία που μπορεί να έχει μια θέση σε οποιαδήποτε επιχείρηση και περιβάλλον (Roberts and Woods, 2005), στο κερδοσκοπικό, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, του δημόσιου τομέα ή σε όλους τους τομείς, όπως οι υβριδικοί οργανισμοί, που αναμιγνύονται κερδοσκοπικές και μη κερδοσκοπικές προσεγγίσεις (Austin et al., 2006). Αντίστοιχα, τα κίνητρα που ενσωματώνεται σε μια πρωτοβουλία κοινωνικής επιχειρηματικότητας μπορεί να ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό και να κυμαίνονται από στόχους εδραίωσης και επέκτασης της επιδίωξης ενός ρητού κοινωνικού στόχου, όπως είναι η περίπτωση μη κερδοσκοπικών οργανισμών, μέχρι το αίτημα ικανοποίησης της δημόσιας πίεσης σε μια κοινωνική δέσμευση, όπως συμβαίνει με τις κερδοσκοπικές επιχειρήσεις.

Οι Peredo και McLean (2006) προσδιορίζουν μια σειρά από πιθανότητες: στο ένα άκρο τοποθετούν επιχειρηματίες και ομάδες που οδηγούνται εξ ολοκλήρου και αποκλειστικά από το στόχο που παράγει κοινωνικά οφέλη, ακόμη και όταν δεν φέρει μια επιχειρηματική δομή. Στο αντίθετο άκρο, τοποθετούν αυτούς που επιδιώκουν έναν κοινωνικό στόχο, αλλά τον υποτάσσουν του πρωταρχικού κερδοσκοπικού στόχου. Στο ενδιάμεσο κατατάσσονται επιχειρήσεις που επιδιώκουν στόχους που είναι κυρίως κοινωνικοί, αν και όχι αποκλειστικά και εξετάζουν τους κοινωνικούς στόχους μεταξύ άλλων στόχων της επιχείρησης (Peredo και McLean, 2006).

Σύμφωνα με έναν στενότερο ορισμό, η κοινωνική επιχειρηματικότητα εντοπίζεται αυστηρά στο μη κερδοσκοπικό τομέα και αναφέρεται στην υιοθέτηση επιχειρηματικών προσεγγίσεων προκειμένου να αποκτήσουν εισόδημα. Συνεπώς, αυτή η προσέγγιση προϋποθέτει ότι η κοινωνική αποστολή είναι σαφής και ουσιαστική (Dees, 1998) και συνεπάγεται την υιοθέτηση αποκλειστικά επιχειρηματικών πρακτικών από μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς (Reis, 1999).

Επιπρόσθετα, κάποιοι ορισμοί επικεντρώνονται γύρω από την κοινωνική διάσταση και ειδικά τον αντίκτυπο που παράγεται στην κοινωνία γενικότερα (Ashoka Foundation, 2007). Παρά τις πολύτιμες ιδέες για επιχειρηματικές συμπεριφορές, οι αντιλήψεις που έχουν προέλθει από κερδοσκοπικές επιχειρήσεις παρουσιάζουν μια

σειρά από ελλείψεις, καθώς δεν είναι σε θέση να συλλάβουν τα μοναδικά χαρακτηριστικά λειτουργίας των μη κερδοσκοπικών οργανισμών (Weerawardena and Sullivan Mort, 2006; Thomson, 2002).

Παρά τους διάφορους ορισμούς, ένα κοινό στοιχείο που προκύπτει στις περισσότερες από τις μελέτες για την κοινωνική επιχειρηματικότητα είναι η φύση της «επίλυσης προβλημάτων» της κοινωνικής επιχειρηματικότητας (Johnson, 2000) και ο στόχος του να δημιουργήσει και να διατηρήσει την κοινωνική αξία (Dees, 1998). Αυτό το τελευταίο χαρακτηριστικό σηματοδοτεί το χάσμα μεταξύ κοινωνικής και άλλων μορφών επιχειρηματικότητας (Peredo και McLean, 2006).

Ωστόσο, η διάκριση μεταξύ κοινωνικής και εμπορικής επιχειρηματικότητας αντί να είναι αυστηρά διχοτομημένη θα πρέπει να εννοιολογείται κατά μήκος μιας συνέχειας που κυμαίνεται από καθαρά κοινωνική έως αμιγώς οικονομική. Κάθε επιχείρηση πρέπει να εκπληρώσει δύο συνθήκες. Το πρώτο είναι η κοινωνική συνάφεια της δραστηριότητάς της και η δεύτερη προϋπόθεση είναι η οικονομική της βιωσιμότητα. Αυτές οι δύο προϋποθέσεις μπορούν να ικανοποιηθούν σε διάφορους βαθμούς από διαφορετικούς τύπους επιχειρήσεων. Ενώ κυριαρχούν οι οικονομικοί και χρηματοοικονομικοί στόχοι στον έναν πόλο, ο άλλος πόλος χαρακτηρίζεται από την κυριαρχία των κοινωνικών στόχων (Austin et al., 2006; Borzaga and Tortia, 2005).

Όπως και στην περίπτωση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, έτσι και στην περίπτωση της έννοιας κοινωνική επιχείρηση δεν υπάρχει συνεπής χρήση του όρου στη διεθνή βιβλιογραφία (Dart, 2004). Η κοινωνική επιχείρηση θεωρείται ότι είναι κάτι νέο και κάτι ξεχωριστό από την κλασική επιχειρηματική και παραδοσιακή μη κερδοσκοπική δραστηριότητα, που συνδυάζει σε διαφορετικό βαθμό στοιχεία του κοινωνικού σκοπού, του προσανατολισμού προς την αγορά και των προτύπων χρηματοοικονομικής απόδοσης των επιχειρήσεων (Young, 2008).

Η έννοια της κοινωνικής επιχείρησης, αναπτύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας EMES, το οποίο πέτυχε να αναπτύξει κοινή προσέγγιση στη μελέτη των κοινωνικών επιχειρήσεων στην Ευρώπη (Borzaga και Defourny, 2001). Αναφερόμενοι στην επιχειρηματική δυναμική που επικεντρώνεται σε κοινωνικούς στόχους, το εννοιολογικό πλαίσιο που προτείνεται από το EMES επιχειρεί να γεφυρώσει τις δύο υπάρχοντες και ευρέως γνωστές έννοιες που χρησιμοποιούνται για τον ορισμό οργανισμών εκτός από δημόσιους φορείς (κρατικούς) και κερδοσκοπικές επιχειρήσεις:

ο μη κερδοσκοπικός τομέας και η κοινωνική οικονομία. Η έννοια της κοινωνικής επιχείρησης που εισήχθη από το EMES δεν επιδιώκει να υποκαταστήσει τις υπάρχουσες έννοιες. Αντίθετα, προορίζεται να ενισχύσει τις έννοιες του τρίτου τομέα ρίχνοντας φως στην επιχειρηματική δυναμική των κοινωνικών στόχων εντός του κλάδου, αποτυπώνοντας παράλληλα τις εξελικτικές τάσεις που αφορούν τον τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών (Borzaga και Defourny, 2001). Η ύπαρξη ομάδας, τα μέλη της οποίας είναι υπεύθυνα για τον στόχο γενικού συμφέροντος που θέτει η κοινωνική επιχείρηση (Nyssens, 2006) εξασφαλίζει την επιβίωση της πρωτοβουλίας πέρα από τη συμμετοχή των ηγετών. Μια κοινωνική επιχείρηση δημιουργείται όταν μια ιδρυτική ομάδα μοιράζεται ένα συγκεκριμένο και καλά καθορισμένο κοινωνικό στόχο και καταφέρνει να τον μεταφράσει σε θεσμική ρύθμιση παρουσιάζοντας συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Η δραστηριότητα που ασκεί η κοινωνική επιχείρηση είναι γενικού συμφέροντος και διαχειρίζεται με επιχειρηματικό τρόπο. Ως τέτοιο μετατρέπεται σε εμπορική δραστηριότητα της κοινωνικής επιχείρησης με περιορισμούς ως προς τους κλάδους ή τις δραστηριότητες που είναι επιλέξιμες για συμμετοχή στην κοινωνική επιχείρηση. Ο στόχος που επιδιώκει η επιχείρηση είναι κοινωνικός και η δραστηριότητα που διεξάγεται πρέπει να διοικείται με επιχειρηματικό τρόπο, ενώ πρέπει να διατηρηθεί σταθερή ισορροπία μεταξύ της κοινωνικής και της οικονομικής διάστασης. Σύμφωνα με αυτή την προοπτική, οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορεί να θεωρηθούν ως πιο προσανατολισμένες στην αντιμετώπιση των αναγκών των πιο εύθραυστων τμημάτων της κοινωνίας, καθώς δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στη διάσταση του γενικού συμφέροντος σε σύγκριση με την παραδοσιακή μη κερδοσκοπική οργάνωση. Όπως τονίζεται από τον Clotfelter (1992), υπάρχουν εμπειρικές ενδείξεις ότι τα μη κερδοσκοπικά ιδρύματα τείνουν να εξυπηρετούν για την αντιμετώπιση των πολυτελών καταναλώσεων και σχετικά λίγες από αυτές εξυπηρετούν τους φτωχούς ως πρωτοβάθμιο στόχο τους (Ben-Ner, 1994; Clotfelter, 1992).

Επιπλέον, ένας πρόσθετος μηχανισμός με στόχο την προστασία των δικαιούχων των κοινωνικών επιχειρήσεων είναι ότι αντιπροσωπεύεται από τον περιορισμό διανομής μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Στις κοινωνικές επιχειρήσεις, τα κέρδη επανεπενδύονται κυρίως στον οργανισμό και χρησιμοποιούνται για την υποστήριξη της ανάπτυξής του. Αυτός ο περιορισμός στοχεύει επιπλέον στη διασφάλιση της ενίσχυσης των περιουσιακών στοιχείων του οργανισμού και, σε περίπτωση διάλυσής του, του γενικού συμφέροντος στόχου που επιδιώκεται με τη μεταβίβαση των

περιουσιακών στοιχείων σε άλλη κοινωνική επιχείρηση, διασφαλίζοντας έτσι με νόμο ότι η ευημερία και οι αναπτυξιακοί στόχοι θα συνεχίσουν να αντιμετωπίζονται.

Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό που χαρακτηρίζει ορισμένες κοινωνικές επιχειρήσεις είναι ο συνδυασμός των διαφορετικών τύπων ενδιαφερόμενων μερών στα μέλη τους, ενώ οι παραδοσιακοί συνεταιρισμοί και οι ενώσεις έχουν γενικά συσταθεί ως οργανώσεις μεμονωμένων συμμετόχων (Seanor and Meaton, 2007).

2.2 Οι κοινωνικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα

Η παρούσα υποπαράγραφος εστιάζει στην Ελληνική Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία, η οποία βρίσκεται σε νηπιακό στάδιο όσον αφορά την καλλιέργεια της ταυτότητάς της και τις κοινωνικές της επιπτώσεις (Budd 2003). Οι τοπικοί παράγοντες αναδύονται από τις τοπικές κοινωνίες και αναλαμβάνουν δραστηριότητες προς όφελος τους. Η δική τους παρουσία έχει ως αποτέλεσμα την κινητοποίηση πόρων για τη δημιουργία μιας σειράς αξιών: οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές και πολιτιστικές ως απάντηση στην κοινωνική ανισορροπία της αγοράς εντός της εκάστοτε κοινότητας (Kim and Lim 2017). Έτσι, οι Κοινωνικές Επιχειρήσεις είναι πιθανώς ο κομβικός παράγοντας της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (SSE) για την προώθηση της τοπικής βιώσιμης ανάπτυξης, που ορίζεται ως «η διαδικασία με την οποία οι κοινότητες μπορούν να ξεκινήσουν».

Θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι οι SE αντιπροσωπεύουν μια εναλλακτική μοντέλου ανάπτυξης με επίκεντρο την αγορά μειώνοντας τις ανισότητες ισχύος (Hope and Martelli 2017). Ωστόσο, μια βασική διαφορά μεταξύ της ελληνικής και της ευρωπαϊκής εμπειρίας είναι ότι οι ελληνικές κοινωνικές επιχειρήσεις φαίνεται να ταιριάζουν περισσότερο στο μοντέλο της «επιχειρηματικότητας της ανάγκης» (Poschke 2010), αντί σε ένα καινοτόμο μοντέλο που ανταποκρίνεται στις τοπικές κοινωνικές ανάγκες (Georamas 2016; Nasioulas and Mavroeidis 2013), με αποτέλεσμα χαμηλές προσδοκίες ανάπτυξης, περιορισμένους πόρους και χαμηλά κεφάλαια που κινητοποιήθηκαν για την επιχειρηματική τους δραστηριότητα. Κάποια άλλα χαρακτηριστικά που υποδηλώνουν την κατηγοριοποίηση της «επιχειρηματικότητας αναγκαιότητας» είναι η ηλικία των μελών και τα επίπεδα απασχόλησης που χαρακτηρίζουν τις ελληνικές κοινωνικές επιχειρήσεις.

Σύμφωνα με έρευνα που διεξήγαγε ο Adam (2014), το 50% των μελών των κοινωνικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα ήταν άνω των 40 ετών, δηλαδή η ηλικιακή ομάδα που επηρεάστηκε κυρίως από την οικονομική κρίση. Ακόμη, ένα ενδιαφέρον χαρακτηριστικό των ελληνικών ΚΟΙΝΣΕΠ είναι η μεγάλη διακύμανση ως προς τον αριθμό τους. Στοιχεία από το Κοινωνικό Μητρώο Αλληλέγγυας Οικονομίας δείχνουν ότι στην Ελλάδα υπάρχει περίπτωση να «εκτινάσσονται» εγγραφές νέων φορέων, με κίνητρο το Νόμο και τις υποσχέσεις για οικονομικές επιδοτήσεις. Έτσι, τέσσερα χρόνια μετά την θέσπιση του Ν. 4019/2011, και λίγο πριν την εισαγωγή του νέου Νόμου (4430/2016), έφτασε ο αριθμός των εγγεγραμμένων ΚΟΙΝΣΕΠ σε 1.205. Ο νόμος 4430/2016 προέβλεπε ότι οι ΚΟΙΝΣΕΠ έπρεπε να κάνουν αίτηση για επανεγγραφή στο νέο Κοινωνικό Μητρώο. Από το σύνολο (1025), μόνο 586 (περίπου 48%) ήταν οι οντότητες που ίσχυαν (και 541 έκαναν επανεγγραφή τελικά), υποδηλώνοντας ότι, πιθανότατα, οι υπόλοιπες ήταν ανενεργές. Το ίδιο φαινόμενο «έλαβε χώρα και μετά την εισαγωγή του Νόμου 4430/2016. Στη διετία, μετά την εισαγωγή του νόμου αυτού, ο αριθμός των εγγεγραμμένων κοινωνικών επιχειρήσεων έφτασε τις 1385. Μάλιστα, από το 2016 ο αριθμός τους έχει διπλασιαστεί (από 541 σε 1.138) και υπάρχουν διάφοροι λόγοι που εξηγούν αυτή την «άνθηση» (Nasioulas and Mavroeidis 2013).

Αρχικά στην Ελλάδα, εν μέσω κρίσης, η ΚΟΙΝΣΕΠ ήταν η ευκολότερη και φθηνότερη μορφή επιχείρησης. Επίσης, ένα κίνητρο πίσω από τη σύσταση μιας κοινωνικής επιχείρησης υπήρξε η προοπτική των επιδοτήσεων από προγράμματα που χρηματοδοτούνται από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία. Ένας ακόμη λόγος είναι η προνομιακή μεταχείριση σχετικά με τις σχέσεις με τις τοπικές αρχές, ενώ, ένας τέταρτος λόγος είναι το γεγονός ότι ο τομέας δεν ρυθμίζεται, διότι το Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας είναι πολύ υποστελεχωμένο και φαίνεται ότι δεν υπάρχει πολιτική βούληση να ρυθμιστεί ουσιαστικά.

Το 2017, όταν στα χαρτιά καταγράφηκαν περισσότερες από χίλιες οντότητες, μόλις 332 πήραν έγκριση για το «πιστοποιητικό μέλους» και το 2018, με αντίστοιχο αριθμό εγγεγραμμένων, μόνο οι 464 εξ αυτών υπέβαλαν τα απαραίτητα δικαιολογητικά προκειμένου να αποκτήσουν το πιστοποιητικό μέλους. "

2.3 Βασικές αρχές της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης

Ο τουρισμός είναι ένας από τους πιο δυναμικούς και διαδεδομένους οικονομικούς τομείς στον κόσμο, συνεισφέροντας περίπου στο 10% του παγκόσμιου ΑΕΠ (Goeldner & Ritchie, 2018). Ωστόσο, καθώς ο τουρισμός συνεχίζει να επεκτείνεται, οι επιπτώσεις στο φυσικό, κοινωνικο-πολιτιστικό και οικονομικό περιβάλλον μπορεί να είναι σοβαρές. Η έννοια της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης αναδύεται ως ένας μετασχηματιστικός μηχανισμός που έχει σχεδιαστεί για να μετριάσει τις αρνητικές επιπτώσεις του τουρισμού ενισχύοντας παράλληλα τη θετική του συμβολή. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού των Ηνωμένων Εθνών (UNWTO), ο αειφόρος τουρισμός ορίζεται ως «ο τουρισμός που λαμβάνει πλήρως υπόψη τις τρέχουσες και μελλοντικές οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις του, καλύπτοντας τις ανάγκες των επισκεπτών, της βιομηχανίας, του περιβάλλοντος και των κοινοτήτων υποδοχής. (UNWTO, 2005).

Οι βασικές αρχές της Βιώσιμης Τουριστικής Ανάπτυξης είναι οι εξής:

- Περιβαλλοντική ακεραιότητα: Η αειφόρος τουριστική ανάπτυξη δίνει μεγάλη σημασία στη διατήρηση των φυσικών οικοσυστημάτων, στη μείωση της περιβαλλοντικής ρύπανσης και στην προώθηση της βιοποικιλότητας (Gordon et al., 2012).
- Κοινωνική Ισότητα: Ο τουρισμός θα πρέπει να χρησιμεύσει ως εργαλείο κοινωνικής ενδυνάμωσης, δημιουργώντας ευκαιρίες εκπαίδευσης και απασχόλησης για τις τοπικές κοινότητες και ενισχύοντας τη συνεκτικότητα της κοινωνίας (Scheyvens, 1999).
- Οικονομική βιωσιμότητα: Ενώ η κερδοφορία είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη του κλάδου, ο βιώσιμος τουρισμός δίνει έμφαση σε μια μακροπρόθεσμη προοπτική που εξισορροπεί τα βραχυπρόθεσμα κέρδη με τα μακροπρόθεσμα οφέλη για όλους τους ενδιαφερόμενους (Koens et al., 2018).
- Πολιτισμική ευαισθησία: Ο σεβασμός και ο εορτασμός των τοπικών εθίμων, παραδόσεων και συστημάτων διακυβέρνησης είναι αναπόσπαστα στοιχεία για την ανάπτυξη του τουρισμού που είναι βιώσιμος (Buckley et al., 2019).
- Συμμετοχή της Κοινότητας: Οι τοπικές κοινότητες θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά στον τουριστικό σχεδιασμό και τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων,

διασφαλίζοντας ότι οι ανάγκες και οι προοπτικές τους εκπροσωπούνται επαρκώς (Tosun, 2006).

- Διαφάνεια και λογοδοσία: Η υιοθέτηση ηθικών πρακτικών, διαφανών δομών διακυβέρνησης και υπεύθυνων συστημάτων παρακολούθησης και αξιολόγησης είναι απαραίτητα για την επιτυχία των πρωτοβουλιών βιώσιμου τουρισμού (Spenceley et al., 2017).
- Ικανοποίηση επισκεπτών: Η εξασφάλιση εμπειριών υψηλής ποιότητας για τους τουρίστες, χωρίς συμβιβασμούς στους στόχους βιωσιμότητας, είναι ζωτικής σημασίας για τη μακροπρόθεσμη επιτυχία των τουριστικών πρωτοβουλιών (Weaver & Lawton, 2017).

2.4 Σχέση μεταξύ κοινωνικών επιχειρήσεων και βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης

Ο όρος αειφόρος τουρισμός έχει συζητηθεί εδώ και καιρό στην ακαδημαϊκή βιβλιογραφία και έχει καταλήξει να έχει πολλαπλές έννοιες ανάλογα με το πλαίσιο που χρησιμοποιείται. Η φιλοξενία και ο τουρισμός συχνά συζητούνται ως ξεχωριστοί, αλλά σχετικοί κλάδοι. Ωστόσο, συχνά θεωρούνται συσχετιζόμενοι (Chathoth et al., 2016; Denizci & Mohammed, 2015; Fong et al., 2016) επειδή σε κάποιο βαθμό αλληλεπικαλύπτονται. Τα βασικά στοιχεία της βιωσιμότητας σε αυτόν τον κλάδο είναι καθολικά, καθώς πρόκειται για μια μορφή τουρισμού που πρέπει να αντικατοπτρίζει τους τρεις πυλώνες της βιώσιμης ανάπτυξης: να ωφελήσει την κοινωνία, να προστατεύσει και να σεβαστεί το περιβάλλον και να είναι οικονομικά βιώσιμος μακροπρόθεσμα, λαμβάνοντας υπόψη τις μελλοντικές γενιές (Bramwell and Lane, 2002; Kensbock and Jennings, 2011; McCool and Lime, 2001; Butler, 1999). Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού των Ηνωμένων Εθνών (1995) όρισε τον αειφόρο τουρισμό ως αυτόν που ανταποκρίνεται στις ανάγκες των σημερινών τουριστών και των περιοχών υποδοχής, ενώ παράλληλα προστατεύει και ενισχύει τις ευκαιρίες για το μέλλον. Σήμερα λοιπόν, ο αειφόρος τουρισμός δεν πρέπει να αποτελεί μόνο ένα μικρό μέρος της βιομηχανίας φιλοξενίας και τουρισμού, αλλά μια καθολική τουριστική φιλοσοφία και εμπειρία.

Σήμερα, πολύ συχνά σε παγκόσμιο επίπεδο οι ξένες πολυεθνικές καρπώνονται τα οφέλη των τουριστικών επισκέψεων και όχι οι τοπικές τουριστικές επιχειρήσεις και οι αντίστοιχες τοπικές τους κοινότητες (Lansing και De Vries, 2007). Ο βιώσιμος τουρισμός απαιτεί, όπου είναι δυνατόν, να προτιμώνται τοπικές πηγές και να αποζημιώνονται σε δίκαιες τιμές. Από περιβαλλοντικής σκοπιάς, η μείωση της ρύπανσης, συμπεριλαμβανομένων των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, της κατανάλωσης νερού και ενέργειας ώστε να προστατευθούν τα τοπικά οικοσυστήματα είναι ζητήματα αειφόρου τουρισμού. Για παράδειγμα, τα καθαρά συστήματα μεταφορών βοηθούν στην αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων. Από κοινωνική άποψη, ορισμένα προβλήματα που πρέπει να μετριαστούν περιλαμβάνουν τις πολιτιστικές επιπτώσεις και την κοινωνική διαφοροποίηση (Lansing and De Vries, 2007· Stonich, Sorenson and Hundt, 1995). Παρόλο που η έκκληση για μια πιο βιώσιμη βιομηχανία βρίσκεται στην πρώτη γραμμή εδώ και πολλά χρόνια, είναι μικρή πρόοδος για ευρεία καινοτομία, παρόλο που «η τουριστική ανάπτυξη φαίνεται ως πιθανή λεωφόρο για θετικές αλλαγές μέσα από τις ιδέες του αειφόρου τουρισμού» (Bramwell, 2012).

Από την άλλη πλευρά, η κοινωνική επιχειρηματικότητα είναι ένα σχετικά νέο θέμα ενδιαφέροντος στον ακαδημαϊκό και επιχειρηματικό κόσμο (Kistruck & Beamish, 2010). Με αυξημένο ενδιαφέρον τα τελευταία χρόνια από διάφορες ομάδες συμφερόντων, όπως πολιτικούς, κοινοτικούς οργανισμούς και ακαδημαϊκούς, η έννοια της κοινωνικής επιχείρησης έχει γίνει πολύ πιο διαδεδομένη (Chamberlain et al., 2015). Καθοδηγούμενα από ηθικούς παράγοντες, τα άτομα βλέπουν τις κοινωνικές επιχειρήσεις ως τρόπο αύξησης και διαφύλαξης της κοινωνικής ισότητας. Η κοινωνική επιχειρηματικότητα εξελίσσεται λοιπόν σε ένα ευρύτερο κίνημα όπου οι επιχειρήσεις την περικλείουν πιο φυσικά και δεν εμφανίζεται μόνο ως θέμα υποκύψεως στις κοινωνικές πιέσεις (Brouard, McMurtry and Vieta, 2015; Sakarya et al., 2012).

Ο Boluk (2011), ωστόσο, ισχυρίζεται ότι στην ιδέα της κοινωνικής επιχειρηματικότητας έχει δοθεί ελάχιστη προσοχή στην τουριστική βιομηχανία και ότι «η κοινωνική επιχειρηματικότητα είναι ένα αναδύμενο θέμα έρευνας για τον τουρισμό» (Boluk, 2011). Η κοινωνική επιχειρηματικότητα έχει χρησιμοποιηθεί με αόριστους όρους (Abu-Saifan, 2012) και η κοινωνική καινοτομία έχει θεωρηθεί μια σημαντική πτυχή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, έτσι ώστε οι δύο όροι χρησιμοποιούνται σχεδόν συνώνυμα (Alegre & Berbegal-Mirabent, 2016). Μια κοινωνική καινοτομία είναι μια ιδέα που στοχεύει να ωφελήσει έναν κοινωνικό στόχο

ή ανάγκη (Mulgan, 2007) και πρέπει να προσφέρει οφέλη για τα μειονεκτούντα μέρη (Bright & Godwin, 2010). Οι κοινωνικές επιχειρήσεις ορίζονται ως «...*επιχειρήσεις που επιλύουν κρίσιμα κοινωνικά προβλήματα με βιώσιμο τρόπο*», κάτι που διαφέρει από έναν φιλανθρωπικό ή μη κερδοσκοπικό οργανισμό επειδή «...*δημιουργούν και πωλούν προϊόντα ή υπηρεσίες που βελτιώνουν την ποιότητα ζωής για άτομα με χαμηλό εισόδημα ή μειονεκτούντα άτομα, ενώ παράλληλα κερδίζει οικονομικά έσοδα για την επιχείρηση για να διατηρήσει και να αναπτύξει τις δραστηριότητές της*». (Etchart & Comolli, 2013, σελ. 1).

Έτσι, οι κοινωνικές επιχειρήσεις είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν ζητήματα που επηρεάζουν τις περιθωριοποιημένες και υποεξυπηρετούμενες ομάδες, ενώ προάγουν την τοπική οικονομική ανάπτυξη (George, 2013). Η κοινωνική επιχείρηση έχει ενθαρρυνθεί μέσω της πεποίθησης ότι οι προσεγγίσεις κοινωνικού οφέλους που βασίζονται στην αγορά μπορούν να συμβάλουν στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των προγραμμάτων που επικεντρώνονται στα μειονεκτούντα άτομα (Kerlin, 2009). Ωστόσο, διαφορετικές περιοχές του κόσμου έχουν συνδέσει τον όρο κοινωνική επιχείρηση με τα δικά τους διαφορετικά μοντέλα και δραστηριότητες, που αναπτύσσονται διαφορετικά (Defourny και Nyssens, 2010).

Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι οι Ευρωπαίοι έχουν ενσωματώσει τον όρο στο θεσμικό τους λεξιλόγιο (Defourny, 2001) και στη Δυτική κυρίως Ευρώπη, οι ομοσπονδιακές κυβερνήσεις έχουν χρησιμοποιήσει πλαίσια και προοπτικές που σχετίζονται με τις κοινωνικές επιχειρήσεις για να προωθήσουν τις δικές τους πολιτικές ατζέντες (Defourny & Nyssens, 2008). Η κατάσταση ήταν πολύ διαφορετική στην Ανατολική Ευρώπη, όπου τα υψηλά ποσοστά ανεργίας, η πτώση του κομμουνισμού και η φτώχεια έχουν οδηγήσει σε ατζέντες που έχουν επηρεάσει την κοινωνική επιχείρηση (Les and Jeliazkova, 2005). Στον Καναδά, ο όρος είναι σχετικά νέος και μόλις πρόσφατα μπήκε σε συζητήσεις. Ωστόσο, η επιρροή του έχει φτάσει να είναι μεγαλύτερη από της Ευρώπης, αλλά όχι από τις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου έγινε εστίαση στην προσπάθεια για εμπορικότητα των μη κερδοσκοπικών οργανισμών (Dees, 1994, 1998). Στις ΗΠΑ, η ιδιωτική φιλανθρωπία έχει επίσης επηρεάσει την εμφάνιση της κοινωνικής επιχείρησης, κυρίως στον μη κερδοσκοπικό τομέα (Defourny and Nyssens, 2010; Dees, 1998; Kerlin, 2006).

Στη βιβλιογραφία για τη φιλοξενία και τον τουρισμό και την οικονομική ανάπτυξη, εμφανίζονται δύο γενικά θέματα:

- 1) ο τουρισμός είναι ο μοχλός των οικονομιών και
- 2) υπάρχουν οικονομικά οφέλη από τον τουρισμό (Shaw and Williams, 2002).

Για να κατανοήσει κανείς την έννοια της κοινωνικής επιχειρηματικής δραστηριότητας, είναι σημαντικό να αντιπαραβάλει την κοινωνική επιχειρηματικότητα με την επιχειρηματικότητα, αναγνωρίζοντας ταυτόχρονα τα κοινά σημεία. Η κοινωνική επιχειρηματικότητα είναι μια έννοια που προέρχεται από την επιχειρηματικότητα και οι διαφορές βρίσκονται στις προθέσεις και τους συνολικούς στόχους του καινοτόμου ή/και της επιχείρησης (Leroutre et al., 2013). Για να θεωρηθεί ένα επιχειρηματικό εγχείρημα ως κοινωνικό, η σχετική δραστηριότητα πρέπει να αντιμετωπίζει και να προσπαθεί να λύσει κοινωνικά ζητήματα σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ή/και να ενθαρρύνει περαιτέρω δραστηριότητα με κοινωνικό σκοπό για τη δημιουργία μιας βιώσιμης λύσης (Mair & Marti, 2006). Οι Prieto, Phipps και Friedrich (2007) δίνουν το παράδειγμα των απόψεων του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης (NYU) σχετικά με τις προθέσεις των κοινωνικών επιχειρηματιών. Το NYU απαριθμεί τρεις τύπους ατόμων και τις προθέσεις τους:

- 1) εκείνοι που έχουν ή σχεδιάζουν να αναπτύξουν μια καινοτόμο ιδέα για την αντιμετώπιση ενός συγκεκριμένου κοινωνικού προβλήματος με τρόπο βιώσιμο και κλιμακωτό,
- 2) εκείνοι που θα εργαστούν για να δημιουργήσουν την υποδομή που απαιτείται για να ριζώσει το κοινωνικό επιχειρηματικό έργο και
- 3) εκείνοι που θα φέρουν ευαισθητοποίηση προσανατολισμένη στη δράση σε εθνική ή/και παγκόσμια κλίμακα σε συγκεκριμένα κοινωνικά προβλήματα

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η κοινωνική επιχείρηση είναι κάπως διαφορετική στις Ηνωμένες Πολιτείες. Ως επί το πλείστον, η κοινωνική επιχείρηση έχει επικεντρωθεί στην αύξηση των εσόδων για μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς ή στην τροφοδοσία κοινωνικών έργων μέσω της φιλανθρωπίας (Dees, 1998). Στον Καναδά, αν και η εστίαση είναι επίσης στην κοινωνική διαχείριση των κοινωνικών αναγκών, η πλειονότητα της ανάπτυξης κοινωνικών επιχειρήσεων προέρχεται από μικρά κερδοσκοπικά και όχι μη κερδοσκοπικά έργα. Όπως προσθέτει ο Dees (2003), η

εστίαση στον Καναδά έχει επικεντρωθεί στην καινοτομία και τον αντίκτυπο, παρά στο εισόδημα. Ενώ οι επιχειρηματίες συνήθως στοχεύουν να επιφέρουν την αλλαγή μέσω της παροχής ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας με τελικό στόχο να ωφεληθούν οι ίδιοι ή/και οι οργανώσεις τους, οι κοινωνικοί επιχειρηματίες στοχεύουν να ωφεληθούν την κοινωνία γενικότερα μέσω των πρωτοβουλιών τους (Leroutre et al, 2013, Mair & Marti , 2006). Αν και τόσο οι επιχειρηματίες όσο και οι κοινωνικοί επιχειρηματίες προσπαθούν να εκμεταλλευτούν ευκαιρίες, οι κοινωνικοί επιχειρηματίες αναζητούν ειδικά ευκαιρίες που θα προκαλέσουν κοινωνική αλλαγή (Martin and Osberg, 2007).

Οι καινοτομίες σχετίζονται με κοινωνικές ή/και περιβαλλοντικές βελτιώσεις, όπου η οικονομική βιωσιμότητα είναι μια αναγκαιότητα για να διασφαλιστεί ότι η επιχείρηση παραμένει μια συνεχιζόμενη δραστηριότητα (Leroutre et al., 2013). Αυτές οι καινοτομίες θα μπορούσαν να σχετίζονται είτε με σταδιακές βελτιώσεις είτε με άλματα προς τα εμπρός που παράγουν νέες βιώσιμες νεοφυείς επιχειρήσεις. Οι Yang και Wall (2008) συζητούν τον ρόλο των επιχειρηματιών στη φιλοξενία και τον τουρισμό στην Κίνα και οι Shaw και Williams (2002) σκιαγραφούν την ανάγκη για κοινωνική καινοτομία.

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν συχνά ζητήματα κοινωνικού αποκλεισμού, φτώχειας και στοχεύουν στο μετασχηματισμό της αγοράς εργασίας που με τη σειρά του αυξάνει τα προς το ζην όλων των πολιτών (Mendell, 2007). Οι πρόσθετες εταιρείες προσφέρουν περισσότερη απασχόληση και επιλογές για τους τουρίστες. Ως αρχή, κάποια αύξηση του τουρισμού θα μπορούσε να προκύψει με το σχεδιασμό βιώσιμων δραστηριοτήτων και επιλογών για επιλεγμένες ομάδες. Η Ιρλανδία το έκανε αυτό στοχεύοντας στη διασπορά (Mottiar, 2016).

Ακόμη, η κοινωνική επιχειρηματικότητα αυξάνει τις ανταγωνιστικές πιέσεις στις υπάρχουσες επιχειρήσεις από νέες καινοτόμες βιώσιμες επιχειρήσεις. Από την άλλη πλευρά, ορισμένοι τουρίστες που κανονικά θα χρησιμοποιούσαν τις τυπικές μαζικές τουριστικές προσφορές ενδέχεται να στραφούν στις προσφορές των νέων εταιρειών. Έτσι, οι νέες καινοτομίες που προκύπτουν από την κοινωνική επιχειρηματικότητα αυξάνουν τον αειφόρο τουρισμό, την κοινωνική ενδοεπιχειρηματικότητα και την επιχειρηματικότητα.

Ακόμη, η κοινωνική επιχειρηματικότητα δημιουργεί μια βάση για άλλες πιο κερδοφόρες δραστηριότητες. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα για το πώς οι μη

κερδοσκοπικές οργανώσεις συνεργάζονται και βοηθούν στην καλλιέργεια επιχειρήσεων. Η CARE, μια αναπτυξιακή ΜΚΟ, άνοιξε μια εταιρεία που ονομάζεται Jita στο Μπαγκλαντές. Η Jita είναι μια εταιρεία διανομής που απασχολεί ντόπιες γυναίκες για να πουλάει επώνυμα είδη στις αγροτικές τους περιοχές από τις Unilever, Bata, Grameen Phone και άλλες. Επίσης, στον Καναδά, μια κοινωνική επιχείρηση που ονομάζεται Mealshare συνεργάζεται με παρόχους φιλοξενίας και τροφίμων σε εθνικό επίπεδο για να βοηθήσει τους λιγότερο τυχερούς. Μέσω μιας συνεργασίας μάρκετινγκ, το Mealshare συνεργάζεται με εστιατόρια και τοποθετεί το λογότυπό τους δίπλα σε μερικά στοιχεία μενού. Όταν ένας πελάτης παραγγέλνει ένα «Στοιχείο Mealshare», παίρνει το γεύμα του και το Mealshare παρέχει ένα γεύμα σε έναν νεαρό που έχει ανάγκη. Μέχρι σήμερα έχουν προσφέρει πάνω από 500.000 γεύματα (Mealshare, 2016). (Cohen and Sahlman, 2013). Μόλις η νέα επιχείρηση είναι κερδοφόρα, ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός την απελευθερώνει ως συνεχιζόμενη επιχείρηση. Έτσι, ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός λειτουργεί σαν μια κοινωνική επιχείρηση δημιουργώντας μια κοινωνικά επωφελής κερδοσκοπική επιχείρηση μέσα σε ένα σκληρό περιβάλλον για μακροπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη. Η νέα επιχείρηση είναι βιώσιμη αξιοποιώντας ντόπιους πόρους, αποφεύγοντας έτσι τη διαρροή.

Αυτό το ίδιο μοντέλο θα μπορούσε να επαναληφθεί στην τουριστική βιομηχανία, όπου ένας κοινωνικός επιχειρηματίας του τουρισμού συνεργάζεται με μια μεγαλύτερη ΜΚΟ για πρόσθετη υποστήριξη. Για παράδειγμα, το Ίδρυμα Planeterra, η μη κερδοσκοπική επιχείρηση της G Adventures στον Καναδά, έχει αναπτύξει πολλές πρωτοβουλίες για να βοηθήσει στην ενίσχυση των κοινοτικών επιχειρήσεων που στη συνέχεια γίνονται μέρος των προσφορών των mainstream tour operators τόσο σε τοπικό επίπεδο όσο και σε εξωτερικό. Στο χωριό Huchuy Qosco του Περού, η Planeterra βοήθησε στη δημιουργία ενός κοινοτικού εστιατορίου που ανήκει 100% στην τοπική κοινότητα. Μέσα στους πρώτους εννέα μήνες λειτουργίας, το εστιατόριο Parwa εξυπηρέτησε 16.000 επισκέπτες και κέρδισε 160.000 \$USD σε έσοδα. Τα κέρδη επενδύθηκαν εκ νέου στην επιχείρηση μέσα από την ολοκλήρωση ενός κτιρίου δύο επιπέδων για τη διοίκηση, αποδυτήρια και μπάνια, κήποι, γυάλινοι τοίχοι για το χώρο φαγητού και περισσότερες προμήθειες σερβιρίσματος όπως πιάτα, μαχαιροπίρουνα κ.λπ. Μπόρεσαν επίσης να αναπτύξουν τρία από τα δικά τους κοινοτικά έργα: ένα εργαστήριο υπολογιστών και μια βιβλιοθήκη, ένα πρόγραμμα φροντίδας στο σπίτι για

τους ηλικιωμένους του χωριού και ένα πρόγραμμα υποτροφιών για όλα τα παιδιά του Huchuy Qosco (Planeterra, 2015).

Επιπρόσθετα, η κοινωνική επιχειρηματικότητα διευκολύνει την εφαρμογή περιβαλλοντικών και κοινωνικών κανονισμών. Συχνά, οι κυβερνήσεις θεσπίζουν νέους περιβαλλοντικούς κανονισμούς ή κανόνες που διέπουν τις κοινωνικές σχέσεις, όπως η εργατική νομοθεσία. Ωστόσο, οι νέοι κανονισμοί μπορούν να οδηγήσουν σε οφέλη όπως εξοικονόμηση κόστους και δημιουργώντας εμπόδια στην είσοδο νέων επιχειρήσεων. Μπορεί ακόμη και να είναι στρατηγικά για μια επιχείρηση (Davari & Strutton, 2014; Graci & Dodds, 2009). Νέες νεοσύστατες επιχειρήσεις που προσφέρουν ειδικές γνώσεις σε προϊόντα ή/και υπηρεσίες μπορούν να βοηθήσουν τις υπάρχουσες εταιρείες να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις και να τις βοηθήσουν να επιτύχουν οφέλη. Έτσι, οι νεοφυείς επιχειρήσεις επιταχύνουν τη βιωσιμότητα του κλάδου ενώ βοηθούν την κυβέρνηση να δει τις νέες πολιτικές της να εφαρμόζονται. Ένα τέτοιο παράδειγμα αποτελεί το ParkBus, ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός τουριστικών μεταφορών που εστιάζει στην προσέλκυση επισκεπτών σε επαρχιακά και εθνικά πάρκα. (<https://www.parkbus.ca/>).

Ακόμη, η κοινωνική επιχειρηματικότητα προωθεί την τοπική οικονομική ανάπτυξη και προσελκύει τη διεθνή προσοχή προσελκύοντας τουρίστες με νέες δραστηριότητες βιώσιμου τουρισμού, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα θετικές επιπτώσεις για τις τοπικές κοινότητες, μπορούν να προκύψουν θετικές επιπτώσεις (Lordkipanidze, Brezet & Backman, 2005). Η μειωμένη διαρροή μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη συμμετοχή νέων και υφιστάμενων επιχειρήσεων φιλοξενίας και τουρισμού και αυτό αποτελεί ένα μόνο από τα οικονομικά πλεονεκτήματα. Μεγαλύτερος αριθμός επισκεπτών μπορεί να χρησιμοποιήσει μια σειρά αγαθών και υπηρεσιών, υποστηρίζοντας έτσι τις τοπικές επιχειρήσεις. Κατά τη διαδικασία αυτή, οι τουρίστες αποκτούν επίγνωση και πιθανώς μεγαλύτερη εκτίμηση για την τοποθεσία, τους ανθρώπους και τον πολιτισμό του τόπου επίσκεψης (Lansing & De Vries, 2007).

Από τη σκοπιά των διεθνών σχέσεων, η εξοικείωση που αναπτύσσεται από διεθνείς επισκέπτες μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την ενσυναίσθησή τους για αυτό το έθνος μέσω των εμπειριών τους ως επισκέπτες. Όταν πολλοί διεθνείς επισκέπτες έχουν αναπτύξει αυτές τις κοινές θετικές εμπειρίες, αυτό μπορεί να έχει ανείπωτες επιπτώσεις. Για παράδειγμα, όταν το Koh Phi Phi στην Ταϊλάνδη υπέφερε από το

τσουνάμι το 2004, ο προορισμός προσέλκυσε αυξημένη βοήθεια, καθώς πολλοί από τους προηγούμενους επισκέπτες του θυμήθηκαν τις θετικές τους εμπειρίες και ήρθαν επίσης να βοηθήσουν στον καθαρισμό. Ένα άλλο παράδειγμα στον Καναδά είναι το Fogo Inn που είναι ένα κατάλυμα που δεσμεύει και αποθηκεύει βρόχινο νερό, ηλιακή ενέργεια και χρήση τοπικής εργασίας και υλικών. Όλα τα έπιπλα του Fogo Inn είναι 100% τοπικής κατασκευής και τώρα τα έπιπλα της κοινότητας πωλούνται στο KLAUS από τη Nienkamper. Το Inn κέρδισε το Βραβείο Greatest Innovation/Disruption Prize στο LE Miami και είναι ένα από τα δέκα πιο τολμηρά νέα κτίρια του Architectural Digest σε όλο τον κόσμο. Το Fogo Island Inn αναγνωρίστηκε πρόσφατα στη Χρυσή Λίστα του Condé Nast Traveler 2016 (<http://affectingchange.com/projects/fogo-island-inn/>). Η αναγνώριση του Inn μπορεί να οφείλεται εν μέρει στην άνοδο αυτής της κοινωνικής επιχείρησης σε μια ύφεση της οικονομίας που ιστορικά εξαρτιόταν από το πετρέλαιο. Ωστόσο, το Fogo είναι ένα παράδειγμα επιχείρησης κοινωνικού τουρισμού που έχει ξεπεράσει τις προσδοκίες των ιδρυτών του.

Σε γενικές γραμμές, η έρευνα έχει διαπιστώσει ότι αν και έχει γίνει πολλή συζήτηση για να γίνει η βιομηχανία φιλοξενίας και τουρισμού πιο βιώσιμη, η παγκόσμια βιομηχανία δεν έχει σημειώσει μεγάλη πρόοδο (Buckley, 2012). Ο αειφόρος τουρισμός είναι απλώς μια θέση, ενώ η παγκόσμια εντολή είναι ότι όλος ο τουρισμός, συμπεριλαμβανομένου αυτού που ονομάζεται «μαζικός τουρισμός», πρέπει να γίνει βιώσιμος (Lansing and De Vries, 2007; UNWTO, 2014). Ορισμένες έρευνες αναφέρουν ότι ο κύριος μοχλός της αλλαγής είναι η κυβερνητική ρύθμιση και όχι οι προσεγγίσεις της αγοράς (Buckley, 2012), ενώ άλλες έρευνες υποστηρίζουν ότι οι ιδιωτικές επιχειρήσεις είναι ο κύριος μοχλός του βιώσιμου τουρισμού (Kernal, 2005). Από την άλλη πλευρά, πρόσφατη έρευνα στην κινεζική τουριστική βιομηχανία εξέτασε τη στροφή που έχουν πάρει ορισμένοι οργανισμοί από μη κερδοσκοπικοί σε κοινωνικές επιχειρήσεις προσανατολισμένες στο κέρδος (Wang, Duan, & Yu, 2016).

Μια μελέτη από τους von der Weppen και Cochrane (2012) διαπίστωσε ότι η επιτυχία των επιχειρήσεων του κοινωνικού τουρισμού επικεντρώνεται συνήθως στην ανακούφιση από τη φτώχεια και τις περιβαλλοντικές πιέσεις με έναν οικονομικά αυτοσυντηρούμενο τρόπο και κατέληξε στο ότι για να δούμε επιτυχία σε μια τουριστική κοινωνική επιχείρηση, απαιτείται να διατηρηθεί μια ισορροπία μεταξύ των κοινωνικών και περιβαλλοντικών στόχων και των οικονομικών στόχων (von der Weppen & Cochrane, 2012). Επίσης, μια πρόσφατη ισπανική μελέτη διαπίστωσε ότι οι

παράγοντες που είναι πιο σημαντικοί για την κοινωνική επιχειρηματική επιτυχία, τόσο όσον αφορά την επίτευξη κοινωνικών όσο και οικονομικών στόχων, περιελάμβαναν την επιλογή της πρότασης αξίας, τη διεξαγωγή σχετικής έρευνας αγοράς και τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων (Alegre & Berbegal -Mirabent, 2016).

Άλλη έρευνα μεμονωμένης περίπτωσης στο πλαίσιο της φιλοξενίας και του τουρισμού της Νότιας Αφρικής εξέτασε τις προκλήσεις της διαχείρισης ανταγωνιστικών κερδοσκοπικών και μη κερδοσκοπικών στόχων εντός της ίδιας κοινωνικής επιχείρησης (Laeis & Lemke, 2015). Αυτή η έρευνα προειδοποίησε για προβλήματα όταν υπάρχει σύγχυση σχετικά με τους στόχους της κοινωνικής επιχείρησης και όταν τα ενδιαφερόμενα μέρη δεν είναι ευθυγραμμισμένα. Επιπρόσθετα, η μελέτη του Mody (2013) εξηγεί τους παράγοντες που επηρεάζουν την προσφορά και τη ζήτηση των επιχειρήσεων κοινωνικού τουρισμού, ειδικά των τουριστικών πρακτόρων, τόσο από την πλευρά των χειριστών όσο και από τους καταναλωτές χρησιμοποιώντας τις ινδικές κοινωνικές επιχειρήσεις ως κύριο παράδειγμα. Τα κύρια ευρήματα της μελέτης ήταν ότι στον τομέα των επιχειρήσεων κοινωνικού τουρισμού, ο υπεύθυνος τουρισμός θεωρείται η συνήθης επιχειρηματική πρακτική και θεωρείται κορυφαία προτεραιότητα.

Επιπλέον, οι συγγραφείς που συζητούν για τον αειφόρο τουρισμό σκιαγραφούν ότι για να προχωρήσουμε στη βιωσιμότητα, ώστε να είναι κάτι περισσότερο από μια θέση, χρειάζονται πολιτικές, έλεγχος και επιβολή (Aall et al., 2015; Hall, 2011; Dodds, 2007). Ωστόσο, για τη δημιουργία νέων ευκαιριών και την αντιμετώπιση των κοινωνικών αναγκών, το σύστημα πρέπει να παρακινήσει τη γέννηση και την ανάπτυξη νέων κοινωνικών επιχειρήσεων για να διασφαλίσει τη συνεχή βελτίωση και καινοτομία στον αειφόρο τουρισμό.

Έτσι λοιπόν, η παγκόσμια τουριστική βιομηχανία έχει υποστεί σημαντικούς μετασχηματισμούς, ειδικά με την αυξανόμενη συνειδητοποίηση της βιωσιμότητας και των υπεύθυνων πρακτικών. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις έχουν αναδειχθεί ως καταλύτες, μετασχηματισμό αυτό συνδυάζοντας εμπορικούς στόχους με τη φιλοδοξία να δημιουργήσουν κοινωνικό, οικονομικό και περιβαλλοντικό αντίκτυπο (Dacin, Dacin, & Matear, 2010).

Η σχέση μεταξύ των κοινωνικών επιχειρήσεων και του αειφόρου τουρισμού είναι ένας σύνδεσμος δύο σημαντικών ακαδημαϊκών λόγων - της κοινωνικής

επιχειρηματικότητα και της βιώσιμης ανάπτυξης. Όπως αναλύθηκε παραπάνω, οι κοινωνικές επιχειρήσεις είναι οργανισμοί που εφαρμόζουν επιχειρηματικές στρατηγικές για την επίλυση κοινωνικών προβλημάτων, δίνοντας ίση ή μεγαλύτερη έμφαση στον κοινωνικό αντίκτυπο έναντι των κερδών (Mair & Marti, 2006). Ο αειφόρος τουρισμός, όπως ορίζεται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού των Ηνωμένων Εθνών (UNWTO), απαιτεί μια ολιστική προσέγγιση που να περιλαμβάνει την περιβαλλοντική διαχείριση, την κοινωνική ένταξη και την οικονομική βιωσιμότητα (UNWTO, 2005).

Για την ενδυνάμωση της κοινότητας, οι κοινωνικές επιχειρήσεις συχνά εμπλέκουν τις κοινότητες στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων. Αυτό προάγει την τοπική ιδιοκτησία, την οικονομική βελτίωση και την κοινωνική ισότητα. Επίσης, σε αντίθεση με τις παραδοσιακές τουριστικές επιχειρήσεις, οι κοινωνικές επιχειρήσεις είναι πιο πιθανό να δώσουν προτεραιότητα στη διατήρηση του περιβάλλοντος, εφαρμόζοντας φιλικές προς το περιβάλλον πρακτικές όπως η διαχείριση απορριμμάτων και η εξοικονόμηση ενέργειας (Scheyvens, 1999).

Ακόμη, οι κοινωνικές επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα να προστατεύσουν την πολιτιστική κληρονομιά ενσωματώνοντας γνώση, τέχνη και παραδόσεις στην τουριστική εμπειρία (Giampiccoli & Saayman, 2016), ενώ παράλληλα είναι ικανές να αξιοποιούν την καινοτομία για να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο τουριστικός τομέας, όπως για παράδειγμα το ζήτημα της εποχικότητας (Koens, Postma, & Papp, 2018).

Υπάρχουν πολλά συνεργιστικά οφέλη από την ενσωμάτωση των κοινωνικών επιχειρήσεων σε μοντέλα βιώσιμου τουρισμού (Spenceley, McCool, & Newsome, 2017). Για παράδειγμα, μια μελέτη για τον τουρισμό με βάση την κοινότητα στην Ταϊλάνδη έδειξε μια θετική συσχέτιση μεταξύ των πρωτοβουλιών κοινωνικών επιχειρήσεων και της ενδυνάμωσης της κοινότητας, της διατήρησης του περιβάλλοντος και της ικανοποίησης των επισκεπτών (Ruhanen, Whitford, & McLennan, 2015).

Η ικανότητα των κοινωνικών επιχειρήσεων να συνεισφέρουν στη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη απαιτεί πολιτική παρέμβαση για την ενθάρρυνση της ανάπτυξής τους. Τα φορολογικά κίνητρα, η ανάπτυξη ικανοτήτων και οι συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα είναι μερικές μόνο στρατηγικές που μπορούν να διευκολύνουν ένα ευνοϊκό οικοσύστημα για αυτές τις επιχειρήσεις (Dredge & Jamal, 2015).

Ο αειφόρος τουρισμός δεν πρέπει να αποτελεί μόνο ένα μικρό μέρος της της τουριστικής βιομηχανίας, όπως είναι σήμερα. Είναι σημαντικό ολόκληρη η τουριστική βιομηχανία να γίνει πιο βιώσιμη για πολλούς λόγους που σχετίζονται με περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά ζητήματα (Lansing & De Vries, 2007). Από περιβαλλοντική άποψη, η μείωση της ρύπανσης συμπεριλαμβανομένων των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, η κατανάλωση νερού και ενέργειας για την προστασία των τοπικών οικοσυστημάτων είναι ζητήματα αειφόρου τουρισμού. Από κοινωνική άποψη, ορισμένα προβλήματα που πρέπει να μετριαστούν περιλαμβάνουν πολιτιστικές επιπτώσεις και κοινωνική διαφοροποίηση (Lansing και De Vries, 2007; Stonich, Sorenson και Hundt, 1995). Αν και η έκκληση για μια πιο βιώσιμη τουριστική βιομηχανία βρίσκεται στην πρώτη γραμμή εδώ και πολλά χρόνια, μικρή πρόοδος έχει πραγματοποιηθεί (Bramwell, 2012).

Η κοινωνική επιχειρηματικότητα είναι ένα σχετικά νέο θέμα ενδιαφέροντος στους ακαδημαϊκούς και επιχειρηματικούς κύκλους (Kistruck & Beamish, 2010). Τα άτομα βλέπουν τις κοινωνικές επιχειρήσεις ως έναν τρόπο για την αύξηση και τη διασφάλιση της κοινωνικής ισότητας (Brouard, McMurtry and Vieta, 2015; Sakarya et al., 2012). Ο Boluk (2011), ωστόσο, υποστηρίζει ότι στην ιδέα της κοινωνικής επιχειρηματικότητας έχει δοθεί ελάχιστη προσοχή όσον αφορά στην τουριστική βιομηχανία (Boluk, 2011, σελ. 199).

Οι Kline, Shaw και Rubright (2014) ορίζουν τους κοινωνικούς επιχειρηματίες ως «...κοινωνικά συνειδητοποιημένα άτομα που επινοούν και ενσωματώνουν καινοτόμα επιχειρηματικά μοντέλα που απευθύνονται σε κοινωνικά ζητήματα που συχνά παραβλέπονται από άλλους οργανισμούς». Έτσι, η κοινωνική επιχειρηματικότητα αναφέρεται από τον Brooks (2009) ως «*Η επιχειρηματικότητα με κίνητρο κυρίως το κοινωνικό όφελος για την αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων ή αναγκών που δεν καλύπτονται από την κυβέρνηση και τον ιδιωτικό τομέα κατά κάποιο τρόπο που είναι γενικά σύμφωνο με τις δυνάμεις της αγοράς*» (σελ. 177).

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν ζητήματα που επηρεάζουν περιθωριοποιημένες και υποεξυπηρετούμενες ομάδες, ενώ προωθούν την τοπική οικονομική ανάπτυξη (George, 2013). Ωστόσο, διάφορες περιοχές του κόσμου έχουν συνδέσει τον όρο κοινωνική επιχείρηση με τα δικά τους διαφορετικά μοντέλα και δραστηριότητές τους, που αναπτύχθηκαν διαφορετικά σε κάθε περιοχή (Defourny

& Nyssens, 2010). Για παράδειγμα στη Δυτική Ευρώπη, οι ομοσπονδιακές κυβερνήσεις έχουν χρησιμοποιήσει τις κοινωνικές επιχειρήσεις για να προωθήσουν τις δικές τους πολιτικές ατζέντες (Defourny και Nyssens, 2008). Η κατάσταση ήταν πολύ διαφορετική στην Ανατολική Ευρώπη όπου τα ποσοστά ανεργίας είναι υψηλά, η ανεργία και η πτώση του κομμουνισμού και η φτώχεια έχουν οδηγήσει σε ατζέντες που έχουν επηρεάσει την κοινωνική επιχείρηση (Les and Jeliazkova, 2005). Στον Καναδά, ο όρος είναι σχετικά νέος και έχει μόνο πρόσφατα μπήκε σε συζητήσεις και πολιτικές (Dees, 1994, 1998). Στις ΗΠΑ, η ιδιωτική φιλανθρωπία έχει επίσης επηρεάσει την εμφάνιση της κοινωνικής επιχείρησης, κυρίως στον μη κερδοσκοπικό τομέα (Defourny και Nyssens, 2010; Dees, 1998; Kerlin, 2006).

Η βιωσιμότητα είναι μια αναγκαιότητα για να διασφαλιστεί ότι η επιχείρηση παραμένει μια συνεχιζόμενη επιχείρηση (Leroutre et al., 2013). Υπάρχουν μερικά άρθρα που αγγίζουν την κοινωνική καινοτομία και την κοινωνική επιχείρηση στη βιομηχανία. Οι Yang και Wall (2008) συζητούν τον ρόλο των επιχειρηματιών στη φιλοξενία και τον τουρισμό, ενώ οι China και Shaw and Williams (2002) σκιαγραφούν την ανάγκη για κοινωνική καινοτομία.

Έτσι, η κοινωνική επιχειρηματικότητα δημιουργεί νεοφυείς επιχειρήσεις αιεφόρου τουρισμού. Σε παγκόσμιο επίπεδο, η βιομηχανία φιλοξενίας και τουρισμού αντιπροσωπεύει το 11% όλων των θέσεων εργασίας και είχε οικονομικό αντίκτυπο 1245 δις \$ ΗΠΑ το 2014 (UNWTO, 2015). Η κοινωνική επιχειρηματικότητα αυξάνει τις ανταγωνιστικές πιέσεις στις υπάρχουσες επιχειρήσεις από νέες καινοτόμες βιώσιμες επιχειρήσεις και ορισμένοι τουρίστες που κανονικά θα χρησιμοποιούσαν τον τυπικό μαζικό τουρισμό ενδέχεται να μεταπηδήσουν στις προσφορές των νέων εταιρειών. Ακόμη, η κοινωνική επιχειρηματικότητα δημιουργεί βάση για άλλες πιο κερδοφόρες δραστηριότητες και διευκολύνει την εφαρμογή περιβαλλοντικών και κοινωνικών κανονισμών. Συχνά, όταν οι κυβερνήσεις θεσπίζουν νέους περιβαλλοντικούς κανονισμούς ή κανόνες που διέπουν κοινωνικές σχέσεις, όπως η εργατική νομοθεσία (Hitchcock, 2009; Davari και Strutton, 2014; Graci και Dodds, 2009). Τέλος, η κοινωνική επιχειρηματικότητα προωθεί την τοπική οικονομική ανάπτυξη και προσελκύει διεθνή προσοχή, προσελκύνοντας τουρίστες με νέες δραστηριότητες αιεφόρου τουρισμού και διασφαλίζοντας ταυτόχρονα θετικές επιπτώσεις για τις τοπικές κοινότητες (Lordkipanidze, Brezet & Backman, 2005).

2.3.1 Παραδείγματα κοινωνικών επιχειρήσεων

Παρακάτω ακολουθούν κάποια χαρακτηριστικά παραδείγματα κοινωνικών επιχειρήσεων τόσο τουριστικού όσο και μη τουριστικού περιεχομένου σήμερα, σε παγκόσμιο επίπεδο, από τα οποία φαίνεται η σχέση μεταξύ κοινωνικών επιχειρήσεων και βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης.

- **Lokal Travel:** Το Lokal Travel είναι μια κοινωνική επιχείρηση που συνδέει τους ταξιδιώτες με τοπικές, κοινοτικές εμπειρίες στην Κόστα Ρίκα. Συνεργάζεται με τοπικές κοινότητες και οδηγούς με σκοπό να προσφέρει αυθεντικές, βιώσιμες τουριστικές εμπειρίες που ωφελούν τους ντόπιους και διατηρούν το περιβάλλον. Αναλυτικότερα, αποτελεί μια παγκόσμια αγορά όπου οι ταξιδιώτες ανακαλύπτουν μοναδικές πολιτιστικές εμπειρίες και τοπικές περιπέτειες σε όλο τον κόσμο. Διευκολύνει την εύρεση αυθεντικών και ουσιαστικών ταξιδιωτικών εμπειριών. Χωρίς μεγάλα ξενοδοχεία ή εκδρομές με λεωφορείο, συνεργάζονται με τοπικούς τουριστικούς πράκτορες, κοινοτικούς συνεταιρισμούς, οικογενειακές επιχειρήσεις και βιώσιμα οικολογικά καταλύματα για να μοιραστούν μοναδικές περιπέτειες (<https://www.lokaltravel.com/>).

- **G Adventures (Global):**

Η G Adventures είναι μια παγκόσμια εταιρεία ταξιδιών περιπέτειας που δίνει έμφαση στον αειφόρο και υπεύθυνο τουρισμό. Συνεργάζεται με τις τοπικές κοινότητες, υποστηρίζουν κοινωνικές και περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες και προωθεί ταξίδια χαμηλού αντίκτυπου για την προστασία της φυσικής και της πολιτιστικής κληρονομιάς. Από το 1990 στόχος της κοινωνικής αυτής επιχείρησης είναι να αλλάξει τον κόσμο μέσω του ταξιδιού. Είναι μια πρωτοπόρα κοινωνική επιχείρηση που εργάζεται για τον σκοπό αυτό 30 χρόνια. Οι περιηγήσεις της εταιρείας δημιουργούνται με την οικοδόμηση ουσιαστικών σχέσεων με τις τοπικές κοινωνίες και ωφελούν άμεσα τους ανθρώπους και τα μέρη που επισκέπτονται. Η εταιρεία πιστεύει ότι τα ταξίδια μπορούν να βοηθήσουν τις τοπικές κοινότητες, τους ντόπιους πληθυσμούς, τις μειονότητες, τους νέους και γενικά όποιον παραδοσιακά περιθωριοποιήθηκε ή υποτιμήθηκε.

Ειδικότερα, το 1990, ο Bruce Poon Tip ίδρυσε την G Adventures με ένα πολύ μικρό κεφάλαιο και μια διακαή επιθυμία να δημιουργήσει μια αυθεντική, βιώσιμη ταξιδιωτική εμπειρία που δεν είχε δει ποτέ ο κόσμος. Προσφέροντας στους ταξιδιώτες που λαχταρούν την περιπέτεια ως μια εναλλακτική τουριστική λύση, όχι μόνο άλλαξε τον τρόπο που έβλεπαν οι άνθρωποι την ώρα των διακοπών τους, αλλά άλλαξε για πάντα την όψη του ταξιδιού. Η αλλαγή της ζωής των ανθρώπων είναι ο πυρήνας της εταιρικής κουλτούρας της G Adventures και η εταιρική της κουλτούρα στηρίζει την ατομικότητα, υπερασπίζεται τη διαφορετικότητα και εμπνέει άφοβα την καινοτομία. Αυτός ο μοναδικός συνδυασμός σεβασμού και ενθουσιασμού δίνει αξία στην κοινότητα, τους ανθρώπους, τις πολιτιστικές ανταλλαγές – και υπενθυμίζει ότι η δημιουργία ευτυχίας είναι ένα προνόμιο που μοιράζεται από όλους (<https://www.gadventures.com/about-us/>).

• **Doi Tung Development Project (Thailand):**

Το Doi Tung Development Project είναι μια εντυπωσιακή πρωτοβουλία που βρίσκεται στη βόρεια Ταϊλάνδη, συγκεκριμένα στην περιοχή Doi Tung, η οποία βρίσκεται κοντά στα σύνορα με τη Μιανμάρ (Βιρμανία). Αυτό το έργο είναι γνωστό για την αφοσίωσή του στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη, τη διατήρηση του περιβάλλοντος και τη μείωση της φτώχειας σε μια περιοχή που κάποτε ήταν διαβόητη για την καλλιέργεια οπίου. Λειτουργεί ως εξαιρετικό παράδειγμα του πώς ο βιώσιμος τουρισμός μπορεί να οδηγήσει σε θετικές αλλαγές σε μια κοινότητα.

Αναλυτικότερα, το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Doi Tung ξεκίνησε από την Αυτού Βασιλική Υψηλότητα Πριγκίπισσα Srinagarindra και αργότερα υποστηρίχθηκε από την κόρη της, την Αυτού Βασιλική Υψηλότητα Πριγκίπισσα Maha Chakri Sirindhorn. Το έργο ξεκίνησε στα τέλη της δεκαετίας του 1980 με στόχο την αντιμετώπιση των κοινωνικών και οικονομικών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι φυλές των λόφων στην περιοχή.

Ένας από τους πρωταρχικούς στόχους του έργου ήταν η προώθηση της βιώσιμης κοινοτικής ανάπτυξης. Το έργο έχει ιδρύσει κοινωνικές επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων της γεωργίας, της βιοτεχνίας και των επιχειρήσεων που

σχετίζονται με τον τουρισμό, που παρέχουν απασχόληση και εισόδημα στην τοπική κοινωνία.

Το έργο εστιάζει στη μείωση της φτώχειας και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της δημιουργίας βιώσιμων θέσεων εργασίας και δραστηριοτήτων που παράγουν εισόδημα, οι οποίες συχνά συνδέονται με τον αιεφόρο τουρισμό. Η περιοχή Doi Tung είναι πλέον δημοφιλής τουριστικός προορισμός, γνωστή για τα όμορφα τοπία και την πολιτιστική της ποικιλομορφία. Το έργο έχει αναπτύξει τουριστική υποδομή και προσφέρει μια σειρά από αξιοθέατα, όπως η Doi Tung Royal Villa, ο κήπος Mae Fah Luang και οι τοπικές αγορές χειροτεχνίας. Το έργο δίνει μεγάλη έμφαση στις πρακτικές διατήρησης του περιβάλλοντος, αναδάσωσης και αιεφόρου χρήσης γης και αυτό συνέβαλε στην αποκατάσταση και προστασία της φυσικής ομορφιάς της περιοχής.

Εικόνα 1. Doi Tung Royal Villa και ο κήπος Mae Fah Luang

Το έργο έχει επίσης πραγματοποιήσει σημαντικές επενδύσεις σε εγκαταστάσεις εκπαίδευσης και υγειονομικής περίθαλψης για τις τοπικές κοινότητες, διασφαλίζοντας την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες. Ο οικονομικός αντίκτυπος του έργου ήταν σημαντικός, τόσο ως προς τη δημιουργία εισοδήματος για τις τοπικές κοινωνίες όσο

και ως τουριστικό προορισμό και μείωσε σημαντικά την καλλιέργεια οπίου και παρείχε εναλλακτικούς τρόπους διαβίωσης. Τέλος, Doi Tung Development Project χρησιμεύει ως ένα εμπνευσμένο μοντέλο για το πώς ο βιώσιμος τουρισμός, η κοινοτική ανάπτυξη και η προστασία του περιβάλλοντος μπορούν να συμβαδίσουν για να δημιουργήσουν θετικές αλλαγές και δεν έχει μόνο μεταμορφώσει τις ζωές των τοπικών κοινοτήτων αλλά και προσέλκυσε ταξιδιώτες που ενδιαφέρονται για υπεύθυνες και πολιτιστικά εμπλουτισμένες τουριστικές εμπειρίες (<https://www.maefahluang.org/en/doi-tung-development-project/>).

- **Sampan Travel (Myanmar):**

Η Sampan Travel είναι μια κοινωνική επιχείρηση που προσφέρει εξατομικευμένες ταξιδιωτικές εμπειρίες στο Μιανμάρ. Επικεντρώνεται στον υπεύθυνο τουρισμό και συνεργάζεται με τις τοπικές κοινωνίες για να διασφαλίσει ότι ο τουρισμός ωφελεί τους ανθρώπους και το περιβάλλον. Η Sampan Travel, έχει ισχυρή δέσμευση για υπεύθυνες και βιώσιμες τουριστικές πρακτικές. Στοχεύει να προσφέρει στους ταξιδιώτες αυθεντικές και καθηλωτικές ταξιδιωτικές εμπειρίες, ωφελώντας τις τοπικές κοινωνίες και προστατεύοντας το περιβάλλον. Ακολουθούν ορισμένα βασικά στοιχεία που κάνουν το Sampan Travel μια κοινωνική επιχείρηση:

1. Κοινωνική αποστολή: Η βασική αποστολή του Sampan Travel είναι να έχει θετικό αντίκτυπο στους ανθρώπους και τους χώρους στους οποίους δραστηριοποιούνται, δίνοντας προτεραιότητα στις υπεύθυνες τουριστικές πρακτικές και τη συμμετοχή της κοινότητας.
2. Συμμετοχή της κοινότητας: Η εταιρεία συνεργάζεται ενεργά με τις τοπικές κοινότητες της Μιανμάρ, συνεργαζόμενη μαζί τους για την ανάπτυξη και την προσφορά περιηγήσεων που ωφελούν άμεσα τους ντόπιους και τους παρέχουν οικονομικές ευκαιρίες.
3. Πολιτιστική Διατήρηση: Το Sampan Travel δίνει μεγάλη έμφαση στη διατήρηση των τοπικών πολιτισμών και παραδόσεων, διασφαλίζοντας ότι οι ταξιδιωτικές εμπειρίες

είναι σεβαστές και αυθεντικές. Αυτό βοηθά στη διατήρηση και τον εορτασμό της πολιτιστικής κληρονομιάς των προορισμών στους οποίους δραστηριοποιούνται.

4. Περιβαλλοντική ευθύνη: Η εταιρεία δεσμεύεται να ελαχιστοποιήσει το περιβαλλοντικό της αποτύπωμα και να συμβάλει στη διατήρηση των φυσικών πόρων στη Μιανμάρ. Προωθεί πρακτικές φιλικές προς το περιβάλλον και ελαχιστοποιεί τις αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

5. Οικονομικός αντίκτυπος: Οι δραστηριότητες της Sampan Travel συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη στη Μιανμάρ δημιουργώντας θέσεις εργασίας, υποστηρίζοντας τοπικές επιχειρήσεις και ενθαρρύνοντας πρακτικές αειφόρου τουρισμού.

Συμπερασματικά η κοινωνική αυτή επιχείρηση συνδυάζει υπεύθυνες και βιώσιμες τουριστικές πρακτικές με μια ισχυρή δέσμευση προς όφελος των τοπικών κοινοτήτων και τη διατήρηση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς της Μιανμάρ. Ενώ παράγουν έσοδα από τις ταξιδιωτικές τους υπηρεσίες, η κύρια αποστολή τους είναι να δημιουργούν θετικές κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις στις περιοχές που εξυπηρετούν (<https://www.sampantravel.com/>).

• Me to We:

Το Me to We είναι μια κοινωνική επιχείρηση και μέρος της ευρύτερης φιλανθρωπικής οργάνωσης WE (παλαιότερα γνωστή ως Free The Children). Ιδρύθηκε από τους Καναδούς αδελφούς Craig και Marc Kielburger το 2008 και είναι γνωστός για την αποστολή του να δημιουργεί κοινωνικό και περιβαλλοντικό αντίκτυπο μέσω διαφόρων εμπορικών και φιλανθρωπικών πρωτοβουλιών. Αναλυτικότερα, το Me to We λειτουργεί με ένα μοναδικό υβριδικό επιχειρηματικό μοντέλο. Χρησιμοποιεί τα κέρδη που προέρχονται από τις κοινωνικά υπεύθυνες επιχειρήσεις της για να χρηματοδοτήσει τις φιλανθρωπικές δραστηριότητες του WE Charity. Αυτό σημαίνει ότι κάθε αγορά από το Me to We υποστηρίζει έργα κοινωνικής ανάπτυξης. Το Me to We προσφέρει μια σειρά από ηθικά προερχόμενα και βιώσιμα προϊόντα, όπως ρούχα, αξεσουάρ, κοσμήματα και διακόσμηση σπιτιού. Αυτά τα προϊόντα κατασκευάζονται συχνά από τεχνίτες και κοινότητες στις αναπτυσσόμενες χώρες, παρέχοντας δίκαιους

μισθούς και ευκαιρίες απασχόλησης. Επιπρόσθετα, το Me to We παρέχει στους ταξιδιώτες την ευκαιρία να συμμετέχουν σε εθελοντικές ταξιδιωτικές εμπειρίες σε διάφορες χώρες. Αυτά τα ταξίδια επιτρέπουν στους συμμετέχοντες να συμμετάσχουν σε προγράμματα κοινοτικής ανάπτυξης, να μάθουν για τους τοπικούς πολιτισμούς και να συμβάλουν στη θετική κοινωνική αλλαγή. Τέλος, η κοινωνική αυτή επιχείρηση, υποστηρίζει ένα ευρύ φάσμα αναπτυξιακών έργων σε όλο τον κόσμο, συμπεριλαμβανομένων πρωτοβουλιών που σχετίζονται με την εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη, το καθαρό νερό, την ενδυνάμωση των γυναικών και τη γεωργία. Αυτά τα έργα χρηματοδοτούνται μέσω των κερδών που παράγονται από τις εμπορικές δραστηριότητες του Me to We. Το Me to We και το WE Charity έχουν λάβει αναγνώριση για το έργο τους στους τομείς της ενδυνάμωσης των νέων, του κοινωνικού αντίκτυπου και της φιλανθρωπίας (<https://www.metowe.com/>).

- **National Park Community Homestay Network:**

Το National Park Community Homestay Network στο Νεπάλ είναι μια αξιοσημείωτη πρωτοβουλία που προωθεί τον τουρισμό με βάση την κοινότητα και υπεύθυνες ταξιδιωτικές πρακτικές μέσα και γύρω από τα εθνικά πάρκα και τις προστατευόμενες περιοχές. Αναλυτικότερα, το National Park Community Homestay Network ιδρύθηκε για να προσφέρει στους ταξιδιώτες μια πιο αυθεντική και καθηλωτική εμπειρία στο Νεπάλ, παρέχοντας ταυτόχρονα οικονομικά οφέλη στις τοπικές κοινότητες. Έχει αναπτυχθεί σημαντικά από την έναρξή του, επεκτείνοντας το δίκτυό του σε διάφορες περιοχές σε όλο το Νεπάλ. Στους συμμετέχοντες στο εν λόγω πρόγραμμα δίνεται η δυνατότητα να μείνουν με ντόπιες οικογένειες στην περιοχή των εθνικών πάρκων του Νεπάλ. Αυτό επιτρέπει μια βαθύτερη κατανόηση του τοπικού πολιτισμού, των παραδόσεων και του τρόπου ζωής. Το δίκτυο ενδυναμώνει τις τοπικές κοινωνίες εμπλεκοντάς τις άμεσα στην τουριστική βιομηχανία και παρέχουν μια πρόσθετη πηγή εισοδήματος για τις οικογένειες υποδοχής, η οποία δύναται να συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.

Πολλές από τις περιοχές κοντά στα εθνικά πάρκα του Νεπάλ είναι οικολογικά ευαίσθητες. Το δίκτυο προωθεί υπεύθυνες τουριστικές πρακτικές, συμπεριλαμβανομένης της εστίασης στη διατήρηση του περιβάλλοντος και τη

βιωσιμότητα για την μείωση των επιπτώσεων στο φυσικό περιβάλλον. Ακόμη, οι ταξιδιώτες ενθαρρύνονται να συμμετέχουν σε πολιτιστικές ανταλλαγές με τις οικογένειες που τους φιλοξενούν. Μπορούν να συμμετέχουν σε παραδοσιακές δραστηριότητες, φεστιβάλ και κοινοτικές εκδηλώσεις, ενισχύοντας την αίσθηση της σύνδεσης και της αμοιβαίας μάθησης.

Ένα μέρος του εισοδήματος που δημιουργείται από το πρόγραμμα διαμονής επανεπενδύεται συχνά στην κοινότητα για την υποστήριξη διαφόρων αναπτυξιακών έργων. Αυτά τα έργα μπορεί να περιλαμβάνουν τη βελτίωση της εκπαίδευσης, των εγκαταστάσεων υγειονομικής περίθαλψης και των υποδομών. Οι οικογένειες υποδοχής και τα μέλη της κοινότητας λαμβάνουν συνήθως εκπαίδευση στη φιλοξενία και άλλες απαραίτητες δεξιότητες για να διασφαλιστεί ότι οι ταξιδιώτες θα έχουν μια άνετη και εμπλουτισμένη εμπειρία.

Έτσι, οι ταξιδιώτες επωφελούνται από μια πιο αυθεντική και καθηλωτική εμπειρία, αποκτώντας γνώσεις για τον πολιτισμό και τον τρόπο ζωής των τοπικών κοινοτήτων στο Νεπάλ, ενώ και οι τοπικές κοινότητες επωφελούνται από μια πρόσθετη πηγή εισοδήματος, η οποία μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση του βιοτικού τους επιπέδου και στη δημιουργία οικονομικών ευκαιριών. Συμπερασματικά, το National Park Community Homestay Network στο Νεπάλ, αποτελεί μια αξιοσημείωτη πρωτοβουλία που δείχνει πώς ο υπεύθυνος και βασισμένος στην κοινότητα τουρισμός μπορεί να είναι επωφελής για τους ταξιδιώτες και τις τοπικές κοινότητες. Επιτρέπει στους ταξιδιώτες να συνδεθούν με τους τοπικούς πολιτισμούς και να συμβάλουν στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των κοινοτήτων που επισκέπτονται, προάγοντας παράλληλα τη διατήρηση του περιβάλλοντος και την πολιτιστική διατήρηση (<https://www.communityhomestay.com/>).

- **Good Hotel (Various Locations):**

Το Good Hotel είναι μια κοινωνική επιχείρηση που δραστηριοποιείται στον κλάδο της φιλοξενίας. Το concept ξεκίνησε αρχικά στο Άμστερνταμ της Ολλανδίας και έκτοτε επεκτάθηκε σε άλλες τοποθεσίες. Η θεμελιώδης ιδέα πίσω από το Good Hotel είναι να συνδυάσει ένα βιώσιμο και κοινωνικά υπεύθυνο επιχειρηματικό μοντέλο με

μια μοναδική εμπειρία ξενοδοχείου. Η βασική αποστολή του Good Hotel είναι να δημιουργήσει θετικό κοινωνικό αντίκτυπο μέσω της δέσμευσης της εταιρείας να παρέχει ευκαιρίες κατάρτισης και απασχόλησης σε άτομα που συχνά αποκλείονται από την αγορά εργασίας, όπως οι μακροχρόνια άνεργοι και οι πρόσφυγες. Αναλυτικότερα, το Good Hotel προσλαμβάνει και εκπαιδεύει ενεργά αυτά τα άτομα, παρέχοντάς τους τις δεξιότητες και την υποστήριξη που χρειάζονται για να εξασφαλίσουν μακροχρόνια απασχόληση. Τα προγράμματα κατάρτισης που προσφέρει το ξενοδοχείο βοηθούν στην ανάπτυξη της ετοιμότητας για εργασία και των δεξιοτήτων ζωής. Επίσης, το ξενοδοχείο συνεργάζεται και υποστηρίζει τις τοπικές κοινότητες στις περιοχές όπου δραστηριοποιείται, παρέχοντας απασχόληση και συμμετέχοντας σε πρωτοβουλίες κοινοτικής ανάπτυξης. Το Good Hotel συμβάλλει στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη και επανεπενδύει τα κέρδη του σε έργα κοινοτικής ανάπτυξης, εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες και άλλους κοινωνικούς σκοπούς. Τέλος, το Good Hotel συχνά ενσωματώνει περιβαλλοντικά υπεύθυνες πρακτικές και πρωτοβουλίες αειφορίας στις δραστηριότητές του, όπως προσπάθειες για τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και την προώθηση πρακτικών φιλικών προς το περιβάλλον στον τομέα της φιλοξενίας. Συμπερασματικά, το Good Hotel αποδεικνύει ότι οι επιχειρήσεις μπορούν να δημιουργήσουν ουσιαστικό κοινωνικό αντίκτυπο προσφέροντας στους ταξιδιώτες μια μοναδική και εμπλουτιστική εμπειρία. (https://www.academia.edu/9440608/Good_Hotel_Doing_Good_Doing_Well).

Συμπερασματικά, όσον αφορά την περιοχή της Ελλάδας, τα τελευταία χρόνια υπάρχουν κάποιες αρκετές νέες κοινωνικές επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, οι κοινωνικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα φτάνουν τις 1.148 βάσει της αποτίμησης του 2019. Οι πλειοψηφία των Κοιν.Σ.Επ στην Ελλάδα είναι Συλλογικού και Παραγωγικού Σκοπού και ακολουθούν οι Κοιν.Σ.Επ. Κοινωνικής Φροντίδας και τελευταίες έρχονται οι Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης. Επιπρόσθετα, οι περισσότερες Κοιν.Σ.Επ. ιδρύθηκαν από πρωτοβουλία δική τους με ποσοστό 79,7%, έπειτα μέσα από ευρωπαϊκό πρόγραμμα (π.χ ΤοπΣα, ΤΟΠΕΚΟ) με ποσοστό 18,8% και τέλος, μόλις το 1,4% ιδρύθηκε μετά από παρότρυνση των τοπικών αρχών. Ως προς τον τομέα δραστηριότητας τους, το 22,1% δραστηριοποιείται στο εμπόριο, το 20,6% δραστηριοποιείται στον πολιτισμό, το 16,2% δραστηριοποιείται στην εκπαίδευση, το 11,8% δραστηριοποιείται σε υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και το 10,3% δραστηριοποιείται στο περιβάλλον. Συμπερασματικά, με τις δύσκολες των οικονομικών κρίσεων και το πέρασμα της

πανδημίας στη χώρα μας που βιώνει ο επιχειρηματικός κόσμος σήμερα, οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις προσπαθούν και αυτές να υιοθετήσουν ένα κοινό όραμα και έναν προσανατολισμό. Έτσι, θα πετύχουν την Οικονομική/Εμπορική και Κοινωνική Αποτελεσματικότητα και την Οικονομική Απόδοση και θα αποκτήσουν ένα βιώσιμο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μέσα στην αγορά.

Παρακάτω αναλύονται κάποιες βασικές Κοινωνικές Επιχειρήσεις της Ελλάδας:

- **Βιορίζα:** Στο Δήμο Πολυγύρου Χαλκιδικής ιδρύθηκε η Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση ΒΙΟ-Ριζά. Τα μέλη της ΒΙΟ-Ριζά άρχισαν να αναζητούν νέους τρόπους για αποδοτικότερες αγροτικές καλλιέργειες και κατέληξαν να ασχοληθούν εντατικά με την καλλιέργεια, τυποποίηση και εμπορία ροδιών, κυδωνιών, αρώνιας, διαφόρων βοτάνων, αρωματικών φυτών και τσαγιού του βουνού, που παραδοσιακά υπάρχει στο Όρος Χολομώντας στην περιοχή της βόρειας, ορεινής Χαλκιδικής. Μέσα από τις δράσεις τους οι συνολικά εννέα αρχικοί συνεταιίροι της εν λόγω Επιχείρησης, με καταγωγή από την περιοχή των Ζερβοχωριών Χαλκιδικής, κατόρθωσαν να έχουν προς διάθεση στο εμπόριο συνολικά περίπου είκοσι τρεις κωδικούς προϊόντων που παράγουν οι ίδιοι και προσφέρουν στους καταναλωτές, φιλοδοξώντας η πρωτοβουλία τους να αγκαλιαστεί και από άλλους παραγωγούς εξαιρετικής ποιότητας τοπικών προϊόντων στην περιοχή της Βορειοανατολικής Χαλκιδικής. Η μέχρι σήμερα πορεία της Επιχείρησής τους τους επιτρέπει να βλέπουν με αισιοδοξία το μέλλον.
- **Το ξόμπλι:** Αποτελεί μια Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση, η οποία ξεκινά να δραστηριοποιείται στην Κριτσά, βασισμένη στη σύμπραξη γυναικών του χωριού, με σκοπό την αναβίωση της μεγάλης, τοπικής υφαντικής παράδοσης και την παραγωγή αυθεντικών υφαντών βασισμένων σε τεχνικές και πρότυπα που γνωρίζουν όσες γυναίκες της Κριτσάς διδάχτηκαν από τις παλαιότερες και συνεχίζουν να υφαίνουν, στους παλιούς, ξύλινους αργαλειούς. Ήδη έχουν εγκατασταθεί οχτώ αργαλειοί στο νεοκλασικό κτίριο το οποίο μισθώθηκε για το σκοπό αυτό, όπου θα γίνεται και η εκπαίδευση του πρώτου τμήματος των γυναικών στην υφαντική τέχνη. Ο,τι έχει γίνει μέχρι σήμερα

έχει γίνει με αυτοχρηματοδότηση από χρήματα που έχουν διαθέσει οι γυναίκες που είχαν την πρωτοβουλία αυτή (<https://www.anatolh.com/2023/06/25/xekina-na-drastiriopoieitai-stin-kritsa-i-koinoniki-synetairistiki-epicheirisi-to-xobli/>).

- **Wise Greece:** Wise Greece είναι ένας οργανισμός που στοχεύει στην προώθηση της κοινωνικής ευθύνης και της αλληλεγγύης μέσω της διάθεσης τροφίμων υψηλής ποιότητας και παραδοσιακών προϊόντων. Η κύρια αποστολή της Wise Greece είναι να υποστηρίξει τους παραγωγούς τροφίμων και να προωθήσει τον αλληλοσεβασμό και την αλληλεγγύη προς τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Όπως προαναφέρθηκε, οι κοινωνικές επιχειρήσεις συχνά δρουν με στόχο την κοινωνική αλλαγή και το κοινωνικό κέρδος πριν από τα κέρδη. Στην περίπτωση της Wise Greece, η πρωταρχική της αποστολή είναι να συμβάλει στη βελτίωση της κατάστασης των ευάλωτων ομάδων, ενώ τα έσοδα από την πώληση των προϊόντων χρησιμοποιούνται για κοινωνικούς σκοπούς και την υποστήριξη των παραγωγών (<https://www.wisegreece.com/wisegreece/poioi-eimaste/>).
- **Knowl:** Η Knowl αποτελεί μια καινοτόμο κοινωνική επιχείρηση που δραστηριοποιείται στον τομέα της τεχνολογίας και της παιδείας. Έχοντας ως βασικό σκοπό τη δημιουργία μιας πιο έξυπνης, συνδεδεμένης, και γνωστικής κοινότητας, η Knowl επιδιώκει να επαναπροσδιορίσει τον τρόπο με τον οποίο αποκτούμε και μοιραζόμαστε γνώσεις. Στον πυρήνα της Knowl βρίσκεται η ιδέα της προσβασιμότητας στη γνώση. Η Knowl πιστεύει πως η εκπαίδευση και η πληροφορική πρέπει να είναι προσιτές σε όλους, ανεξαρτήτως περιορισμών. Αυτός είναι ο λόγος που αναπτύσσει εκπαιδευτικά προγράμματα και πλατφόρμες που είναι εύκολα προσβάσιμες και προσαρμόσιμες σε κάθε μαθητή. Με τη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών, η Knowl ενδυναμώνει τους ανθρώπους να ανακαλύπτουν και να εξερευνούν τον κόσμο της γνώσης. Από προγράμματα εκπαίδευσης που στοχεύουν να βοηθήσουν στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων των μαθητών έως πλατφόρμες διαμοιρασμού γνώσης που ενισχύουν τη συνεργασία και την ανταλλαγή ιδεών, η Knowl δημιουργεί ένα περιβάλλον που ενθαρρύνει την ανακάλυψη και την ανάπτυξη και προσφέρει όχι μόνο εργαλεία για την εκμάθηση, αλλά και μια κοινότητα που προωθεί την ανταλλαγή ιδεών και τη δημιουργία νέων γνώσεων. Μέσω της Knowl, οι

άνθρωποι μπορούν να συνδεθούν, να μοιραστούν την γνώση τους και να εμπνευστούν να μάθουν και να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους (<https://www.knowl.gr/home>).

- **GoodFairy:** Η Good Fairy είναι μια κοινωνική επιχείρηση με έδρα στην Ελλάδα, και η αποστολή της είναι να προωθεί την κοινωνική αλληλεγγύη και να παρέχει βοήθεια σε ανθρώπους που έχουν ανάγκη. Η εταιρεία δραστηριοποιείται σε διάφορους τομείς και έχει δημιουργήσει προγράμματα που εστιάζουν στην ενίσχυση των ευάλωτων ομάδων της κοινωνίας. Ορισμένες από τις δράσεις και τα προγράμματα της Good Fairy περιλαμβάνουν:
 1. **Διανομή Τροφίμων:** Η Good Fairy συλλέγει και διανέμει τρόφιμα και προϊόντα πρώτης ανάγκης σε άτομα και οικογένειες που βρίσκονται σε ανάγκη.
 2. **Κοινωνική Συνδρομή:** Η εταιρεία παρέχει κοινωνική συνδρομή σε ανθρώπους που αντιμετωπίζουν διάφορα προβλήματα, συμπεριλαμβανομένων των αστέγων, των προσφύγων και των ατόμων με ειδικές ανάγκες.
 3. **Παιδική Φροντίδα:** Η Good Fairy επικεντρώνεται στην παροχή φροντίδας και στήριξης σε παιδιά που έχουν ανάγκη και βρίσκονται σε δύσκολες συνθήκες.
 4. **Εκπαίδευση:** Η εταιρεία προωθεί την εκπαίδευση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων, προσφέροντας προγράμματα εκπαίδευσης για ανθρώπους που αντιμετωπίζουν προκλήσεις στην πρόσβαση στην εκπαίδευση.

Γίνεται φανερό από τα παραπάνω ότι η Good Fairy αποτελεί ένα παράδειγμα κοινωνικής επιχείρησης που έχει αναλάβει σημαντικό ρόλο στην προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης στην κοινωνία (<https://www.goodfairy.gr/>).

Από όλα τα παραπάνω παραδείγματα διεθνών αλλά και ελληνικών κοινωνικών επιχειρήσεων, φαίνεται ότι οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στον αειφόρο τουρισμό με διάφορους τρόπους. Αρχικά, οι κοινωνικές επιχειρήσεις συχνά συνεργάζονται και απασχολούν τοπικές κοινότητες, ιδιαίτερα εκείνες που βρίσκονται σε αγροτικές ή περιθωριοποιημένες περιοχές. Αυτό ενδυναμώνει τους ντόπιους παρέχοντάς τους ευκαιρίες απασχόλησης, συμβάλλοντας έτσι στην οικονομική ανάπτυξη και στη μείωση της φτώχειας. Επίσης, πολλές

κοινωνικές επιχειρήσεις δίνουν προτεραιότητα στη διατήρηση των τοπικών πολιτισμών και παραδόσεων. Προσφέρουν στους ταξιδιώτες αυθεντικές και καθηλωτικές εμπειρίες που γιορτάζουν την πολιτιστική κληρονομιά ενός προορισμού, γεγονός που βοηθά στη διατήρηση της πολιτιστικής ποικιλομορφίας και ενισχύει την εκτίμηση για τις τοπικές παραδόσεις. Ακόμη, φάνηκε ότι οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουρισμό υιοθετούν συχνά βιώσιμες πρακτικές. Ελαχιστοποιούν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του τουρισμού προωθώντας φιλικά προς το περιβάλλον καταλύματα, μεταφορές και δραστηριότητες, κάτι που συμβάλλει στην προστασία των φυσικών πόρων και των οικοσυστημάτων. Ακόμη, οι κοινωνικές επιχειρήσεις συχνά ενσωματώνουν εκπαιδευτικά στοιχεία στις τουριστικές τους εμπειρίες. Οι ταξιδιώτες έχουν την ευκαιρία να μάθουν για τα τοπικά οικοσυστήματα, την άγρια ζωή και τις προσπάθειες διατήρησης, που μπορούν να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση και να ενισχύσουν το αίσθημα ευθύνης για το περιβάλλον. Με τη συνεργασία με τις τοπικές επιχειρήσεις και την προμήθεια προϊόντων από τοπικούς προμηθευτές, οι κοινωνικές επιχειρήσεις διοχετεύουν τα έσοδα που σχετίζονται με τον τουρισμό πίσω στην κοινότητα, κάτι που τονώνει την τοπική οικονομία και διασφαλίζει μια πιο δίκαιη κατανομή των κερδών. Μέσα από τις πρακτικές και τις αποστολές τους, οι κοινωνικές επιχειρήσεις προωθούν την υπεύθυνη και ηθική συμπεριφορά. Οι ταξιδιώτες που ασχολούνται με αυτές τις επιχειρήσεις συχνά φεύγουν έχοντας μεγαλύτερη κατανόηση του βιώσιμου και υπεύθυνου ταξιδιού ή μεγαλύτερη κοινωνική συνείδησή. Εστιάζοντας σε αυτές τις πτυχές, οι κοινωνικές επιχειρήσεις συμβάλλουν στη συνολική βιωσιμότητα της τουριστικής βιομηχανίας και βοηθούν να διασφαλιστεί ότι ο τουρισμός ωφελεί όχι μόνο τους ταξιδιώτες αλλά και τις τοπικές κοινότητες και το περιβάλλον.

3. Δήμος Αριστοτέλη

3.1 Γενικά στοιχεία και Γεωγραφικό Πλαίσιο

Ο Δήμος Αριστοτέλη είναι δήμος της Π.Ε. Χαλκιδικής στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, στη Βορειοανατολική περιοχή της Χαλκιδικής, με έδρα την Ιερισσό, όπως φαίνεται και στον παρακάτω χάρτη.

Εικόνα 2. Χάρτης με τη θέση του Δήμου Αριστοτέλη στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (Πηγή: https://el.wikipedia.org/wiki/Δήμος_Αριστοτέλη)

Η έκταση του Δήμου ανέρχεται σε 747,9 Km² και η ονομασία του προέρχεται από το όνομα του αρχαίου Έλληνα φιλόσοφου Αριστοτέλη, που είχε ως γενέτειρά τα αρχαία Στάγειρα. Ο Δήμος Αριστοτέλη βρίσκεται στην Βορειοανατολική περιοχή της Χαλκιδικής και αποτελείται από ορεινές και δασώδεις περιοχές που καταλήγουν σε ανοιχτές θάλασσες, διαθέτοντας συνολικά άνω 240 χιλιόμετρα παραλίες.

Εικόνα 3. Χάρτης του Δήμου Αριστοτέλη (Πηγή: http://ierissos.blogspot.com/2010/04/blog-post_1475.html).

Ο Δήμος Αριστοτέλη αποτελείται από τις εξής Κοινότητες :

- *Αρναία*
- *Βαρβάρα*
- *Γομάτι*
- *Ιερισσός*
- *Μεγάλη Παναγία*
- *Νέα Ρόδα*
- *Νεοχώρι*
- *Νήσος Αμμουλιανή*
- *Ολυμπιάδα*
- *Ουρανούπολη*
- *Παλαιοχώρι*
- *Πυργαδίκια*
- *Στάγειρα*
- *Στανός*
- *Στρατονίκη και*

- *Στρατώνι*

Στο Δήμο, ένα σημαντικό τμήμα της γης του κατατάσσεται ως αγροδασικό, επισημαίνοντας την παρουσία ορεινών και δασικών περιοχών με εξειδικευμένη χλωρίδα και πανίδα. Αξίζει επίσης να αναφερθεί ότι ειδικές τοποθεσίες όπως η Ιερισσός, η Ολυμπιάδα, η Νησίδα Κάπρος και η Χαράδρα Κηπουρίστρα Στρατωνικού έχουν διακριθεί ως Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους στο πλαίσιο του Νόμου 1465/1950 (Σινάνης, 2006). Πέραν τούτου, το όρος Χολομώντας ανήκει στο προστατευόμενο δίκτυο του "Natura 2000", ενώ η περιοχή της Βαρβάρας διαθέτει δύο εντυπωσιακούς καταρράκτες, προσφέροντας μια αίσθηση ηρεμίας, γαλήνης και επαφής με το φυσικό περιβάλλον (Δήμος Αριστοτέλη Χαλκιδικής, 2019).

Αντίθετα, ένα διαφορετικό τμήμα της εν λόγω περιοχής προσδίδεται θαλάσσιο χαρακτήρα, ενόψει της περικυκλώσεώς του από εκτεταμένες θαλάσσιες εκτάσεις, καθώς και της κατοχής 300 χιλιομέτρων ακτογραμμής. Η περιοχή διαθέτει επιπρόσθετα 61 πεντακάθαρες αμμώδεις παραλίες, με 17 εξ αυτών να έχουν διακριθεί με την τιμητική αναγνώριση των "γαλάζιων σημαίων" (blueflag.gr/award 2023). Ειδικό χαρακτηριστικό προσφέρει ένας από τους οικισμούς της περιοχής, το νησί Αμμουλιανή, το οποίο αποτελεί παράγοντα μοναδικότητας στο σύνολο της περιοχής, καθώς ενισχύει την αίσθηση της εμπειρίας της επίσκεψης σε νησιωτικό περιβάλλον (Δήμος Αριστοτέλη Χαλκιδικής, 2019).

Το υπόγειο της γεωγραφικά ευρύτερης ζώνης της μελέτης φιλοξενεί κρίσιμες ορυκτολογικές περιοχές όπως τα μικτά θειούχα μετάλλευμα στους τόπους «Μαντέμ Λάκκο» και «Μαύρες Πέτρες», τα χρυσοφόρα θειούχα μεταλλεία στην Ολυμπιάδα και την αποθέση πορφυρικού χαλκού - χρυσού στην περιοχή Σκουριές Μεγάλης Παναγιάς (Ελληνικός Χρυσός Α.Ε., 2010).

3.2 Δημογραφικά και Οικονομικά στοιχεία με εστίαση στον τουρισμό

Βάσει των δεδομένων της Απογραφής του 2021 που διεξήγαγε η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), το δημογραφικό σύνολο του Δήμου Αριστοτέλη

ανέρχεται σε 16.964 κατοίκους, μειωμένο από τα 18.294 άτομα του 2011. Από αυτόν τον αριθμό, 8.340 είναι ανδρικού φύλου ενώ 8.624 είναι γυναικείου φύλου.

Σχετικά με την γεωργική και κτηνοτροφική χρήση της γης στο Δήμο Αριστοτέλη, το 23% της συνολικής επιφάνειας του Δήμου αφιερώνεται στη γεωργία, ενώ το 1.6% καταλαμβάνουν βοσκότοποι. Η υπόλοιπη έκταση (73.4%) καλύπτεται κυρίως από δάση, λαμβάνοντας υπόψη το ορεινό χαρακτήρα της περιοχής. Στον τομέα της κτηνοτροφίας, η αιγοπροβατοτροφία αποτελεί την πιο σημαντική δραστηριότητα.

Σε ό,τι αφορά τις γεωργικές καλλιέργειες, τα σιτηρά καλύπτουν το 52% των εκτάσεων, δενδροκαλλιέργειες το 32%, αμπέλια το 2%, ενώ το 9% της γης βρίσκεται σε αγρανάπαυση. Περαιτέρω, το 33% των γεωργικών εκτάσεων είναι ενοικιασμένο από τρίτους φορείς. Επιπλέον, η μελισσοκομία διαδραματίζει εξαιρετικά σημαντικό ρόλο στην περιοχή, καθώς συνεισφέρει το 10% της συνολικής παραγωγής μελιού στη Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, σύμφωνα με τα στοιχεία του Δήμου Αριστοτέλη Χαλκιδικής (2015).

Η υπό μελέτη περιοχή είναι γνωστή για την υψηλή ποιότητα των γεωργικών προϊόντων της, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται λάδι, τυριά, γιαούρτι, κρασί, πευκόμελο και τσίπουρο, σύμφωνα με δεδομένα της Περιφερειακής Ενότητας Χαλκιδικής. Όσον αφορά τον τομέα της αλιείας, η περιοχή διαθέτει 250 επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη, εκ των οποίων 15 είναι μηχανότρατες και γρι γρι, ενώ τα υπόλοιπα εξυπηρετούν την παράκτια αλιεία. Περίπου 400 άτομα απασχολούνται στην αλιευτική δραστηριότητα της περιοχής, ενώ όσον αφορά την ιχθυοκαλλιέργεια, αυτή συγκεντρώνεται κυρίως στον κόλπο του Ορφανού, στην περιοχή της Ολυμπιάδας.

Εν κατακλείδι, η περιοχή πέρα από τον τουρισμό αποτελεί ένα γεωργικό και αλιευτικό κέντρο, προσφέροντας έτσι σημαντικές ευκαιρίες απασχόλησης και οικονομικής ανάπτυξης στους κατοίκους της. Επιπρόσθετα σημαντικός αριθμός κατοίκων απασχολείται στη μεταλλευτική δραστηριότητα, αφού η περιοχή αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα μεταλλευτικά πεδία παγκοσμίως και διαθέτει πλούσια μεταλλευτική ιστορία.

Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνεται το μορφωτικό επίπεδο των κατοίκων.

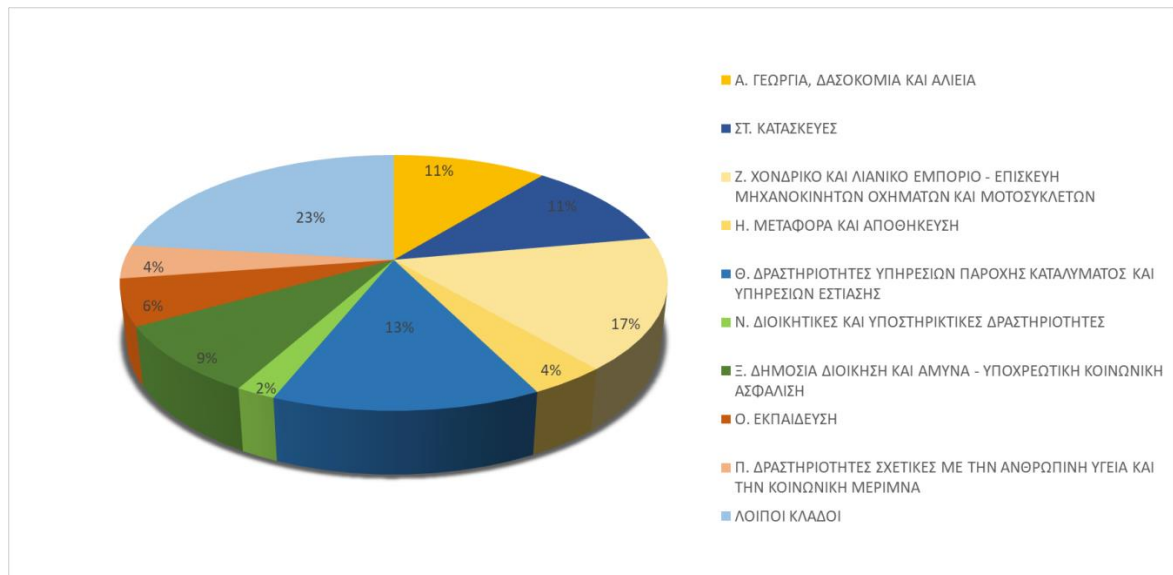
Πίνακας 1. Μορφωτικό επίπεδο κατοίκων του Δήμου Αριστοτέλη

Μορφωτικό επίπεδο	Απόλυτη Συχνότητα	Σχετική Συχνότητα %
Απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης	5.965 άτομα	34%
Απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και μεταλυκειακών σπουδών	6.830	55%
ΑΕΙ / ΑΤΕΙ	1.930	10,5%)
Κανένα τίτλο εκπαίδευσης	2.531	13%

(Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2022).

Επικεντρώνοντας στην επιχειρηματική δραστηριότητα σχετικά με τον τουρισμό στο Δήμο Αριστοτέλη, οι δείκτες της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΣΥΕ) για το έτος 2011 υποδεικνύουν πως ο τομέας αυτός αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς παράγοντες απασχόλησης στην περιοχή. Συγκεκριμένα, το 13% της εργατικής δύναμης είναι απασχολημένο σε τουριστικές επιχειρήσεις, ένα ποσοστό που υπερβαίνει την απασχόληση σε τομείς όπως η κατασκευή, η αλιεία, η γεωργία και η δασοκομία, τα οποία αγγίζουν το 11%. Εξάιρεση καθιστά μόνο ο τομέας του εμπορίου, ο οποίος καταγράφει ακόμη υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης, στο 17%.

Αυτά τα στοιχεία καταδεικνύουν την κεντρική σημασία του τουρισμού στην τοπική οικονομία του Δήμου Αριστοτέλη. Ο τομέας αποτελεί έναν ουσιαστικό πυλώνα ανάπτυξης, ο οποίος όχι μόνο συμβάλλει στην απασχόληση αλλά και προσφέρει ευκαιρίες για περαιτέρω ανάπτυξη και διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας. Συγκριτικά με άλλους τομείς, ο τουρισμός εμφανίζει μια σημαντική ανταγωνιστικότητα, ενώ η υψηλή δυναμική του ενδείκνυται από το γεγονός ότι ξεπερνά σε απασχόληση τομείς που παραδοσιακά θεωρούνται ως κύριες πηγές εργασίας στην περιοχή.

Εικόνα 4. Οι κυριότεροι οικονομικοί κλάδοι του Δήμου Αριστοτέλη

Στους πίνακες που ακολουθούν φαίνονται οι διανυκτερεύσεις και τις αφίξεις των τουριστών στην Κεντρική Μακεδονία, την Περιφερειακή Ενότητα της Χαλκιδικής και το Δήμο Αριστοτέλη, αντίστοιχα.

Πίνακας 2. Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχεία και παρόμοιες εγκαταστάσεις (εκτός τουριστικών κάμπινγκ) ανά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο για το 2018

ΠΕΡΙΟΧΗ	Διανυκτερεύσεις από κατοίκους	Διανυκτερεύσεις από μη κατοίκους	Σύνολο διανυκτερεύσεων	Ποσοστό επί των συνολικών διαθέσιμων κλινών στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα
ΕΛΛΑΔΑ	5.903.020	16.019.878	21.922.898	81,6
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	1.024.106	1.554.292	2.578.398	79,4
Π.Ε. Χαλκιδικής	394.370	4.218.016	4.612.386	79,6
Δήμος Αριστοτέλη	50.810	371.035	421.845	82,5

(πηγή: ΕΣΥΕ, 2011)

Πίνακας 3. Αφίξεις σε ξενοδοχεία και παρόμοιες εγκαταστάσεις (εκτός τουριστικών κάμπινγκ) ανά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο για το 2018

ΠΕΡΙΟΧΗ	Αφίξεις κατοίκων	Αφίξεις μη κατοίκων	Σύνολο αφίξεων	Ποσοστό επί των συνολικών διαθέσιμων κλινών στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα
ΕΛΛΑΔΑ	5.903.020	16.019.878	21.922.898	81,6
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	1.024.106	1.554.292	2.578.398	79,4
Π.Ε. Χαλκιδικής	109.074	724.350	833.424	79,6
Δήμος Αριστοτέλη	17.948	91.456	109.404	82,5

(πηγή: ΕΣΥΕ, 2011)

3.3 Ανθρωπογενείς πόροι

Η περιοχή που βρίσκεται υπό μελέτη διαθέτει πολλές σημαντικές υποδομές. Συγκεκριμένα, είναι αξιοσημείωτο το Άλσος του Αριστοτέλη στα Στάγειρα, όπου βρίσκεται και το άγαλμα του διάσημου φιλοσόφου. Σε αυτό το πάρκο υπάρχουν διάφορα όργανα φυσικής, όπως ηλιακά ρολόγια, φακοί, πυξίδες, πεντάφωνα, οπτικοί δίσκοι, εκκρεμή, υδροστρόβιλοι, σφαίρες αδράνειας, παραβολικά κάτοπτρα και τηλεσκόπια, τα οποία σχετίζονται με το έργο του Αριστοτέλη (Δήμος Αριστοτέλη Χαλκιδικής, 2015).

Επιπρόσθετα, πέραν των πολιτιστικών και ιστορικών υποδομών που τον χαρακτηρίζουν, είναι εξοπλισμένος με σύγχρονες εγκαταστάσεις που εξυπηρετούν διάφορες κοινωνικοοικονομικές ανάγκες. Ειδικότερα, το δημοτικό τμήμα έχει στη διάθεσή του δύο λιμένες, της Αμμουλιανής και της Ουρανούπολης, καθώς και τέσσερις μαρίνες, που βρίσκονται στην Ουρανούπολη, την Ιερισσό, το Στρατώνι και την Ολυμπιάδα. Η στρατηγική τοποθεσία του δήμου επιτρέπει εύκολη οδική πρόσβαση από τη Θεσσαλονίκη, αφού η απόσταση δεν υπερβαίνει τα 76,3 χιλιόμετρα, ενώ η σύνδεση με την Αμμουλιανή πραγματοποιείται μέσω φέρρυ μπουτ από την Τρυπητή με αρκετά δρομολόγια καθημερινά (Halkidikicruises, 2019; Mycosmos, 2019).

Στον τομέα του αθλητισμού, ο Δήμος Αριστοτέλης προσφέρει πλούσιες εγκαταστάσεις και διοργανώνει τακτικά αθλητικές εκδηλώσεις. Τέλος, όσον αφορά τις υποδομές υγείας και παιδείας, είναι καλά εξοπλισμένος, διαθέτοντας το Γενικό Νοσοκομείο Χαλκιδικής στον Πολύγυρο, ενώ στον τομέα της παιδείας έχει ποικίλες εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις, από Παιδικούς Σταθμούς και Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) μέχρι Γενικά Λύκεια (Αρναία και Ιερισσό) και ΕΠΑ.Λ. (Αρναία).

Η πολυδιάστατη υποδομή του Δήμου Αριστοτέλη δείχνει μια καλά οργανωμένη προσπάθεια να εξυπηρετήσει τις ανάγκες των κατοίκων και των επισκεπτών του, από τη μεταφορά και την αναψυχή, μέχρι την υγεία και την εκπαίδευση. Αυτό καθιστά τον Δήμο Αριστοτέλη ένα σημαντικό πόλο έλξης, τόσο για τουριστικές όσο και για οικονομικές δραστηριότητες.

3.3 Πολιτιστικές ιδιαιτερότητες της περιοχής στα πλαίσια του τουρισμού

Η περιοχή ξεχωρίζει για τον πλούσιο ιστορικό της υπόβαθρο και τη μοναδική φυσική της χάρη. Ο γεωγραφικός της χαρακτήρας περικλείει τόσο ακτογραμμές όσο και ορεινές περιοχές, δίνοντας τη δυνατότητα για μια ποικιλία υπαίθριων ενασχολήσεων όπως είναι η πεζοπορία, το κολύμπι και η περιήγηση. Στις ορεινές εκτάσεις του Δήμου Αριστοτέλη, οι καταπράσινες πλαγιές και οι κορυφές προσφέρουν απίστευτες οπτικές εμπειρίες και μια αναζωογονητική ανάπαυλα από τις καλοκαιρινές ζέστες. Διάφορα μονοπάτια διαπερνούν τα βουνά, μερικά εκ των οποίων οδηγούν σε θέσεις με θεαματικές πανοραμικές απόψεις. Η δραστηριότητα της πεζοπορίας είναι ιδιαίτερα αγαπητή τόσο στους κατοίκους όσο και στους επισκέπτες της περιοχής.

Αναλυτικότερα, ο Δήμος Αριστοτέλη έχει ένα σπουδαίο πολιτισμό και μια μακράιωνη ιστορία (Προαθωνικός Οργανισμός Τουρισμού, 2013), κάτι που φαίνεται και από την αφθονία των υπαρχόντων αρχαιολογικών του ευρημάτων. Όπως προαναφέρθηκε, μεταξύ των πιο σημαντικών ιστορικών σημείων που πρέπει να επισκεφθεί κανείς στο δήμο είναι το αρχαιολογικό συγκρότημα των Αρχαίων Σταγείρων, της γενέτειρας του μεγάλου Οικουμενικού Φιλοσόφου Αριστοτέλη.

Επιπλέον, η διώρυγα του Ξέρξη, η οποία βρίσκεται μεταξύ των Νέων Ρόδων και της Τρυπητής, αποτελεί το μόνο έργο περσικής επιρροής που συναντάται στην ευρωπαϊκή ήπειρο (Δήμος Αριστοτέλη Χαλκιδικής, 2015). Πέραν αυτών, η περιοχή γύρω από τον Άθω φιλοξενεί μια σειρά από βυζαντινά αξιοθέατα, όπως ο Πύργος του Προσφορίου στην Ουρανούπολη, το Κάστρο Νέπωσι στο Παλαιοχώρι, ο αρχαιολογικός χώρος του Προφήτη Ηλία στην Αρναία, το Ιερό της Αρχαίας Ουρανούπολης και τα ποικίλα αρχαιολογικά ευρήματα που συντηρούνται στην Ιερισσό (Προαθωνικός Οργανισμός Τουρισμού, 2016).

Ιδιαίτερα ζακουστά στην ευρύτερη περιοχή ήταν και τα Μαδεμοχώρια. Όσον αφορά την περιοχή των Μαδεμοχωρίων, βρίσκονται πέρα από την Αρναία και το Παλαιοχώρι και εκεί κατοικούσαν οι τότε εργάτες του μεταλλείου των Σιδηροκαυσίων. Στην περιοχή του Δήμου Αριστοτέλη και συγκεκριμένα στο Παλαιοχώρι έζησε για περισσότερα από είκοσο χρόνια, τα πιο κρίσιμα και καθοριστικά της ζωής του, ο Γιώργος Ζορμπάς (1867-1942), από το ομώνυμο βιβλίου του Νίκου Καζαντζάκη (Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά) . Η Δημοτική Αρχή Αριστοτέλη έχει αποκτήσει πρόσφατα το ακίνητο όπου θα δημιουργηθεί σημείο αναφοράς για τον Αλέξη Ζορμπά στο Παλαιοχώρι, έχει ολοκληρώσει το σύνολο των απαιτούμενων μελετών και έχει υποβάλει σχετικό αίτημα χρηματοδότησης.

Κατά τον 16ο αιώνα, ειδικότερα γύρω στο 1530, η περιοχή έζησε μια περίοδο ευημερίας, χάρη στην αναδιάρθρωση των μεταλλευτικών δραστηριοτήτων από τον Σουλτάνο Σουλεϊμάν Α'. Τα μεταλλεία της περιοχής παρήγαγαν, κατά μέσο όρο, ορυκτά αξίας περίπου 18.000 έως 30.000 χρυσών νομισμάτων. Σημαντικό να σημειωθεί είναι και το γεγονός ότι στα Σιδηροκάυσια λειτουργούσε και νομισματοκοπείο αργυρών κερμάτων, το οποίο είχε ιδρυθεί από το 1421 μ.Χ. Πρόσθετα, αξίζει να αναφερθεί ότι κατά τη διάρκεια της Οθωμανικής κυριαρχίας, η περιοχή των Μαδεμοχωρίων προσέλκυσε εργάτες από διάφορες εθνικές ομάδες, μεταξύ των οποίων Σέρβοι, Τούρκοι, Γερμανοί, Εβραίοι, Κροάτες και Βούλγαροι, οι οποίοι απασχολούνταν στις μεταλλορυχικές δραστηριότητες της περιοχής.

Τα Μαδεμοχώρια ήταν τα εξής 12:

- Γαλάτιστα
- Βάβδος
- Ραβνά

- Στανός
- Βαρβάρα
- Λιαρίγκοβη
- Νοβοσέλο
- Μαχαλάς
- Ίσβορος
- Χωρούδα
- Ρεβινίκια (Μ.Παναγία)
- και Ιερισσός.

Σχετικά με την Ιερισσό, που αποτελεί την πρωτεύουσα του Δήμου Αριστοτέλη, πρέπει να αναφερθεί ότι η πόλη είχε την αρχαία ονομασία Άκανθος και καταγράφεται στα έργα τόσο του Θουκυδίδη όσο και του Πλούταρχου. Εκτιμάται ότι η ίδρυση της πόλης αυτής πραγματοποιήθηκε γύρω στο 655 π.Χ. Η Άκανθος διέθετε ορυκτό και δασικό πλούτο, αλλά και αναπτυγμένες γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες, τα προϊόντα των οποίων εξάγονταν μέσω του λιμανιού της πόλης προς διάφορες αγορές.

Η Άκανθος αρχικά συμμετείχε στην Αθηναϊκή Συμμαχία και αργότερα στη Σπαρτιατική Συμμαχία. Στο 348 π.Χ., η πόλη υπόκυψε στην κυριαρχία των Μακεδόνων, χωρίς ωστόσο να υποστεί καταστροφή. Ενσωματώθηκε στον ευρύτερο γεωγραφικό χώρο της Ουρανούπολης, υπό την εποχή του Αλέξανδρου, αδελφού του Κασσάνδρου. Το 200 π.Χ., η πόλη βρέθηκε υπό πολιορκία από τους Ρωμαίους. Στις μέρες μας, το αρχαιολογικό ενδιαφέρον της περιοχής συγκεντρώνεται σε έναν αρχαιολογικό χώρο, όπου βρίσκεται μια ερειπωμένη βυζαντινή εκκλησία και δύο μεταβυζαντινές εκκλησίες.

Από αρχιτεκτονικής απόψεως, στο Δήμο Αριστοτέλη συναντάται η παραδοσιακή όσο και η νεοκλασική αρχιτεκτονική τεχνοτροπία. Αξίζει να αναφερθεί ότι το έτος 1986 ο οικισμός της Αρναίας χαρακτηρίστηκε ως ιστορικός σύμφωνα με την ΥΑ ΔΙΛΑΠ/Γ/1983/29283/8-8-86 (ΦΕΚ 759 τ.Β'/31-10-86) (Sharaiha, 2017).

Συνοψίζοντας τα παραπάνω, σε αυτό το τοπικό πλαίσιο, τα Στάγειρα, η πατρίδα του Αριστοτέλη, αποτελούν ένα από τα πιο κεντρικά σημεία ενδιαφέροντος. Όπως προαναφέρθηκε, το Πάρκο του Αριστοτέλη είναι ένα ξεχωριστό θεματικό πάρκο

γεμάτο διαδραστικά εκθέματα που αποδεικνύουν τις πιο σημαντικές επιστημονικές συμβολές του φιλοσόφου. Επιπλέον, ο Δήμος Αριστοτέλη φιλοξενεί την αρχαία πόλη Άκανθο, αρχαιολογικό χώρο εξέχουσας σημασίας. Η Άκανθος υπήρξε κομβικός πολιτιστικός παράγοντας κατά την αρχαιότητα και τα ερείπιά της προσφέρουν μια διαφωτιστική ματιά στην ιστορική συνέχεια.

Πολλά στοιχεία ιστορικού και πολιτιστικού βάρους πλαισιώνουν τη διοικητική επικράτεια του Δήμου Αριστοτέλη, σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου (2015). Ένα πρωταρχικό παράδειγμα είναι το Άγιο Όρος, το οποίο αποτελεί ένα μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO από το 1988. Επιπλέον, ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά του Δήμου αφορά το δίκτυο περιπατητικών διαδρομών του, το οποίο έχει συνολικό μήκος 100 χιλιομέτρων. Αυτές οι διαδρομές αποσκοπούν στην ανάδειξη του φυσικού, ιστορικού και θρησκευτικού κύρους της περιοχής (Δήμος Αριστοτέλη Χαλκιδικής, 2015; Προαθωνικός Οργανισμός Τουρισμού, 2016).

Συνολικά, ο Δήμος Αριστοτέλη αποτελεί έναν πολυεπίπεδο χώρο όπου συνυπάρχουν φυσικά στοιχεία, ιστορικοί τόποι και πολιτιστικές αξίες, ενώ ταυτόχρονα διατηρείται μία ιδιαίτερη αρχιτεκτονική ταυτότητα. Η πλούσια αυτή συνύπαρξη στοιχείων καθιστά τον Δήμο Αριστοτέλη έναν μοναδικό προορισμό με πολλαπλές διαστάσεις για την εξερεύνηση της φύσης, της ιστορίας και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η περιοχή του Δήμου Αριστοτέλη αποτελεί τη γενέθλια γη του μεγάλου Οικουμενικού φιλοσόφου Αριστοτέλη και τη φυσική πύλη εισόδου προς το Άγιον Όρος το Κέντρο του Ορθόδοξου Μοναχισμού, έναν τόπο με παγκόσμια ακτινοβολία και τεράστια θρησκευτική, Εθνική, ιστορική, πολιτιστική και γραμματειακή αξία. Επιπρόσθετα στην περιοχή της Ανατολικής Χαλκιδικής υπάρχουν πολλοί επισκέψιμοι αρχαιολογικοί χώροι, με κυριότερο τα Αρχαία Στάγειρα και τεράστιο ιστορικό και πολιτιστικό απόθεμα.

Τα χαρακτηριστικά που διαμορφώνονται από την εναλλαγή της ακτογραμμής και του πράσινου ορεινού όγκου, ο οποίος είναι προστατευμένος από την ευρωπαϊκή συνθήκη natura 2000, συνθέτουν κατάφυτους τόπους με 4.000 είδη χλωρίδας στο Χολομώντα, και αντίστοιχους στο Αριστοτελικό Όρος (μάλιστα τα 404 είδη φυτών και βοτάνων που απαντώνται σε αυτό είναι τα ίδια που οδήγησαν το Μεγαλέξανδρο να

αναγνωρίσει την ασιατική χλωρίδα). Ακόμη μεγαλύτερη είναι η χλωρίδα στον Άθωνα. Αναφερόμαστε σε έναν προορισμό με 3 θαλάσσιους όγκους, πάνω από 100 χαρτογραφημένες αμμώδεις παραλίες, πλούσια παραγωγή ψαρικών, ελαιώνες, αμπελώνες, οινοποιεία, Τσιπουροκάζανα και τόσα άλλα.

Παράλληλα τα τελευταία χρόνια η Δημοτική Αρχή υλοποιεί ετησίως ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα τουριστικής προβολής με 18 διαφορετικά θεματικά τουριστικά projects, με τη συμμετοχή και χρηματοδότηση του ΕΟΤ και επαγγελματιών της περιοχής μέσω της Αριστοτελικής Σύμπραξης Επαγγελματιών (cluster επαγγελματιών).

Η περιοχή της Ανατολικής Χαλκιδικής ενδείκνυται για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού και την παροχή αντίστοιχων υπηρεσιών. Συγκεκριμένα σε θέματα: sea & sun τουρισμού (καταδύσεις, θεματικές κρουαζιέρες, ιστιοπλοΐα, ψάρεμα, μαθήματα ναυπήγησης), προσκυνηματικού, πολιτιστικού, οινικού, σχολικού, luxury, 55 plus, trekking & cycling, γαστρονομικού, γαμήλιου και honeymoon, συνεδριακού, σχολικού τουρισμού, αγροτουρισμού και αθλοτουρισμού κλπ.

3.4 Φυσικό περιβάλλον και κλίμα

Ο Δήμος Αριστοτέλη διαθέτει ένα πλήθος φυσικών πόρων και χαρακτηρίζεται από ένα κλίμα που είναι ευνοϊκό για την τουριστική ανάπτυξη. Η γεωμορφολογική του δομή είναι αρκετά ιδιαίτερη, καθώς περιλαμβάνει σημαντικές ορεινές και δασικές περιοχές, με μια πλούσια και σπάνια χλωρίδα και πανίδα (Κασαμπαλής, 2017). Επίσης, είναι αξιοσημείωτο ότι τοποθεσίες όπως η Ιερισσός, η Ολυμπιάδα και η Νησίδα Κάπρος έχουν διακριθεί ως Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους, σύμφωνα με τη νομοθεσία 1465/1950 (Σινάνης, 2006).

Πέραν τούτου, ο Χολομώντας, ένα από τα σημαντικότερα ορεινά σώματα της περιοχής, αποτελεί μέρος του ευρωπαϊκού δικτύου προστατευόμενων περιοχών "Natura 2000" (ΥΠΕΚΑ, 2017). Επιπλέον, η περιοχή της Βαρβάρας με τους εντυπωσιακούς καταρράκτες συνιστά επίσης ένα σημείο ιδιαίτερης φυσικής ομορφιάς, προσφέροντας μια ατμόσφαιρα ηρεμίας, γαλήνης και βαθιάς επαφής με τη φύση (Δήμος Αριστοτέλη Χαλκιδικής, 2019).

Εκτός από την ορεινή τοπογραφία, η περιοχή επίσης ενισχύεται από ένα εκτεταμένο θαλάσσιο τμήμα, το οποίο περιλαμβάνει περίπου 300 χιλιόμετρα ακτογραμμής (Προαθωνικός Οργανισμός Τουρισμού, 2016). Αυτό το θαλάσσιο τμήμα είναι εξοπλισμένο με 61 λευκές, πεντακάθαρες αμμώδεις παραλίες, οι οποίες έχουν εγκριθεί για την υψηλή ποιότητά τους (Κασαμπαλής, 2017). Ενδεικτικά, δεκαεφτά από αυτές τις παραλίες έχουν τιμηθεί για το 2023 με την αναγνώριση της "Γαλάζιας Σημαίας". Αυτές είναι:

1. Ιερισσός/Δημοτική 1 (Δημοτικό Κάμπινγκ Ιερισσός)
2. Ιερισσός/Δημοτική 2 (Beach Bar corali)
3. Ιερισσός/Δημοτική 3 (Beach Bar Reload)
4. Καμπούδι 1 (Ξενοδοχείο Ακραθως)
5. Καμπούδι 2 (Ξενοδοχείο Θεοξένια)
6. Καμπούδι 3 (Ξενοδοχείο Ακτή)
7. Ουρανούπολη 1 (Ξενοδοχείο Ξενία)
8. Ουρανούπολη 2 (Ξενοδοχείο Αετών Μέλαθρον)
9. Ουρανούπολη 3 (Ξενοδοχείο Αριστοτέλης)
10. Άγιος Παύλος (Ξενοδοχείο Αλέξανδρος)
11. Αμμουλιανή – (Ξενοδοχείο Πόρτο Άγιο)
12. Αμμουλιανή – Αλυκές (Κάμπινγκ Αλυκές)
13. Κομίτσα
14. Νέα Ρόδα 2 (Beach Bar Ξέρξης)
15. Κάμπος Πυργαδίκια (Beach Bar Coco Ammos)
16. Ολυμπιάδα- (Κεντρική Παραλία Ολυμπιάδας)
17. Mount Athos Ιερισσού- (Ξενοδοχείο Mount Athos)

Το κλιματολογικό προφίλ της περιοχής είναι διάφορο, ανάλογα με την τοπογραφία. Ενώ το ορεινό σέγμεντο της περιοχής παρουσιάζει ηπειρωτικό κλίμα, με χαρακτηριστικά όπως οι χαμηλές θερμοκρασίες και οι συχνές βροχοπτώσεις και χιονοπτώσεις, το παράκτιο τμήμα αντίθετα, χαρακτηρίζεται από ένα μεσογειακό κλίμα, που περιλαμβάνει ζεστά και ξηρά καλοκαίρια και ήπιους χειμώνες. Τέλος, από γεωλογικής σκοπιάς, η περιοχή κατέχει κοιτάσματα που είναι είτε θειούχα, είτε χρυσοφόρα ή πορφυρικά συσσωρεύματα χαλκού και χρυσού (Ελληνικός Χρυσός Α.Ε., 2010).

Αυτή η ποικιλομορφία στο φυσικό περιβάλλον του Δήμου Αριστοτέλη έχει αξιοποιηθεί τουριστικά μέσω της ανάπτυξης συγκεκριμένων περιπατητικών διαδρομών. Αυτές οι διαδρομές περιλαμβάνουν μονοπάτια με διάφορους βαθμούς δυσκολίας, και προσφέρουν στους επισκέπτες τη δυνατότητα να ανακαλύψουν το φυσικό τοπίο σε όλη την ευρύτητά του. Οι διαδρομές αυτές επιτρέπουν την άμεση επαφή με το περιβάλλον, είτε αυτό είναι ορεινό με τις χιονοσκεπές κορυφές και τα δάση, είτε παράκτιο με τις υπέροχες αμμώδεις παραλίες. Τα μονοπάτια αυτά αποτελούν ένα εξαιρετικό μέσο για την εξερεύνηση της γεωλογικής και κλιματολογικής πολυπλοκότητας της περιοχής, αναδεικνύοντας την οικοτουριστική της αξία. Ο Δήμος Αριστοτέλη έχει εκδώσει σχετικό πολυσέλιδο χάρτη με τη μορφή ηλεκτρονικής μπροσούρας, με τίτλο : Trekking, Life is an adventure.

Με βάση όλα τα παραπάνω γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι ο Δήμος Αριστοτέλη διαθέτει σημαντικούς φυσικούς, αρχαιολογικούς και πολιτιστικούς πόρους που με τη σωστή αξιοποίησή τους μπορεί να επιτευχθεί η βιώσιμη ανάπτυξή του.

4. Ποιοτική μελέτη: συνεντεύξεις σε αρμόδιους σχετικά με τις Κοινωνικές Επιχειρήσεις στο Δήμο Αριστοτέλη

4.1 Μεθοδολογικό Πλαίσιο

Αυτή η εργασία αποτελεί μια ποιοτική ερευνητική προσέγγιση, επιτρέποντας την εξερεύνηση των διαφόρων πτυχών των κοινωνικών επιχειρήσεων στον τουρισμό και στο Δήμο Αριστοτέλη. Η κύρια μέθοδος έρευνας θα είναι οι ημι-δομημένες συνεντεύξεις, οι οποίες επιτρέπουν έναν ευέλικτο και διαδραστικό διάλογο με τους συμμετέχοντες. Οι συμμετέχοντες θα περιλαμβάνουν άτομα που έχουν σχέση με τη διοίκηση του Δήμου κατά τη τρέχουσα χρονική περίοδο ή και παλαιότερα. Τα δεδομένα της συνέντευξης θα μεταγραφούν και θα αναλυθούν θεματικά για τον εντοπισμό προτύπων και θεμάτων, παρέχοντας μια ολοκληρωμένη κατανόηση της τρέχουσας κατάστασης σχετικά με τις κοινωνικές επιχειρήσεις στο Δήμο Αριστοτέλη.

Η ανάλυση ποιοτικών δεδομένων αποτελεί μια διαδικασία ανακατασκευαστική, αλλά και ιδιαίτερα δύσκολη. Στην παρούσα μελέτη επιλέχθηκε ως μέθοδος ανάλυσης των πρωτογενών δεδομένων της συνέντευξης η θεματική ανάλυση. Η ανάλυση αυτή επιχειρεί να συλλάβει τους τρόπους με τους οποίους άτομα ή ομάδες προσδίδουν νόημα στον κοινωνικό τους κόσμο και οικοδομούν τη βιωμένη εμπειρία τους σχετικά με το εξεταζόμενο φαινόμενο (Smith, Flowers & Larkin, 2009). Στην παρούσα έρευνα ακολουθήθηκαν τα εξής βήματα κατά την ανάλυση των πρωτογενών δεδομένων των συνεντεύξεων (Braun & Clarke, 2021):

- 1ο Βήμα: Μετεγγραφή - Απομαγνητοφώνηση του υλικού των συνεντεύξεων ακολουθώντας τους κανόνες της σημειογραφίας και πολλαπλό διάβασμα του υλικού παράλληλα με περιγραφικές σημειώσεις των πιο καίριων σημείων.
- 2ο Βήμα: Προσδιορισμός των αναδυόμενων θεμάτων, ως κεντρικοί άξονες των αποτελεσμάτων. Ειδικότερα εντοπίστηκαν και συγκεντρώθηκαν τα αποσπάσματα που αντιστοιχούν σε κάθε ερευνητικό ερώτημα.
- 3ο Βήμα: Κωδικοποίηση – Αποδίδεται δηλαδή εννοιολογικός προσδιορισμός στα δεδομένα, μέσα από περιγραφικούς ή ερμηνευτικούς κωδικούς.

4ο Βήμα: Μετάβαση από τους κωδικούς στα θέματα, τα οποία είναι αυτόνομες έννοιες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως απαντήσεις των ερευνητικών ερωτημάτων.

5ο Βήμα: Παρουσίαση των ευρημάτων

Τέλος, για τον έλεγχο της εγκυρότητας της ποιοτικής ανάλυσης της παρούσας μελέτης, πραγματοποιήθηκε έλεγχος εγκυρότητας από τους συμμετέχοντες, οι οποίοι και ανέφεραν ότι δεν υπήρχαν σημεία που παρερμηνεύουν τα λεγόμενα τους (Γαλάνης, 2017, 2018).

4.2 Δείγμα και διαδικασία συνέντευξης

Η ομάδα εστίασης απαρτίστηκε από 8 άτομα που σχετίζονται με τη διοίκηση ή τον τουρισμό στο Δήμο Αριστοτέλη, κατά την τρέχουσα περίοδο, μέσα από στοχευμένη δειγματοληψία. Η διαδικασία συνέντευξης έγινε καθ' όλη τη διάρκεια σε οικογενειακό και φιλικό κλίμα. Η διάρκεια της συνέντευξης έγινε προσπάθεια να είναι σύντομη (περίπου 15 λεπτά), λόγω του αυξημένου φόρτου εργασίας των συνεντευξιαζόμενων. Τα άτομα που συγκεντρώθηκαν και αποτέλεσαν το δείγμα της έρευνας ενημερώθηκαν ότι θα ηχογραφηθεί η συζήτηση και ότι θα διατηρηθεί η ανωνυμία τους. Στην αρχή της συζήτησης παρουσιάστηκε το θέμα της παρούσας έρευνας καθώς και αναλύθηκε στους ερωτώμενους ο σκοπός της έρευνας αυτής.

3.3 Οδηγός συνέντευξης & Θεματικοί άξονες

A. Κατανόηση της έννοιας των Κοινωνικών Επιχειρήσεων

1. Τι είναι κατά τη γνώμη σας οι κοινωνικές επιχειρήσεις;
2. Γνωρίζετε κάποιες Κοινωνικές επιχειρήσεις στο Δήμο Αριστοτέλη;
3. Πώς αντιλαμβάνεστε τον ρόλο των κοινωνικών επιχειρήσεων γενικά και ειδικότερα στο Δήμο Αριστοτέλη;

B. Πλαίσιο Πολιτικής & Ρυθμιστικό Περιβάλλον

4. Γνωρίζετε κάποιες υπάρχουσες πολιτικές για την ενθάρρυνση ή τη ρύθμιση των κοινωνικών επιχειρήσεων στο Δήμο Αριστοτέλη;
5. Γνωρίζετε αν υπάρχουν επερχόμενες πρωτοβουλίες με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στον τουρισμό;

Γ. Αντίκτυπος των κοινωνικών επιχειρήσεων στον τουρισμό

6. Μπορείτε αναφέρετε κάποια οφέλη που μπορεί να αποφέρουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουριστικό κλάδο;
7. Κατά τη γνώμη σας οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουρισμό συμπληρώνουν ή ανταγωνίζονται τις παραδοσιακές επιχειρήσεις;
8. Μπορείτε να αναφέρετε τρόπους, με τους οποίους οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να ενισχύσουν τον κοινωνικό και πολιτιστικό ιστό του Δήμου Αριστοτέλη;
9. Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές επιχειρήσεις που λειτουργούν ως πρότυπα όσον αφορά την πολιτιστική διατήρηση ή τον αειφόρο τουρισμό;
10. Πώς κατά τη γνώμη σας μπορούν να συμβάλλουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα του τουρισμού στο Δήμο Αριστοτέλη;

Δ. Προκλήσεις και Προτάσεις για το Μέλλον

11. Ποιες κατά τη γνώμη σας είναι οι κύριες προκλήσεις για την ίδρυση και λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων γενικά και ειδικότερα στον τουριστικό κλάδο του Δήμου Αριστοτέλη;
12. Έχετε κάποιες συστάσεις πολιτικής με στόχο τη μεγιστοποίηση των δυνατοτήτων των κοινωνικών επιχειρήσεων στο να συμβάλουν στον αειφόρο τουρισμό;
13. Εάν φτιάχνατε μία Κοινωνική Επιχείρηση στο Δήμο Αριστοτέλη, ποιος θα ήταν ο κλάδος και ο βασικός σκοπός της και γιατί;
14. Έχετε κάποιες καταληκτικές παρατηρήσεις ή προβληματισμούς που θα θέλατε να μοιραστείτε σχετικά με το θέμα;

4.2 Θεματική Ανάλυση

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι απαντήσεις των συνεντευξιαζόμενων ανά ερώτηση.

Πίνακας 4. Απαντήσεις συνεντεύξεων ανά θεματικό άξονα και ερώτηση

Ερώτηση	Αποσπάσματα Απαντήσεων
Α. Κατανόηση της έννοιας των Κοινωνικών Επιχειρήσεων	
1. Τι είναι κατά τη γνώμη σας οι κοινωνικές επιχειρήσεις;	<p>Σ1: Είναι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας διεπόμενες από τις αξίες της αλληλεγγύης και της κοινωνικής συνοχής. Δίδεται μεγάλη σημασία στη δημοκρατική διαδικασία λήψης των αποφάσεων και στον συμμετοχικό χαρακτήρα. Επίσης αποδίδουν προτεραιότητα στα άτομα και την κοινωνία. Είναι οργανωμένες με επιχειρηματικό πνεύμα και επιδιώκουν οικονομικούς και κοινωνικούς στόχους ταυτόχρονα.</p> <p>Σ2: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις είναι επιχειρήσεις που δίνουν προτεραιότητα σε κοινωνικούς ή περιβαλλοντικούς στόχους παράλληλα με το κέρδος. Σε αντίθεση με τις παραδοσιακές κερδοσκοπικές εταιρείες, ο πρωταρχικός στόχος μιας κοινωνικής επιχείρησης είναι να αντιμετωπίσει ένα συγκεκριμένο κοινωνικό ή περιβαλλοντικό ζήτημα. Αυτές οι επιχειρήσεις ενδέχεται να επανεπενδύουν τα κέρδη τους στην αποστολή τους αντί να τα διανέμουν στους μετόχους.</p> <p>Σ3: Είναι οι επιχειρήσεις που αφορούν και εξυπηρετούν οφέλη μιας κοινότητας. Προσφέρουν υπηρεσίες, οργανώνουν δραστηριότητες, έχουν ήπια οικονομική δράση, είναι ανεξάρτητες αλλά συνεργάζονται με τη δημόσια διοίκηση και το σύνολο των φορέων της κοινωνίας. Πολλές φορές απασχολούν στελέχη, προερχόμενα από την ίδια την τοπική κοινωνία, εστιάζοντας στον άνθρωπο και σε ό,τι αφορά το ανθρώπινο στοιχείο.</p> <p>Σ4: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις ως εργαλείο της κοινωνικής οικονομίας, έχουν απώτερο σκοπό την επίλυση κοινωνικών προβλημάτων. Πολλές από αυτές έχουν κερδοσκοπικό ή μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα.</p> <p>Σ5: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις είναι συνεταιρισμοί οι οποίοι βασίζονται στο νόμο 4019 του 2011. Βασίζονται κυρίως στην εξυπηρέτηση ενός συλλογικού σκοπού και χωρίζονται σε τρεις τύπους α) τις κοινωνικές επιχειρήσεις ένταξης (αφορά ευάλωτες κοινωνικά ομάδες όπως ΑμεΑ), τις κοινωνικές επιχειρήσεις φροντίδας και γ) τις κοινωνικές επιχειρήσεις κοινωνικού σκοπού.</p>

	<p>Σ6: Είναι επιχειρήσεις που εξυπηρετούν το συμφέρον της κοινότητας (κοινωνικοί, και περιβαλλοντικοί στόχοι) αντί της μεγιστοποίησης του κέρδους, έχουν καινοτόμο χαρακτήρα, μέσω των αγαθών ή των υπηρεσιών που προσφέρουν, καθώς και μέσω των μεθόδων οργάνωσης ή παραγωγής που χρησιμοποιούν. Επίσης δεν έχουν επίκεντρο το κέρδος αλλά τον άνθρωπο, την κοινωνία και το περιβάλλον καθώς απασχολούν τα πιο ευάλωτα μέλη της κοινωνίας (κοινωνικά αποκλεισμένα άτομα), συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην κοινωνική συνοχή, την απασχόληση και τη μείωση των ανισοτήτων.</p> <p>Σ7: Είναι οι επιχειρήσεις που έχουν σαν γνώμονα το κοινωνικό όφελος.</p> <p>Σ8: Είναι οι επιχειρήσεις που:</p> <p>Α) εξυπηρετούν το συμφέρον της κοινότητας (κοινωνικοί, κοινωνικοί και περιβαλλοντικοί στόχοι) αντί της μεγιστοποίησης του κέρδους,</p> <p>Β) έχουν καινοτόμο χαρακτήρα, μέσω των αγαθών ή των υπηρεσιών που προσφέρουν, καθώς και μέσω των μεθόδων οργάνωσης ή παραγωγής που χρησιμοποιούν και</p> <p>Γ) απασχολούν τα πιο ευάλωτα μέλη της κοινωνίας (κοινωνικά αποκλεισμένα άτομα), συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην κοινωνική συνοχή, την απασχόληση και τη μείωση των ανισοτήτων.</p>
<p>2. Γνωρίζετε κάποιες Κοινωνικές επιχειρήσεις στο Δήμο Αριστοτέλη;</p>	<p>Σ1: -ΑΚΑΝΘΟΣ ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. Συλλογικής και Κοινωνικής ωφέλειας (Υπηρεσίες πολιτιστικής εκπαίδευσης) -Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Γυναικών Βαρβάρας “Δρυάδες” (παρασκευή παραδοσιακών προϊόντων)</p> <p>Σ2: Μια σημαντική κοινωνική επιχείρηση στο Δήμο Αριστοτέλη αποτελεί η Αριστοτελική Σύμπραξη Επιχειρηματιών του Δήμου. Αποτελεί σύμπραξη μεταξύ αυτοδιοίκησης και τοπικών επαγγελματιών του τουρισμού. Σκοπός η ανάπτυξη του τουρισμού στο σύνολο του Δήμου Αριστοτέλη και η προώθηση των τοπικών προϊόντων στην Ελλάδα και το εξωτερικό, πέρα από την ποιότητα των ίδιων των προϊόντων.</p>

	<p>Σ3: Πέρα από τους επαγγελματικούς φορείς του Δήμου, σημαντική είναι η δράση της Αριστοτελικής Σύμπραξης Επαγγελματιών του Δήμου Αριστοτέλη http://www.cluster-aristotle.travel η οποία συνθέτει Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρία με κοινωνική δράση, προσανατολισμένη στην ενίσχυση της πολιτιστικής, παραγωγικής και τουριστικής δραστηριότητας στο Δήμο Αριστοτέλη.</p> <p>Σ4: Γνωρίζω μια ΚοινΣΕπ, στην Ιερισσό αναφορικά με την προώθηση τοπικών προϊόντων.</p> <p>Σ5: Δεν γνωρίζω αλλά όμως υπήρχε μια η οποία όμως άλλαξε σχήμα. Ήταν η επιχείρηση σίτησης Αριστοτέλεια γη η οποία όμως από ότι γνωρίζω μετατράπηκε σε ΙΚΕ λόγω των γραφειοκρατικών δυσκολιών που δημιουργούνται.</p> <p>Σ6: -ΑΚΑΝΘΟΣ ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. Συλλογικής και Κοινωνικής ωφέλειας (υπηρεσίες πολιτιστικής εκπαίδευσης) -Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Γυναικών Βαρβάρας «ΔΡΥΑΔΕΣ» (Παρασκευή παραδοσιακών προϊόντων)</p> <p>Σ7: Η μόνη Κοινωνική Επιχείρηση που γνωρίζω στο Δήμο Αριστοτέλη είναι ο Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Γυναικών Βαρβάρας "ΔΡΥΑΔΕΣ", κάποτε ήταν και η Αριστοτέλεια Γη στην Ιερισσό.</p> <p>Σ8: Ο Δήμος Αριστοτέλη έχει δύο κοινωνικές επιχειρήσεις. Α) ΑΚΑΝΘΟΣ ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. Συλλογικής και Κοινωνικής ωφέλειας (Υπηρεσίες πολιτιστικής εκπαίδευσης) και Β) Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Γυναικών Βαρβάρας "Δρυάδες" (παρασκευή παραδοσιακών προϊόντων)</p>
<p>3. Πώς αντιλαμβάνεστε τον ρόλο των κοινωνικών επιχειρήσεων γενικά και ειδικότερα στο Δήμο Αριστοτέλη;</p>	<p>Σ1: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις οφείλουν να είναι οργανωμένες με επιχειρηματικό πνεύμα, να διαθέτουν αυτοτέλεια και παράλληλα να συμβάλουν στην κοινωνική συνοχή μίας περιοχής. Μέσα από το ρόλο τους μπορούν να ενεργοποιήσουν και κινητοποιήσουν ομάδες και φορείς πολιτών καθώς και εθελοντές. Ιδιαίτερα στο Δήμο Αριστοτέλη, ο οποίος διαθέτει πλούσια πολιτιστική και ιστορική κληρονομιά και σημαντικές δυνατότητες στην ανάπτυξη βιώσιμου εναλλακτικού τουρισμού μέσα από διάφορες θεματικές του μορφές, θα μπορούσαν να κινητοποιήσουν δυνάμεις της κοινωνίας να συμμετέχουν σε αυτή την κατεύθυνση.</p>

	<p>Σ2: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να διαδραματίσουν ζωτικό ρόλο σε έναν δήμο με διάφορους τρόπους: δημιουργώντας θέσεις εργασίας και συμβάλλοντας στην τοπική οικονομία, καλύπτοντας συγκεκριμένες ανάγκες της κοινότητας, όπως η υγειονομική περίθαλψη, η εκπαίδευση ή η περιβαλλοντική βιωσιμότητα, εισάγοντας καινοτόμες λύσεις σε τοπικά προβλήματα, ενισχύοντας το αίσθημα ιδιοκτησίας και συμμετοχής, εισάγοντας τη διαφορετικότητα στο τοπικό επιχειρηματικό τοπίο, προσφέροντας εναλλακτικές λύσεις σε παραδοσιακές κερδοσκοπικές επιχειρήσεις.</p> <p>Σ3: Η κοινωνική επιχείρηση αποσκοπεί στην αντιμετώπιση ενός αναπτυξιακού κοινωνικού θέματος και τα οικονομικά της εφόδια λειτουργούν ως κύριο μέσο για τον σκοπό αυτό, είτε έχει κερδοσκοπικό ή μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Στο Δήμο Αριστοτέλη μία κοινωνική επιχείρηση σχετίζεται αυτόματα με την αντιμετώπιση κοινωνικό-οικονομικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων.</p> <p>Σ4: Ο ρόλος των κοινωνικών επιχειρήσεων είναι σημαντικός, καθώς ένα μεγάλο πλεονέκτημα είναι η ένταξη ατόμων στην αγορά εργασίας και την μείωση κοινωνικών προβλημάτων. Στο Δήμο Αριστοτέλη θα μπορούσαν να δημιουργηθούν κάτω από κατάλληλες μελέτες και υποδομές, καθώς είναι ένας Δήμος με πολιτιστικό, περιβαλλοντικό και θρησκευτικό πλεονέκτημα.</p> <p>Σ5: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις θα μπορούσαν να παίζουν κάποιο ρόλο ιδιαίτερα στον τομέα της εστίασης στον δήμο Αριστοτέλη, όπως λειτουργούν σε ορισμένα νησιά, όπως η Κως για παράδειγμα, όμως και πάλι η λειτουργία τους είναι θα έλεγα αρκετά προβληματική διότι στην πραγματικότητα δεν έχει τις φοροελαφρύνσεις τις οποίες υποτίθεται πως θα είχε αυτός ο τύπος επιχείρησης. Ιδιαίτερα όταν το 60% των κερδών πρέπει να επενδυθούν στις επιχειρήσεις.</p> <p>Σ6: Οφείλουν να επιδιώκουν κάποιον ρητό και κυρίαρχο κοινωνικό στόχο, να έχουν όρια ως προς την κατανομή των κερδών και των περιουσιακών στοιχείων και να είναι ανεξάρτητες. Ειδικότερα στο Δήμο Αριστοτέλη θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην ανάδειξη της</p>
--	---

	<p>πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ανάπτυξη όλων των μορφών τουριστικής προβολής.</p> <p>Σ7: Ο ρόλος των κοινωνικών επιχειρήσεων είναι η επίτευξη κάποιου κοινωνικού σκοπού προς όφελος της κοινωνίας. Ειδικότερα στο Δήμο Αριστοτέλη, η συγκεκριμένη επιχείρηση προσφέρει ευκαιρίες εργασίας σε άτομα που είναι άνεργα.</p> <p>Σ8: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις πρέπει να είναι δίπλα στην κοινωνία και τον πολίτη. Στον Δήμο Αριστοτέλη υπάρχουν πολλές δυνατότητες να αναπτυχθούν επιχειρηματικές δραστηριότητες στον τομέα της κοινωνικής και πράσινης οικονομία. Η κοινωνική επιχειρηματικότητα θα προωθήσει ευρύτερους κοινωνικούς, πολιτιστικούς και περιβαλλοντικούς στόχους που θα συνδέονται με τον εθελοντικό τομέα σε τομείς όπως η υγειονομική περίθαλψη και η ανάπτυξη της κοινότητας.</p>
<p>B. Πλαίσιο Πολιτικής & Ρυθμιστικό Περιβάλλον</p>	
<p>4. Γνωρίζετε κάποιες υπάρχουσες πολιτικές για την ενθάρρυνση ή τη ρύθμιση των κοινωνικών επιχειρήσεων στο Δήμο Αριστοτέλη;</p>	<p>Σ1: Μέχρι και σήμερα δεν έχουν γίνει οργανωμένες προσπάθειες διερεύνησης των δυνατοτήτων ανάπτυξης φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην περιοχή του Δήμου Αριστοτέλη ούτε η ανάδειξη του ζητήματος της ανάπτυξης της Κ.Α.Λ.Ο. ως τοπικής υπόθεσης. Δεν έχει εκπονηθεί κάποιο στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης Κ.Α.Λ.Ο. στην περιοχή ούτε υπάρχει κάποια υποστηρικτική δομή σε αυτή την κατεύθυνση.</p> <p>Σ2: Οι πολιτικές για την ενθάρρυνση ή τη ρύθμιση των κοινωνικών επιχειρήσεων μπορεί να διαφέρουν ανά περιοχή και κυβερνητικούς στόχους, αλλά ακολουθούν ορισμένες κοινές προσεγγίσεις:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. **Αναγνώριση Νομικής Δομής 2. **Φορολογικά κίνητρα 3. **Πρόσβαση στη χρηματοδότηση** 4. **Δημιουργία ικανοτήτων** 5. **Πιστοποίηση και Πρότυπα** 6. **Κίνητρα για Κοινωνικές Επενδύσεις**: και άλλα. Αυτές οι πολιτικές μπορούν να προσαρμοστούν στις συγκεκριμένες ανάγκες και στόχους μιας περιοχής ή χώρας και θα πρέπει να αξιολογούνται και να προσαρμόζονται τακτικά ώστε να διασφαλίζεται η

	<p>αποτελεσματικότητά τους στην προώθηση και τη ρύθμιση των κοινωνικών επιχειρήσεων.</p> <p>Σ3: Κυρίαρχο ρόλο διαδραματίζει η <u>συμμετοχή</u> – Αυτοδιοίκησης και ιδιωτών – σε φορείς / επιχειρήσεις / πρωτοβουλίες, οι οποίες προάγουν το «αποτέλεσμα», ενθαρρύνοντας τη δημιουργία κοινωνικών επιχειρήσεων. Καθοριστικό ρόλο επίσης διαδραματίζουν οι <u>συνέργειες</u>, μέσα από τις οποίες διαμορφώνεται η συλλογικότητα ως παράγοντας δημιουργίας – εν γένει. Τέλος πολύ σημαντικός είναι ο ρόλος της <u>οικονομικής ενίσχυσης</u> επιλεγμένων δραστηριοτήτων από την Αυτοδιοίκηση και τους κοινωνικούς εταίρους, δεδομένου ότι αυτή αποτελεί ρυθμιστικό άξονα γύρω από τον οποίο περιστρέφονται οι δράσεις.</p> <p>Σ4: Δεν γνωρίζω αν υπάρχουν πολιτικές του Δήμου που να αφορούν κοινωνικές επιχειρήσεις.</p> <p>Σ5: Δεν γνωρίζω .</p> <p>Σ6: Δεν υπάρχουν στο Δήμο Αριστοτέλη τέτοιες πολιτικές</p> <p>Σ7: Όχι</p> <p>Σ8: Δυστυχώς στα θέματα των Κοινωνικά Επιχειρήσεων δεν έχουν γίνει αρκετά βήματα μπροστά παρόλο που υπάρχει θέληση ώστε να αναπτυχθούν τέτοιου είδους επιχειρήσεις. Επίσης δεν έχει αναπτυχθεί κάποιο στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης από επίσημο φορέα ώστε να γίνει μπούσουλας για την μελλοντική ανάπτυξη αυτής της επιχειρηματικότητας.</p>
<p>5. Γνωρίζετε αν υπάρχουν επερχόμενες πρωτοβουλίες με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στον τουρισμό;</p>	<p>Σ1: Η σύσταση Cluster τουριστικών επιχειρήσεων στην περιοχή του Δήμου Αριστοτέλη και η υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος τουριστικής προβολής και ανάπτυξης εγκεκριμένο από τον ΕΟΤ σε ετήσια βάση, μέσα από την ανάπτυξη 18 διαφορετικών θεματικών μορφών τουρισμού θα μπορούσαν να θεωρηθούν θετικά στοιχεία για την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην περιοχή.</p> <p>Σ2: Δεν έχω πληροφορίες για συγκεκριμένες επερχόμενες πρωτοβουλίες το 2024 που σχετίζονται με την κοινωνική επιχειρηματικότητα στον τουρισμό. Ωστόσο, τέτοιες πρωτοβουλίες</p>

	<p>συχνά εξαρτώνται από τις κυβερνητικές πολιτικές, τους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς και τις τοπικές προσπάθειες..</p> <p>Σ3: Δεδομένου ότι το οικοσύστημα των κοινωνικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα είναι δυστυχώς αρκετά περιορισμένο, θεωρείται ως εξαιρετικά σημαντική η λειτουργία του τοπικού cluster ανάμεσα στον τουρισμό και τον πρωτογενή τομέα, το οποίο ουσιαστικά υλοποιεί το τουριστικό πρόγραμμα του Δήμου Αριστοτέλη. Οι πρωτοβουλίες του φορέα σαφώς ενισχύουν την κοινωνική επιχειρηματικότητα στον τουρισμό και πάντα εμπνέουν για επερχόμενες (νέες) πρωτοβουλίες, με αποτέλεσμα να υπάρχει μία διαρκής ροή δραστηριότητας, που σχετίζει την κοινωνικότητα / καθημερινότητα με τον τουρισμό.</p> <p>Σ4: Δεν γνωρίζω αν υπάρχουν πολιτικές του Δήμου που να αφορούν κοινωνικές επιχειρήσεις.</p> <p>Σ5: Δεν γνωρίζω, αλλά θα ήθελα να το δώ.</p> <p>Σ6: Η σύσταση Cluster τουριστικών επιχειρήσεων θα μπορούσε να θεωρηθεί ως τέτοια πρωτοβουλία.</p> <p>Σ7: Υποθέτω ότι σε κάποιες εκδηλώσεις του Δήμου όπως το "ΚΟΥΖΙΝΑ" χρησιμοποιούν κάποιες φορές προϊόντα που παρασκευάζει ο Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Βαρβάρας Δρυάδες.</p> <p>Σ8: Υπάρχει δυνατότητα ενημέρωσης στις ομάδες που πραγματικά θα θέλουν να αναπτύξουν κοινωνική επιχείρηση αλλά το ενδιαφέρον βρίσκεται ακόμη σε εβρυακό στάδιο.</p>
<p>Γ. Αντίκτυπος των κοινωνικών επιχειρήσεων στον τουρισμό</p>	
<p>6. Μπορείτε αναφέρετε κάποια οφέλη που μπορεί να αποφέρουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουριστικό κλάδο;</p>	<p>Σ1: Ο Εναλλακτικός Τουρισμός δεν αποτελεί θεωρεία ή νέα φιλοσοφία. Είναι ο αντίλογος στην εποχικότητα, είναι ό,τι προσδίδει ταυτότητα σε μία τουριστική περιοχή. Απαιτεί Μελέτη των δεδομένων, καταγραφή, συνεχή εμπλοκή των ντόπιων στα τουριστικά projects. Δίνεται έμφαση στο what to do και πολλές φορές απαιτείται ειδικό προωθητικό πρόγραμμα για κάθε ένα. Αυθεντικές βιωματικές δραστηριότητες δημιουργούν πλέγματα αέναης προβολής της περιοχής στον κόσμο. Με βάση τις διεθνείς τάσεις, οι τουρίστες επιθυμούν να ζήσουν σαν ντόπιοι στις περιοχές που επισκέπτονται και να συμμετέχουν σε βιωματικές</p>

	<p>δραστηριότητες. Ομοίως προτιμούν να επιλέγουν την αγορά τοπικών προϊόντων τόσο σε ότι αφορά την εστίαση όσο και ως αναμνηστικά δώρα.</p> <p>Σ2: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουριστικό κλάδο μπορούν να αποφέρουν πολλά οφέλη όπως η ενδυνάμωση της κοινότητας, οι πολιτιστικές ανταλλαγές και η θετική φήμη. Αυτά τα οφέλη καταδεικνύουν πώς οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να διαδραματίσουν κρίσιμο ρόλο στην προώθηση του βιώσιμου και υπεύθυνου τουρισμού</p> <p>Σ3: Καταρχάς αφύπνιση της τουριστικής συνείδησης: <i>ο τουρισμός χρειάζεται διαρκή εμπλουτισμό με καινοτόμες δράσεις, οι οποίες σχεδιάζονται με βάση τις παγκόσμιες τάσεις και τη δυναμική της περιοχής.</i> Η αύξηση του τζίρου των εμπορικών επιχειρήσεων (ως αποτέλεσμα του έργου των κοινωνικών επιχειρήσεων) δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας και αυτές με τη σειρά τους δημιουργούν την ανάγκη δημιουργίας νέων επενδύσεων. Στη ουσία το υγιές έργο των κοινωνικών επιχειρήσεων «χτίζει» την υποδομή ενός τουριστικού προορισμού και συνθέτει την ταυτότητα και την εξέλιξή του.</p> <p>Σ4: Λόγω της μεγάλης πλέον ανάπτυξης του τουρισμού στην χώρα μας και η στροφή ενδιαφέροντος προς περιβαλλοντικούς και πολιτιστικούς παράγοντες, η «εκμετάλλευση» λοιπόν της πολιτιστικής κληρονομιάς, των τοπικών προϊόντων παραγωγής ή του περιβάλλοντος, να αποφέρει πλεονεκτήματα στον τουριστικό κλάδο, καθώς η ζήτηση θα είναι μεγαλύτερη, θα υπάρξει αλλαγή στο χρονικό διάστημα της τουριστικής σεζόν, όπως θα ωφελήσει και την οικονομία της εκάστοτε περιοχής.</p> <p>Σ5: Όσον αφορά τον τουριστικό κλάδο οι κοινωνικές επιχειρήσεις θα μπορούσαν φαινομενικά να βοηθήσουν έτσι ώστε να μπορούν να απασχοληθούν άτομα από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και έτσι να υποστηριχτούν αυτοί που έχουν πραγματικά ανάγκη. Όμως ο τρόπος με τον οποίο εξελίχθηκε ο τομέας δεν μπόρεσε να αποδώσει. Βασικό στοιχείο από όσο γνωρίζω για ίδρυση και λειτουργία των κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων ήταν η δυνατότητα χρηματοδότησής τους από ειδικό κοινωνικό ταμείο για την δημιουργία και λειτουργία τους. Ένα άλλα ήταν η φορολογική τους απαλλαγή η οποία ουσιαστικά ήταν ένα δέλεαρ για την λειτουργία τους. Όμως και τα δύο δεν προχώρησαν και έτσι έμειναν πίσω αυτού του είδους οι επιχειρήσεις.</p>
--	--

	<p>Σ6: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις συμβάλουν τα μέγιστα στον τουριστικό κλάδο . Η συμμετοχή του τοπικού πληθυσμού στο σχεδιασμό και το χειρισμό του τουριστικού προορισμού, όχι ως απλού υποδοχέα, αλλά ως ενεργού παράγοντα βοηθούν στην ολοένα αυξανόμενη προβολή των ντόπιων και παραδοσιακών στοιχείων ενός τόπου.</p> <p>Σ7: Μπορούν να αποτελέσουν πόλο έλξης κοινωνικού τουρισμού</p> <p>Σ8: Ο Δήμος Αριστοτέλη αποτελεί την Πύλη προς το Άγιον Όρος και διαθέτει δεκάδες θρησκευτικά & αρχαιολογικά μνημεία με τεράστιες δυνατότητες στην ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού. Μια κοινωνική επιχείρηση βασισμένη και οργανωμένη πάνω στον εναλλακτικό τουρισμό μπορεί να προσφέρει υπηρεσίες διαχείρισης τουριστικών εγκαταστάσεων προς όφελος της τοπικής ανάπτυξης. Οι επιχειρήσεις αυτές μπορούν να κινητοποιήσουν αποτελεσματικά τα μέλη της τοπικής κοινότητας, παρέχοντας ευκαιρίες απασχόλησης και ενισχύοντας την ανάπτυξη δεξιοτήτων στον τοπικό πληθυσμό.</p>
<p>7. Κατά τη γνώμη σας οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουρισμό συμπληρώνουν ή ανταγωνίζονται τις παραδοσιακές επιχειρήσεις;</p>	<p>Σ1: Σαφώς και συμπληρώνουν αφού δεν έχουν ως κύριο και μοναδικό σκοπό το κέρδος. Στόχος όσων ιδρύουν Κοινωνικές Επιχειρήσεις συνήθως δεν είναι να ανταγωνιστούν άλλες ιδιωτικές επιχειρήσεις.</p> <p>Σ2: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουρισμό μπορούν να συμπληρώσουν και να ανταγωνιστούν τις παραδοσιακές επιχειρήσεις, ανάλογα με διάφορους παράγοντες. Συχνά συμπληρώνουν τις παραδοσιακές επιχειρήσεις αντιμετωπίζοντας κοινωνικά ή περιβαλλοντικά ζητήματα, τα οποία μπορούν να βελτιώσουν τη συνολική εμπειρία προορισμού. Για παράδειγμα, μια κοινωνική επιχείρηση που εστιάζει στον αειφόρο τουρισμό μπορεί να συμβάλει στη διατήρηση των φυσικών πόρων, προς όφελος ολόκληρης της βιομηχανίας. Ωστόσο, μπορούν επίσης να ανταγωνιστούν τις παραδοσιακές επιχειρήσεις όταν προσφέρουν παρόμοιες υπηρεσίες αλλά με κοινωνική ή περιβαλλοντική εστίαση, αποσπώντας πιθανώς πελάτες μακριά από καθιερωμένες επιχειρήσεις. Η σχέση μεταξύ των δύο εξαρτάται από το συγκεκριμένο πλαίσιο και το πόσο καλά συνεργάζονται ή διαφοροποιούνται.</p> <p>Σ3: Σαφώς συμπληρώνουν τις παραδοσιακές επιχειρήσεις. Αυτό που κάνει τις κοινωνικές επιχειρήσεις να ξεχωρίζουν από τις παραδοσιακές</p>

	<p>είναι ο σκοπός για τον οποίο οι λειτουργούν. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν ζητήματα χωρίς απώτερο σκοπό την κερδοφορία – οι παραδοσιακές κινούνται με γνώμονα αυτήν.</p> <p>Σ4: Με τον όρο της επιχείρησης όπου αποσκοπεί στο κέρδος, συνδεδεμένος είναι και ο όρος του ανταγωνισμού.</p> <p>Σ5: Και τα δύο. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις ανήκουν στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας οι οποίες όμως έχουν ως στόχο το κέρδος, βέβαια το κέρδος αναδιανέμεται ξανά στις επιχειρήσεις και δεν διανέμεται στους μετόχους. Στόχος είναι η δημιουργία θέσεων εργασίας. Ουσιαστικά είναι και ανταγωνιστικές επειδή ουσιαστικά προσπαθούν να πάρουν κάποιο μερίδιο της αγοράς αλλά είναι και συμπληρωματικές διότι στόχο; τους τους είναι η απασχόληση ατόμων που ανήκουν σε ευαίσθητες κοινωνικά ομάδες</p> <p>Σ6: Σαφώς συμπληρώνουν και δεν ανταγωνίζονται.</p> <p>Σ7: Συμπληρώνουν καθώς δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα</p> <p>Σ8: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις συμπληρώνουν αφού δεν έχουν ως κύριο και μοναδικό σκοπό το κέρδος. Στόχος όσων ιδρύουν Κοινωνικές Επιχειρήσεις συνήθως δεν είναι να ανταγωνιστούν άλλες ιδιωτικές επιχειρήσεις.</p>
<p>8. Μπορείτε να αναφέρετε τρόπους, με τους οποίους οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να ενισχύσουν τον κοινωνικό και πολιτιστικό ιστό του Δήμου Αριστοτέλη;</p>	<p>Σ1: -Μέσα από την ενίσχυση, κινητοποίηση και ενεργοποίηση της συμμετοχής της τοπικής κοινωνίας στο τουριστικό προϊόν.</p> <p>-Οι ντόπιοι να γίνουν πρωταγωνιστές σε ότι αφορά στην τουριστική προβολή και προώθηση της περιοχής.</p> <p>-Να δοθούν δυνατότητες για αυθεντικές βιωματικές δραστηριότητες.</p> <p>-Μέσα από την παρασκευή τοπικών προϊόντων και προϊόντων της τοπικής λαογραφίας.</p> <p>-Μέσα από την παροχή υπηρεσιών βιώσιμου εναλλακτικού τουρισμού που θα δίνει τη δυνατότητα προώθησης διαφορετικών θεματικών μορφών τουρισμού που μπορούν να αναπτυχθούν στην περιοχή.</p> <p>-Μέσα από την ενδυνάμωση συμμετοχής τοπικών φορέων και ομάδων πολιτών και ενίσχυσης του εθελοντισμού.</p>

	<p>Σ2: Μπορούν να προσφέρουν ευκαιρίες απασχόλησης σε περιθωριοποιημένες ή μειονεκτούσες κοινότητες, προωθώντας την οικονομική ένταξη και ενισχύοντας τον κοινωνικό ιστό. Επίσης, συχνά επανεπενδύουν τα κέρδη τους στην κοινότητα, υποστηρίζοντας έργα τοπικής ανάπτυξης, υποδομές και υπηρεσίες και επικεντρώνονται στη διατήρηση και την προώθηση παραδοσιακών χειροτεχνιών, τεχνών ή πολιτιστικών πρακτικών, συμβάλλοντας στη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς.</p> <p>Σ3: Η συμμετοχή των κοινωνικών επιχειρήσεων στο πρόγραμμα πολιτισμού του Δήμου Αριστοτέλη ενισχύει την έννοια της συνέργειας και τονώνει τη συνεργατική σχέση των δημοτών, δομώντας ένα «δεμένο» κοινωνικό και πολιτιστικό ιστό πάνω σε υγιή βάση.</p> <p>Σ4: Εφόσον δημιουργηθούν κοινωνικές επιχειρήσεις στα όρια του Δήμου, μπορεί να επιτευχθεί η κοινωνική ανάπτυξη, λόγω της μείωσης της ανεργίας στο τοπικό πληθυσμό αλλά και της ενσωμάτωσης περιθωριοποιημένων ομάδων (π.χ. ΑμεΑ, αποφυλακισμένους, κακοποιημένες γυναίκες). Επιπλέον, ο πολιτιστικός τομέας επηρεάζεται θετικά, λόγω της προστασίας και της ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς.</p> <p>Σ5: Εφόσον μπορέσουν να δημιουργηθούν ορισμένες προϋποθέσεις από τον δήμο θα μπορούσαν κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις να ενισχύσουν τον κοινωνικό και πολιτιστικό ιστό του Δήμου Αριστοτέλη. Αυτές οι προϋποθέσεις έχουν να κάνουν για παράδειγμα με την διάθεση συμμετοχής αλλά και στήριξης του δήμου στην λειτουργία τους. Για παράδειγμα η κατασκήνωση των ΑμεΑ που βρίσκεται στην Ολυμπιάδα θα μπορούσε να λειτουργήσει ως κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση με την συμμετοχή τουλάχιστον τριών μετόχων, του δήμου, της Εταιρείας Σπαστικών Βορείου Ελλάδος και του ΚΕΠΠΕΠ Άγιος Δημήτριος. Μάλιστα είχε προταθεί στον δήμο η σύμπραξη μέσω προγραμματικής σύμβασης αλλά ο δήμος τότε είχε αρνηθεί.</p> <p>Σ6: Μεγαλύτερη παρουσία της παραδοσιακής κουζίνας του τόπου μας στην τουριστική προσφορά των ξενοδοχείων. Παρασκευή τοπικών παραδοσιακών προϊόντων και φαγητών καθώς και ειδών λαογραφικής τέχνης. Συμμετοχή των κατοίκων στην προώθηση και προβολή της περιοχής τους.</p>
--	---

	<p>Σ7: Μπορούν να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των κατοίκων στα δρώμενα που δυνάμει θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο των κοινωνικών επιχειρήσεων. Επιπλέον θα γίνουν αποδέκτες πολιτιστικών θεαμάτων που θα πραγματοποιηθούν στο ίδιο πλαίσιο.</p> <p>Σ8: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να ενισχύσουν τον κοινωνικό και πολιτιστικό ιστό γιατί από τη φύση της υποστηρίζει κάθε είδους πολιτιστικές εκδηλώσεις, θεωρώντας ότι είναι ένας τρόπος ενίσχυσης της κοινωνικής συνείδησης.</p>
<p>9. Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές επιχειρήσεις που λειτουργούν ως πρότυπα όσον αφορά την πολιτιστική διατήρηση ή τον αιεφόρο τουρισμό;</p>	<p>Σ1: -Η Κοιν.Σ.Επ. Καλλονή-Κελλιά Τήνου</p> <p>Σκοπός της είναι η με κάθε τρόπο αναβάθμιση του νησιού καθώς και η ανάδειξη και προώθηση των τοπικών προϊόντων και η ωφέλεια από τις δράσεις της της τοπικής κοινωνίας του νησιού. Τα κέρδη επανεπενδύονται για την δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης κυρίως για την κάλυψή τους από ανέργους του νησιού καθώς και για την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων.</p> <p>-ΑΜΦΙΤΡΙΤΗ Κοιν.Σ.Επ.</p> <p>Οι κύριοι τομείς που δραστηριοποιείται η «Αμφιτρίτη Κοινωνική Επιχείρηση» περιλαμβάνουν:</p> <p>1.Την ανάπτυξη της πολύγλωσσης διαδικτυακής πλατφόρμας "Greece4all.eu", που αποτελεί την πρώτη πολύγλωσση εφαρμογή στο διαδίκτυο στη Χώρα μας. Σκοπός της η προβολή σημείων αναφοράς καθώς και υπηρεσιών που απευθύνονται σε επισκέπτες κυρίως από το εξωτερικό.</p> <p>-Μαίναλον Κοιν.Σ.Επ.</p> <p>Η «Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση για την Προστασία του Μαινάλου»με διακριτικό τίτλο «ΜΑΙΝΑΛΟΝ Κοιν.Σ.Επ.», στα Αγγλικά «WE PROTECT THE FOREST, SOCIAL ENTERPRISE». Αποτελεί την πρώτη δασική ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. στην Ελλάδα. Κύριοι σκοποί της η ανάδειξη και προστασία του δάσους του Μαινάλου, η συλλογή και επεξεργασία δασικών προϊόντων, η παραγωγή δασοκομικών προϊόντων και συμπυκνωμάτων ξύλου για ανάγκες θέρμανσης (pellet). Μεταξύ των σκοπών της και η δημιουργία Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.</p> <p>Σ2: Ναι, υπάρχουν αρκετές κοινωνικές επιχειρήσεις που λειτουργούν ως πρότυπα για την πολιτιστική διατήρηση και τον αιεφόρο τουρισμό. Ένα αξιοσημείωτο παράδειγμα είναι ο «Οικοτουριστικός</p>

	<p>Συνεταιρισμός Guna Yala» στον Παναμά, ο οποίος ανήκει και λειτουργεί από τους ιθαγενείς Guna. Προωθούν πρακτικές αειφόρου τουρισμού και διατηρούν την πολιτιστική τους κληρονομιά, ενώ προσφέρουν στους επισκέπτες την ευκαιρία να γνωρίσουν τον παραδοσιακό τρόπο ζωής τους. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η "Inkaterra Association" στο Περού, η οποία λειτουργεί φιλικά προς το περιβάλλον καταφύγια και συμμετέχει σε προσπάθειες διατήρησης για την προστασία του τροπικού δάσους του Αμαζονίου και της βιοποικιλότητάς του, ενώ υποστηρίζει επίσης τις τοπικές κοινότητες και τις πολιτιστικές τους παραδόσεις.</p> <p>Σ3: Πολιτιστική Εταιρία Αρναίας Αριστοτελική Σύμπραξη Επαγγελματιών Δήμου Αριστοτέλη</p> <p>Σ4: Υπάρχουν αρκετές κοινωνικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα, γνωρίζω την Κοιν.Σ.Επ. Άγκιστρο Δράση, αναφορικά με τον εναλλακτικό τουρισμό.</p> <p>Σ5: Σίγουρα υπάρχει μια όπως γνωρίζω στη Κω όπου είναι ένα παραδοσιακό καφενείο το οποίο το λειτουργεί ένας σύλλογος γυναικών. Αυτό είναι στημένο σε ένα από τα παραδοσιακά σπίτια του νησιού το οποίο έχει εκχωρηθεί από τον δήμο στον σύλλογο.</p> <p>Σ6: Η Κοιν.Σ.Επ. Άγκιστρο Δράση Κύριος στόχος της είναι η διάσωση και ανάδειξη της ιστορίας της Στενωπού του Ρούπελ.</p> <p>Σ7: Δυστυχώς δεν γνωρίζω.</p> <p>Σ8: -ΑΜΦΙΤΡΙΤΗ Κοιν.Σ.Επ. και Μαίναλον Κοιν.Σ.Επ.</p>
<p>10. Πώς κατά τη γνώμη σας μπορούν να συμβάλλουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα του τουρισμού στο Δήμο Αριστοτέλη;</p>	<p>Σ1: Οι παρεχόμενες υπηρεσίες θα πρέπει να χαρακτηρίζονται από αυθεντικότητα, καλή οργάνωση και επαγγελματισμό. Θα πρέπει να δίνεται έμφαση σε βιωματικές αυθεντικές δράσεις και σε μορφές δημιουργικού και περισσότερο ενεργητικού τουρισμού και φυσικά πάντα με φιλοπεριβαλλοντική κατεύθυνση. Επίσης, θα πρέπει να εναρμονίζονται με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ (Sustainable Development Goals – SDGs) . Στα προϊόντα που θα πωλούνται πρέπει να τονίζεται ότι πρόκειται για αγνά αυθεντικά</p>

	<p>τοπικά προϊόντα, που θα συνοδεύονται με πληροφορίες από την τοπική λαογραφία και μυθοπλασία.</p> <p>Σ2: οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας στον τουρισμό με διάφορους τρόπους, όπως τη δέσμευση της κοινότητας, πρακτικές φιλικές προς το περιβάλλον, εκπαιδευτικά προγράμματα, κοινωνικές επιχειρήσεις συχνά συμμετέχουν σε εκπαιδευτικά προγράμματα για τουρίστες και ντόπιους, ευαισθητοποιώντας σχετικά με περιβαλλοντικά ζητήματα και τη σημασία του αειφόρου τουρισμού και δίκαιες πρακτικές απασχόλησης:</p> <p>Σ3: ☐ Επικοινωνώντας τις περιβαλλοντικές δράσεις των ξενοδοχειακών καταλυμάτων και ☐ συμμετέχοντας στην προσπάθεια που αυτά καταβάλλουν, ώστε να επιταχύνουν το βιώσιμο μετασχηματισμό τους.</p> <p>Κυρίως όμως ☐ συνδιοργανώνοντας και λαμβάνοντας μέρος στις εκπαιδευτικές δράσεις, που απευθύνονται στους ξενοδόχους που έχουν μέτρια γνώση στα θέματα της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας.</p> <p>Σ4: Μια κοινωνική επιχείρηση που θα έχει στόχο τον εναλλακτικό τουρισμό σε σχέση με το περιβάλλον, όπου ειδικότερα ο Δήμος Αριστοτέλη διαθέτει ένα φυσικό περιβάλλον με ακτές και βουνά, θα μπορούσε να συμβάλει στη εύρυθμη λειτουργία αλλά και συνύπαρξη μεταξύ τουρισμού και φύσης.</p> <p>Σ5: Πιστεύω πως ανάλογες ενέργειες όπως η παραπάνω θα μπορούσαν να ξεκινήσουν στον δήμο Αριστοτέλη. Μια άλλη πρόταση είναι η λειτουργία της Ευρωκατασκήνωσης στην οποία αναφέρθηκε παραπάνω.</p> <p>Σ6: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις θα πρέπει να λειτουργούν έχοντας γνώμονα την περιβαλλοντικά βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη, την ανάπτυξη δηλαδή του τουρισμού εντός των δυνατοτήτων διαχείρισης και προστασίας των φυσικών και πολιτιστικών πόρων. Έτσι θα περιορίζονται οι επιπτώσεις που προκαλεί η τουριστική ανάπτυξη στους πόρους οι οποίοι χρησιμοποιούνται είτε από τον τουρισμό ως τη βάση ανάπτυξής του, είτε από άλλους κλάδους της οικονομίας.</p>
--	---

	<p>Σ7: Οι Δρυάδες μέσα από την καλλιέργεια των σποροκηπευτικών που χρησιμοποιούνται όσο και με την εκτροφή των ζώων που αξιοποιούνται για την παραγωγή των υλικών τους, ακολουθούν μία φιλική προς το περιβάλλον πολιτική ενώ ταυτόχρονα ικανοποιούν τόσο την διατροφική όσο και την αγροτουριστική διάθεση των επισκεπτών. Τέλος μέσα από την αξιοποίηση των υπολειμμάτων τροφής για το τάισμα των ζώων ή την κομποστοποίηση μπορεί να επιτευχθεί η περιβαλλοντική βιωσιμότητα του τουρισμού</p> <p>Σ8: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να συμβάλουν στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα του τουρισμού στο Αριστοτέλη αρκεί να δίνεται έμφαση σε βιωματικές αυθεντικές δράσεις και σε μορφές δημιουργικού και περισσότερο ενεργητικού τουρισμού και φυσικά πάντα με φιλοπεριβαλλοντική κατεύθυνση.</p>
<p>Δ. Προκλήσεις και Προτάσεις για το Μέλλον</p>	
<p>11. Ποιες κατά τη γνώμη σας είναι οι κύριες προκλήσεις για την ίδρυση και λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων γενικά και ειδικότερα στον τουριστικό κλάδο του Δήμου Αριστοτέλη;</p>	<p>Σ1: -Η ανάδειξη της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας και της ίδρυσης κοινωνικών επιχειρήσεων ως τοπικής υπόθεσης. -Η ενημέρωση μέσω σχετικής πληροφόρησης, σεμιναρίων και λειτουργίας υποστηρικτικής δομής σε αυτή την κατεύθυνση. -Η ανάπτυξη στρατηγικού σχεδίου από την πλευρά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την ανάπτυξη της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην περιοχή. -Η υποστήριξη δράσεων κοινωνικών επιχειρήσεων και η παροχή κινήτρων από την πλευρά του Δήμου και της Περιφερειακής Ενότητας Χαλκιδικής. -Η σύλληψη ρεαλιστικών βιώσιμων οικονομικά και ανταγωνιστικών ιδεών σε ότι αφορά στις παρεχόμενες υπηρεσίες. -Η ανάπτυξη τους σε ορθολογικό πλαίσιο που θα λαμβάνει υπόψη την επίτευξη τόσο οικονομικών όσο και κοινωνικών στόχων.</p> <p>Σ2: Είναι η πρόσβαση στη χρηματοδότηση, τα ρυθμιστικά εμπόδια, ο ανταγωνισμός στην αγορά και το ότι οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορεί να είναι πιο ευάλωτες σε οικονομικές πτώσεις και εξωτερικούς κραδασμούς, που μπορεί να απειλήσουν την ύπαρξή τους.</p> <p>Σ3: Η επαγγελματική, συνεχής και οικονομικά ασφαλής δραστηριότητά τους, η οποία ωφελεί ποικιλοτρόπως την τουριστική κοινότητα σε διαρκή βάση. Η αυτονομία τους.</p>

	<p>Το ρίσκο των επαγγελματικών προτάσεων, που μια κοινωνική επιχείρηση μπορεί να σχεδιάσει και να ολοκληρώσει μακριά από δημοσιονομικές αγκυλώσεις.</p> <p>Η πολυεταρικήτητα.</p> <p>Η εύκολη σύνδεση εγχειρημάτων.</p> <p>Ειδικά για το Δήμο Αριστοτέλη η μεγαλύτερη πρόκληση είναι η σύνδεση της μεταλλευτικής με την τουριστική δραστηριότητα με περιβαλλοντική προστασία και μετατροπή της μεταλλευτικής κληρονομιάς σε πολιτιστική.</p> <p><i>Σε κάθε περίπτωση μέσα από τις κοινωνικές επιχειρήσεις η ιδέα που αφουγκράζεται μία κοινωνική ανάγκη μπορεί εύκολα να μετατραπεί σε μια οικονομικά βιώσιμη επιχείρηση</i></p> <p>Σ4: Αρχικά, κατά τη γνώμη μου, για την ίδρυση κοινωνικών επιχειρήσεων, θα πρέπει να υπάρξει η δημιουργία του κοινωνικού προφίλ του Δήμου, όπου θα υπάρχουν δεδομένα του ποσοστού ανεργίας των κατοίκων, τα ποσοστά των ευάλωτων κοινωνικά ομάδων, όπου θα μπορούν να μελετηθούν οι ανάγκες των ατόμων σε συνδυασμό με τα δεδομένα του τόπου, αποσκοπώντας στην ίδρυση κοινωνικών επιχειρήσεων σύμφωνα με τις ανάγκες τους και με στόχο την μείωση της ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού.</p> <p>Ειδικότερα, στον τουριστικό κλάδο του δήμου, θα πρέπει να μελετηθεί το κομμάτι του κέρδους που θα μπορεί να έχει μια κοινωνική επιχείρηση απέναντι σε μια τουριστική περιοχή με τις υπάρχουσες επιχειρήσεις.</p> <p>Σ5: Υπάρχουν αρκετές προκλήσεις πιστεύω σε σχέση με την λειτουργία των κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων. Η πρόκληση για μένα είναι η δημιουργία θέσεων εργασίας από την μια αλλά και η συμμετοχή ευαίσθητων κοινωνικά ομάδων από την άλλη. Θα πρέπει να κοιτάξουμε πολλούς παραμέτρους όπως για παράδειγμα εάν κάποιο άτομο με αναπηρία το οποίο παίρνει επίδομα συμμετέχει ως εργαζόμενος σε μια ΚΟΙΝΣΕΠ του κόβεται το επίδομα. Αυτό είναι ένα αρνητικό δέλεαρ για τα άτομα με αναπηρία. Μόνο εάν οι προσλήψεις γίνουν μέσω της ΔΥΠΑ και σε προγράμματα που αφορούν άτομα με αναπηρίες δεν θα τους κοπούν τα επιδόματα. Και υπάρχει βέβαια και η δυσκολία στην έκδοση καρτών ανεργίας σε άτομα με αναπηρίες εφόσον η γνωμάτευσή τους αναφέρει ανικανότητα προς εργασία.</p>
--	--

	<p>Σ6: Καταρχήν η ενημέρωση, η πληροφόρηση και η υποστήριξη προς την κατεύθυνση αυτή. Η ενίσχυση της εικόνας και της ταυτότητας του τουριστικού προϊόντος του Δήμου Αριστοτέλη στο διεθνές περιβάλλον και η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη με ολοκλήρωση της διασύνδεσης προορισμών και διάχυση επισκεπτών.</p> <p>Σ7: Η αισθητική βελτίωση του χώρου (καθαριότητα, καλοπισμός), που θα αποτελέσει πόλο έλξης για τους τουρίστες, η προώθηση της τοπικής ιστορίας και του πολιτισμού της περιοχής, η αξιοποίηση αγροτεμαχίων για την δημιουργία σημείων εφαρμογής αγροτουριστικών μεθόδων.</p> <p>Σ8: Η εργασία είναι ζωτικής σημασίας, τόσο για την ευημερία κάθε ανθρώπου, όσο και για τη σταθερότητα των κοινωνιών. Ωστόσο, σε αντίθεση με τις τυπικές παραδοχές των νεοκλασικών θεωρητικών μοντέλων, η αγορά εργασίας απέχει πολύ από το να είναι τέλεια. Από τη μία, υπάρχουν υποψήφιοι που διαθέτουν αυξημένα προσόντα και υψηλή κατάρτιση, οι οποίοι συνήθως έχουν καλές προοπτικές σταδιοδρομίας. Σε αντίθεση, άλλοι εργαζόμενοι, διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο αποκλεισμού από την αγορά εργασίας, όπως για παράδειγμα οι εργαζόμενοι με ανάγκες υποστήριξης (E.A.Y.), δηλαδή, άτομα με αναπηρίες (ΑμεΑ), άτομα με διαταραχή χρήσης ουσιών, κατάδικοι και πρόην κατάδικοι, μακροχρόνια άνεργοι, άστεγοι, αιτούντες άσυλο, πρόσφυγες και μετανάστες, άτομα άνεργα, χωρίς εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση (NEETs), γυναίκες επιζώντες βίας, μέλη εθνικών μειονοτήτων και άτομα με χαμηλά προσόντα κ.α..</p> <p>Οι κύριες προκλήσεις για την ίδρυση και λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων μπορούν να αποτυπωθούν με τα παρακάτω:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● -Η ανάπτυξη στρατηγικού σχεδίου από την πλευρά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την ανάπτυξης της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην περιοχή. ● -Η υποστήριξη δράσεων κοινωνικών επιχειρήσεων και η παροχή κινήτρων από την πλευρά του Δήμου και της Περιφερειακής Ενότητας Χαλκιδικής. ● -Η σύλληψη ρεαλιστικών βιώσιμων οικονομικά και ανταγωνιστικών ιδεών σε ότι αφορά στις παρεχόμενες υπηρεσίες.
<p>12. Έχετε κάποιες συστάσεις πολιτικής με στόχο τη μεγιστοποίηση</p>	<p>Σ1: -Η νομική υποστήριξη για την διαδικασία ίδρυσης κοινωνικών επιχειρήσεων.</p> <p>-Η εύκολη πρόσβαση σε σχετικά χρηματοδοτικά εργαλεία.</p>

<p>των δυνατοτήτων των κοινωνικών επιχειρήσεων στο να συμβάλουν στον αιεφόρο τουρισμό;</p>	<p>-Η υλοποίηση πολιτικών για τοπικά σχέδια δράσης που θα αφορούν στην δυνατότητα ανάπτυξης της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.</p> <p>-Η ανάδειξη του θέματος και η ανάληψη πρωτοβουλιών από την τοπική αυτοδιοίκηση.</p> <p>-Η εκπόνηση οδηγού-εργαλείου σχετικά με την τοπική αυτοδιοίκηση και την Κ.ΑΛ.Ο. (ολοκληρώθηκε πρόσφατα από την ΕΕΤΑΑ).</p> <p>-Η πρόσβαση σε σχετικά εκπαιδευτικά σεμινάρια για στελέχη και μελλοντικούς κοινωνικούς επιχειρηματίες.</p> <p>-Η παροχή κινήτρων για τη βιωσιμότητα των κοινωνικών επιχειρήσεων.</p> <p>Σ2: Η μεγιστοποίηση του δυναμικού των κοινωνικών επιχειρήσεων στον αιεφόρο τουρισμό απαιτεί μια ολιστική προσέγγιση. Με υποστηρικτικά νομικά πλαίσια, δημιουργία νομικών δομών που αναγνωρίζουν και υποστηρίζουν τις κοινωνικές επιχειρήσεις και πρόσβαση στη χρηματοδότηση.</p> <p>Σ3: Η συμμετοχή δημοτών στις δράσεις, η οποία ενισχύει τον εθελοντισμό. Όταν έχεις εξασφαλίσει τη συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας σε παρεμβάσεις, όταν ο πολίτης από παρατηρητής μετατρέπεται σε πρωταγωνιστή, τότε έχεις πετύχει τουριστική ανάπτυξη με σεβασμό στην κοινωνική και πολιτιστική αυθεντικότητα των τοπικών κοινοτήτων. Άλλωστε σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού «η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη απαιτεί τη συμμετοχή όλων των σχετικών κοινωνικών εταίρων, που είναι άρτια πληροφορημένοι, καθώς και ισχυρή πολιτική / αυτοδιοικητική ηγεσία, ώστε να εξασφαλίζεται ευρεία συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων και συναίνεση».</p> <p>Σ4: Για μια βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη που θα περνάει από γενιά σε γενιά, οι πολιτικές παρέμβασης θα πρέπει να αποσκοπούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • στην προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς (συντήρηση, καθαριότητα, παράγοντες που προλαμβάνουν την μόλυνση του περιβάλλοντος) • έργα βελτίωσης των υποδομών, είναι αναγκαίο σε κάθε κτήριο και δημόσιο χώρο να υπάρχει η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία • η διασφάλιση της ζήτησης των τουριστικών προορισμών ενός τόπου
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • η διασφάλιση του οικονομικού οφέλους από την τουριστική ανάπτυξη προς την κοινότητα <p>Σ5: Φυσικά, ο δήμος θα πρέπει να είναι αρωγός στις προσπάθειες ατόμων που θέλουν να δημιουργήσουν κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις. Ιδιαίτερα στον δήμο Αριστοτέλη πιστεύω πως υπάρχουν προοπτικές ανάπτυξης ιδιαίτερα για παράδειγμα στον τουρισμό κατην αιψόφορο ανάπτυξη διότι αυτή την στιγμή δεν υπάρχουν υποδομές ή είναι ελάχιστες. Για παράδειγμα η προσβασιμότητα είναι ένα πολύ σοβαρό στοιχείο. Θα μπορούσαν να ευδοκιμήσουν ΚΟΙΝΣΕΠ με έργο τους την σίτηση ή τον περιπατητικό τουρισμό. Έχουμε τόσο όμορφα βουνά στην περιοχή τα οποία θα μπορούσαμε να τα αξιοποιήσουμε.</p> <p>Σ6: Απαιτείται να συνδυαστούν ιδανικά οι φυσικοί πόροι, το ανθρώπινο κεφάλαιο, τα μαζικά μέσα μεταφοράς, οι εγκαταστάσεις φιλοξενίας και εστίασης και μια σειρά ακόμη παραπληρωματικών υπηρεσιών ή δραστηριοτήτων, όπως η αγροδιατροφή, αλλά όλα αυτά να οργανωθούν μέσα από ένα τουριστικό πρακτορείο που θα τα προσφέρει στον τελικό αποδέκτη – επισκέπτη καταναλωτή αποφέροντας οφέλη σε όλους τους παραπάνω.</p> <p>Σ7: Καλό θα ήταν να υπάρχει Ευρωπαϊκή Χρηματοδότηση, Δημοτική Χρηματοδότηση, ενημέρωση των αρμοδίων φορέων και του τοπικού πληθυσμού.</p> <p>Σ8: Φοροαπαλλαγές για τα πρώτα χρόνια λειτουργίας και χρηματοδοτικά εργαλεία για την ίδρυση τους</p>
<p>13. Εάν φτιάχνατε μία Κοινωνική Επιχείρηση στο Δήμο Αριστοτέλη, ποιος θα ήταν ο κλάδος και ο βασικός σκοπός της και γιατί;</p>	<p>Σ1: παροχή υπηρεσιών βιώσιμου εναλλακτικού τουρισμού, με έμφαση στο what to do, σε διάφορα θεματικά τουριστικά projects που αναπτύσσονται στην περιοχή του Δήμου Αριστοτέλη και της Ανατολικής Χαλκιδικής . Συγκεκριμένα σε θέματα: sea & sun τουρισμού (καταδύσεις, θεματικές κρουαζιέρες, ιστιοπλοΐα, ψάρεμα, μαθήματα ναυπήγησης), προσκυνηματικού, πολιτιστικού, οινικού, σχολικού, luxury, 55 plus, trekking & cycling, γαστρονομικού, γαμήλιου και honeymoon, συνεδριακού, σχολικού τουρισμού, αγροτουρισμού και αθλοτουρισμού. Το δεύτερο τμήμα θα αφορά στην ίδρυση και λειτουργία εμπορικού καταστήματος για την πώληση σχετικών προϊόντων που σχετίζονται με τις ανωτέρω μορφές τουρισμού και τοπικών προϊόντων. Μεταξύ των δύο τμημάτων θα υπάρχει συνέργεια και αλληλοϋποστήριξη. Η επιχείρηση θα παρέχει και</p>

	<p>υπηρεσίες επιστημονικής υποστήριξης σε ΟΤΑ και ΝΠΔΔ στο πλαίσιο υλοποίησης των τουριστικών τους προγραμμάτων.</p> <p>Σ2: Αν δημιουργούσα μια κοινωνική επιχείρηση, θα σκεφτόμουν να εστιάσω στον τομέα της εκπαίδευσης με κύριο σκοπό την παροχή προσβάσιμων και υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικών πόρων σε υποεξυπηρετούμενες κοινότητες. Η εκπαίδευση είναι θεμελιώδης μοχλός κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης και η διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης στις εκπαιδευτικές ευκαιρίες μπορεί να ενδυναμώσει τα άτομα και να βελτιώσει τις κοινότητες. Αυτή η επιλογή ευθυγραμμίζεται με τον στόχο της αντιμετώπισης των εκπαιδευτικών ανισοτήτων και της προώθησης της κοινωνικής ένταξης.</p> <p>Σ3: Η αναβάθμιση των οικοσυστημάτων, η βιοποικιλότητα και τα τοπία. Ωστε η εικόνα να συνάδει απόλυτα με την ιστορική καταγραφή.</p> <p>Σ4: Θα επικεντρωνόμουν είτε στην κοινωνική ομάδα των ΑμεΑ ή στις κακοποιημένες γυναίκες, με σκοπό την ενίσχυση του οικονομικού τους υπόβαθρου και την ένταξη στην κοινωνία, καθώς η μεγάλη πρόκληση θα ήταν η μείωση έως η εξάλειψη του κοινωνικού αποκλεισμού και του κοινωνικού στίγματος.</p> <p>Σκοπός είναι άτομα που ζουν περιθωριοποιημένα να εντάσσονται στην κοινωνία, να συνυπάρχουν και να αλληλοεπιδρούν, προσφέροντας και οι ίδιοι προς το κοινωνικό σύνολο.</p> <p>Σ5: Αυτή την στιγμή μου έρχονται τρεις επιχειρήσεις ή μια που να λειτουργεί τρία αντικείμενα. Δηλαδή, θα μπορούσε να δημιουργηθεί ΚΟΙΝΣΕΠ με αντικείμενο την λειτουργία της Ευρώκατασκήνωσης που είναι για τα ΑμεΑ. Η δεύτερη θα ήταν ένας ξενώνας γυναικών ή και αστέγων δράσεις που λείπουν από την περιοχή. Και μια τρίτη εκδοχή θα μπορούσε να είναι μια κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση η οποία θα μπορούσε να εμπλακεί στο πρόγραμμα συνοδών φροντιστών ΑμεΑ της ΕΣΑΜΕΑ. Αυτές θεωρώ ότι είναι δράσεις που μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το ΕΣΠΑ. Υπάρχουν και άλλου τύπου ΚΟΙΝΣΕΠ που θα μπορούσαν να γίνουν όπως για παράδειγμα παραδοσιακά καφενεία αλλά και εταιρείες που μπορούν να εμπλακούν στο ορεινό τουρισμό ή και σε δράσεις όπως είναι η ιπποθεραπεία αλλά και ξεναγήσεις</p>
--	--

	<p>Σ6: Σαφώς θα ήταν ο εναλλακτικός τουρισμός , αναδεικνύοντας τις ιδιαιτερότητες της περιοχής ήτοι: Πολιτιστικός τουρισμός: Ταξίδια με κίνητρο την γνωριμία με προορισμούς που εμφανίζουν αρχαιολογικό ή/και πολιτιστικό ενδιαφέρον Οικοτουρισμός: Πολύ διαδεδομένη μορφή ταξιδιών ιδιαίτερα τα τελευταία είκοσι χρόνια όπου οι ταξιδιώτες αποζητούν μια ηρεμία σε περιοχές που δεν έχουν αλλοιωθεί οικολογικά από την υπερσυγκέντρωση επισκεπτών, και όπου ο τουρίστας-επισκέπτης έρχεται κοντά με τον ντόπιο κάτοικο, χωρίς να επιβαρύνει το περιβάλλον, αποζητώντας έναν αυθεντικό τρόπο διαβίωσης κατά το διάστημα παραμονής του. Θρησκευτικός τουρισμός: ταξίδια πολιτισμικού χαρακτήρα σε περιοχές που εμφανίζουν συγκέντρωση θρησκευτικών μνημείων . Αγροτουρισμός: ταξίδια σε περιοχές με αγροτουριστικά καταλύματα στα οποία ο ταξιδιώτης μπορεί να διαμείνει και κατά το διάστημα παραμονής του να συμμετέχει στο σύνολο των καθημερινών και εποχιακών δραστηριοτήτων .</p> <p>Σ7: Δημιουργία ασύλου για τα αδέσποτα που είναι πάρα πολλά στα Νέα Ρόδα.</p> <p>Σ8: Θα γινόταν προσπάθεια ίδρυσης μιας τουριστικής εμπορικής επιχείρησης προώθησης των μεγάλων brand name της περιοχής όπως Αριστοτέλης, Ζορμπάς, Άγιο Όρος με σκοπό την πώληση σχετικών προϊόντων που σχετίζονται με τις ανωτέρω μορφές τουρισμού και τοπικών προϊόντων.</p>
<p>14. Έχετε κάποιες καταληκτικές παρατηρήσεις ή προβληματισμούς που θα θέλατε να μοιραστείτε σχετικά με το θέμα;</p>	<p>Σ1:Η περιοχή του Δήμου Αριστοτέλη αποτελεί τη γενέθλια γη του μεγάλου Οικουμενικού φιλοσόφου Αριστοτέλη και τη φυσική πύλη εισόδου προς το Άγιον Όρος το Κέντρο του Ορθόδοξου Μοναχισμού , έναν τόπο με παγκόσμια ακτινοβολία και τεράστια θρησκευτική, Εθνική, ιστορική, πολιτιστική και γραμματειακή αξία. Επιπρόσθετα στην περιοχή της Ανατολικής Χαλκιδικής υπάρχουν πολλοί επισκέψιμοι αρχαιολογικοί χώροι, με κυριότερο τα Αρχαία Στάγειρα και τεράστιο ιστορικό και πολιτιστικό απόθεμα . Τα χαρακτηριστικά που διαμορφώνονται από την εναλλαγή της ακτογραμμής και του πράσινου ορεινού όγκου, οποίος είναι προστατευμένος από την ευρωπαϊκή συνθήκη natura 2000, συνθέτουν κατάφυτους τόπους με 4.000 είδη χλωρίδας στο Χολομώντα, και αντίστοιχους στο Αριστοτελικό Όρος (μάλιστα τα 404 είδη φυτών και βοτάνων που απαντώνται σε αυτό είναι τα ίδια που οδήγησαν το Μεγαλέξανδρο να αναγνωρίσει την ασιατική χλωρίδα). Ακόμη μεγαλύτερη είναι η χλωρίδα στον Άθωνα.</p>

	<p>Αναφερόμαστε σε έναν προορισμό με 3 θαλάσσιους όγκους, πάνω από 100 χαρτογραφημένες αμμόδεις παραλίες, πλούσια παραγωγή ψαρικών, ελαιώνες, αμπελώνες, οινοποιεία, Τσιπουροκάζανα και τόσα άλλα. Παράλληλα η Δημοτική Αρχή υλοποιεί ετησίως ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα τουριστικής προβολής με 18 διαφορετικά θεματικά τουριστικά projects, με τη συμμετοχή και χρηματοδότηση του ΕΟΤ και επαγγελματιών της περιοχής μέσω της Αριστοτελικής Σύμπραξης Επαγγελματιών (cluster επαγγελματιών). Λόγω των ανωτέρω πιστεύουμε ότι η περιοχή της Ανατολικής Χαλκιδικής ενδείκνυται για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού και την παροχή αντίστοιχων υπηρεσιών.</p> <p>Σ2: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις καθοδηγούνται από μια σαφή κοινωνική ή περιβαλλοντική αποστολή. Αυτός ο σκοπός συχνά καθοδηγεί τις επιχειρηματικές αποφάσεις και τις δραστηριότητές τους. Παρά τον θετικό αντίκτυπό τους, οι κοινωνικές επιχειρήσεις εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προκλήσεις, όπως η πρόσβαση στο κεφάλαιο, η επεκτασιμότητα και ο ανταγωνισμός.</p> <p>Σ3: Κατά πόσο ο σκοπός μιας κοινωνικής επιχείρησης, που είναι η δημιουργία μιας θετικής «επιστροφής στην κοινωνία» γίνεται αποδεκτός στις κλειστές κοινωνίες χωρίς αμφισβήτηση?</p> <p>Σ4: Στη χώρα μας θα μπορούσε να υπάρχει μεγαλύτερη άνθιση κοινωνικής επιχειρηματικότητας, μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση και ενημέρωση, καθώς ο παράγοντας της γραφειοκρατίας και των κριτηρίων λειτουργούν αρνητικά ως προς την δημιουργία και υλοποίηση τους.</p> <p>Σ5: Η λειτουργία των ΚΟΙΝΣΕΠ στην Ελλάδα έχει υπολειπομένη κατά την άποψή μου. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στο νομικό πλαίσιο όπου χρειάζεται να δοθούν κίνητρα για την λειτουργία τους.</p> <p>Σ6: Η περιοχή του Δήμου Αριστοτέλη αποτελεί την Πύλη προς το Άγιο Όρος και την Αθωνική μοναστική κοινότητα και διαθέτει δεκάδες θρησκευτικά μνημεία τα οποία αξίζει κανείς να επισκεφτεί. Επίσης υπάρχουν πολλοί επισκέψιμοι αρχαιολογικοί χώροι με κυριότερο τα Αρχαία Στάγειρα. Επίσης η περιοχή έχει τεράστια έκταση παραλιών και είναι πλούσια σε ελαιώνες, αμπέλια ενώ παράλληλα λειτουργούν οινοποιεία και ελαιοτριβεία.</p>
--	--

	<p>Σ7: Όχι</p> <p>Σ8: Αναμφισβήτητα, η συμβολή του τουριστικού κλάδου στην ελληνική κοινωνία και οικονομία είναι καθοριστική. Σε αυτόν τον κλάδο στην περιοχή του Δήμου Αριστοτέλ η υπάρχουν πολλές δυνατότητες να αναπτυχθούν επιχειρηματικές δραστηριότητες στον τομέα της κοινωνικής και πράσινης οικονομία. Η κοινωνική επιχειρηματικότητα θεωρείται κρίσιμη παράμετρος και κατάλληλη πρακτική για την ανακούφιση αρκετών κοινωνικών προβλημάτων που αφενός δεν έχει τη δυνατότητα να επιλύσει το κράτος και αφετέρου ο ιδιωτικός τομέας δεν είναι πρόθυμος να αναλάβει πρωτοβουλίες, αφού τα οικονομικά οφέλη θεωρούνται μηδαμινά. Έτσι οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να έχουν διπλό ρόλο σε περίοδο κρίσης: να παρέχουν θέσεις εργασίας και να καλύψουν ανάγκες που δεν προσελκύουν το ενδιαφέρον ούτε του δημόσιου ούτε του ιδιωτικού τομέα. Όμως τα μέλη των κοινωνικών επιχειρήσεων σημειώνουν ότι μερικά από τα πιο ακανθώδη προβλήματα που έχουν να αντιμετωπίσουν είναι η μη ευνοϊκή φορολογική πολιτική, οι μη επαρκείς πολιτικές χρηματοδότησης και η ελλιπής πληροφόρηση των δημόσιων φορέων για τη λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων.</p>
--	---

Από την θεματική ανάλυση των απαντήσεων προέκυψαν τα εξής ανά θεματικό άξονα:

A. Κατανόηση της έννοιας των Κοινωνικών Επιχειρήσεων

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις σύμφωνα με τους ερωτώμενους εμφανίζονται ως ένα διακριτό είδος επιχειρηματικής οντότητας που συνδυάζει την επιδίωξη οικονομικών και κοινωνικών στόχων. Οι απαντήσεις επισημαίνουν τον σημαντικό ρόλο αυτών των επιχειρήσεων στην κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία, με έμφαση στις αρχές της αλληλεγγύης, της κοινωνικής συνοχής και της δημοκρατικής διαδικασίας. Αυτές οι επιχειρήσεις ξεχωρίζουν για την προτεραιότητα που δίνουν σε κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους, συχνά επανεπενδύοντας τα κέρδη τους στην αποστολή τους. Επιπλέον, είναι οργανωμένες με επιχειρηματικό πνεύμα, ενσωματώνοντας καινοτομία στις προσφερόμενες υπηρεσίες ή αγαθά και τις μεθόδους οργάνωσης ή παραγωγής. Στοχεύουν στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της απασχόλησης και τη μείωση των ανισοτήτων, ενώ συχνά απασχολούν τα πιο ευάλωτα μέλη της κοινωνίας.

Στο Δήμο Αριστοτέλη, αναφέρθηκαν ο Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Γυναικών Βαρβάρας "Δρυάδες", ο οποίος ασχολείται με την παρασκευή παραδοσιακών προϊόντων, και η ΑΚΑΝΘΟΣ ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ., μια συλλογική κοινωνική επιχείρηση που προσφέρει υπηρεσίες πολιτιστικής εκπαίδευσης. Επίσης, η Αριστοτελική Σύμπραξη Επιχειρηματιών του Δήμου Αριστοτέλη αναδεικνύεται ως ένας κρίσιμος παράγοντας στην ανάπτυξη του τοπικού τουρισμού και στην προώθηση τοπικών προϊόντων, λειτουργώντας ως μια σύμπραξη αυτοδιοίκησης και τοπικών επαγγελματιών. Αυτές οι επιχειρήσεις συνεισφέρουν στην κοινωνική συνοχή και την ανάπτυξη της τοπικής κοινότητας, εστιάζοντας τόσο στην οικονομική βιωσιμότητα όσο και στην κοινωνική αξία.

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις κατέχουν έναν πολυδιάστατο και σημαντικό ρόλο. Γενικά, αυτές οι επιχειρήσεις αναλαμβάνουν να είναι οργανωμένες με επιχειρηματικό πνεύμα, διαθέτοντας αυτοτέλεια, ενώ ταυτόχρονα συμβάλλουν στην κοινωνική συνοχή μιας περιοχής. Συμβάλλουν στην δημιουργία θέσεων εργασίας, στην κάλυψη των αναγκών της κοινότητας και προσφέρουν καινοτόμες λύσεις σε τοπικά προβλήματα, ενισχύοντας το αίσθημα της συμμετοχής και της κοινότητας. Ειδικότερα στο Δήμο Αριστοτέλη, όπως αναφέρουν οι ερωτώμενοι, κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να αξιοποιήσουν την πλούσια πολιτιστική και ιστορική κληρονομιά της περιοχής, ενισχύοντας την ανάπτυξη του βιώσιμου και εναλλακτικού τουρισμού. Μέσω της ενεργοποίησης και κινητοποίησης τοπικών ομάδων και φορέων, οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να συμβάλλουν στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ανάπτυξη όλων των μορφών τουριστικής προβολής. Επιπλέον, μπορούν να προσφέρουν σημαντικές ευκαιρίες εργασίας και να ενισχύσουν την τοπική οικονομία, καθώς και να αναδείξουν τις δυνατότητες για ανάπτυξη στον τομέα της κοινωνικής και πράσινης οικονομίας.

B. Πλαίσιο Πολιτικής & Ρυθμιστικό Περιβάλλον

Στο Δήμο Αριστοτέλη, η εικόνα που προκύπτει σχετικά με τις πολιτικές για την ενθάρρυνση ή τη ρύθμιση των κοινωνικών επιχειρήσεων φαίνεται να είναι ασαφής και εν μέρει ανεπαρκής. Από τις διάφορες απαντήσεις, προκύπτει ότι μέχρι στιγμής δεν υπάρχουν οργανωμένες προσπάθειες ή στρατηγικά σχέδια ανάπτυξης Κοινωνικής και

Αλληλέγγυας Οικονομίας στον Δήμο. Επίσης, δεν φαίνεται να υπάρχουν ειδικές υποστηρικτικές δομές για την καθοδήγηση και την ανάπτυξη αυτών των επιχειρήσεων. Παρά τη γενική έλλειψη ειδικών πολιτικών στο Δήμο, ορισμένες κοινές προσεγγίσεις που αναφέρονται σε ευρύτερο πλαίσιο περιλαμβάνουν την αναγνώριση νομικής δομής, την παροχή φορολογικών κινήτρων, την πρόσβαση σε χρηματοδότηση, την πιστοποίηση και την τήρηση προτύπων, καθώς και τα κίνητρα για κοινωνικές επενδύσεις. Σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη κοινωνικών επιχειρήσεων μπορεί να παίξει η συμμετοχή της αυτοδιοίκησης και των ιδιωτών σε φορείς και πρωτοβουλίες που προάγουν την κοινωνική επιχειρηματικότητα. Η οικονομική ενίσχυση επιλεγμένων δραστηριοτήτων από την αυτοδιοίκηση και τους κοινωνικούς εταίρους μπορεί να αποτελέσει κρίσιμο παράγοντα για την ενίσχυση αυτών των πρωτοβουλιών. Ωστόσο, φαίνεται ότι στον Δήμο Αριστοτέλη, η ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας ακόμα δεν έχει γίνει προτεραιότητα, και υπάρχει ανάγκη για πιο στοχευμένες και οργανωμένες προσπάθειες στον τομέα αυτό.

Στον Δήμο Αριστοτέλη φαίνεται να υπάρχουν κάποιες πρωτοβουλίες με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στον τουρισμό, αλλά η εικόνα είναι μερικώς ασαφής και όχι εντελώς οργανωμένη. Ένα σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή είναι η σύσταση ενός Cluster τουριστικών επιχειρήσεων στην περιοχή, η οποία έχει ως στόχο την υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος τουριστικής προβολής και ανάπτυξης. Αυτό το πρόγραμμα, που έχει εγκριθεί από τον ΕΟΤ, περιλαμβάνει την ανάπτυξη διαφορετικών θεματικών μορφών τουρισμού και θεωρείται ως θετική ενέργεια για την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην περιοχή. Άλλες πρωτοβουλίες που αναφέρονται συμπεριλαμβάνουν την ενημέρωση και την υποστήριξη σε ομάδες που ενδιαφέρονται να αναπτύξουν κοινωνικές επιχειρήσεις. Ωστόσο, φαίνεται πως το ενδιαφέρον και η ενέργεια σε αυτόν τον τομέα βρίσκεται ακόμα σε αρχικό στάδιο.

Γ. Αντίκτυπος των κοινωνικών επιχειρήσεων στον τουρισμό

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να προσφέρουν σημαντικά οφέλη στον τουριστικό κλάδο, καθώς συμβάλλουν στην ανάπτυξη βιώσιμων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Κάποια από τα βασικά οφέλη περιλαμβάνουν:

Ενίσχυση της Ταυτότητας της Περιοχής: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να προσφέρουν αυθεντικές βιωματικές δραστηριότητες που αναδεικνύουν την τοπική ταυτότητα και πολιτισμό, προσελκύνοντας επισκέπτες που επιθυμούν μοναδικές εμπειρίες και ενισχύοντας την περιοχή στον κόσμο.

Ενδυνάμωση της Τοπικής Οικονομίας και Κοινότητας: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να αυξήσουν τον τζίρο των τοπικών επιχειρήσεων, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας και επενδύσεις, καθώς και να ενισχύσουν την τοπική ανάπτυξη μέσω της διαχείρισης τουριστικών εγκαταστάσεων και της προβολής τοπικών προϊόντων.

Πολιτιστικές Ανταλλαγές και Θετική Φήμη: Η προώθηση της τοπικής πολιτισμικής κληρονομιάς και των παραδόσεων μέσω των κοινωνικών επιχειρήσεων μπορεί να προσφέρει πολιτιστικές ανταλλαγές μεταξύ τουριστών και τοπικών κοινοτήτων, βελτιώνοντας την εικόνα και τη φήμη της περιοχής.

Βιώσιμος και Υπεύθυνος Τουρισμός: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις ενθαρρύνουν τον βιώσιμο και υπεύθυνο τουρισμό, σεβόμενες το περιβάλλον και τους τοπικούς πόρους, ενώ παράλληλα προωθούν την κοινωνική συνοχή και την ενδυνάμωση των ευάλωτων ομάδων και

Εμπλοκή των Ντόπιων: Η ενεργή συμμετοχή των ντόπιων στον τουριστικό σχεδιασμό και χειρισμό μπορεί να βοηθήσει στην ανάδειξη των αυθεντικών στοιχείων του τόπου, καθώς και στην προσφορά μοναδικών εμπειριών στους τουρίστες.

Συνολικά, οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουριστικό τομέα μπορούν να αποτελέσουν έναν κρίσιμο παράγοντα για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού, την προστασία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, και την προαγωγή της τοπικής κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης.

Η σχέση μεταξύ των κοινωνικών επιχειρήσεων και των παραδοσιακών επιχειρήσεων στον τουριστικό κλάδο είναι πολυδιάστατη και μπορεί να χαρακτηριστεί τόσο ως συμπληρωματική όσο και ως ανταγωνιστική, ανάλογα με την κατάσταση και τον τρόπο λειτουργίας κάθε επιχείρησης, καθώς οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να είναι τόσο συμπληρωματικές όσο και ανταγωνιστικές στον τουριστικό κλάδο, σύμφωνα με τις απαντήσεις των ερωτώμενων. Η αλληλεπίδρασή τους με τις παραδοσιακές επιχειρήσεις εξαρτάται από τη φύση και τους στόχους κάθε επιχείρησης, καθώς και από τις συγκεκριμένες ανάγκες και προτιμήσεις του τουριστικού κοινού.

Επιπρόσθετα, οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να προσφέρουν πολλαπλά οφέλη στον κοινωνικό και πολιτιστικό ιστό του Δήμου Αριστοτέλη με διάφορους τρόπους, σύμφωνα με τις απόψεις των ερωτώμενων:

- Ενίσχυση της Τοπικής Κοινωνίας: Μέσω της ενεργοποίησης και κινητοποίησης της τοπικής κοινότητας σε τουριστικά και πολιτιστικά projects, αυξάνονται οι ευκαιρίες για συμμετοχή και ανάδειξη των ντόπιων ως πρωταγωνιστών στην τουριστική προβολή της περιοχής.
 - Ανάδειξη Πολιτισμού και Ταυτότητας: Η δημιουργία και προώθηση αυθεντικών βιωματικών δραστηριοτήτων και η παρασκευή τοπικών προϊόντων και προϊόντων της λαογραφίας ενισχύουν την τοπική πολιτιστική ταυτότητα.
- Βιώσιμος Τουρισμός: Η προσφορά υπηρεσιών βιώσιμου και εναλλακτικού τουρισμού μπορεί να προωθήσει διάφορες θεματικές μορφές τουρισμού, ενισχύοντας την ανάπτυξη διαφορετικών περιοχών του Δήμου.
- Ενίσχυση του Εθελοντισμού: Η ενδυνάμωση της συμμετοχής τοπικών φορέων και ομάδων πολιτών και η ενίσχυση του εθελοντισμού μπορεί να οδηγήσει σε μια ισχυρότερη κοινωνική συνοχή.
- Οικονομική Ένταξη Μειονεκτούντων Κοινοτήτων: Παροχή ευκαιριών απασχόλησης σε περιθωριοποιημένες ή μειονεκτούσες κοινότητες, συμβάλλοντας στην κοινωνική ένταξη και στήριξη.
- Προστασία και Ανάδειξη Πολιτιστικής Κληρονομιάς: Συμβάλλουν στη διαφύλαξη και προώθηση παραδοσιακών χειροτεχνιών, τεχνών ή πολιτιστικών πρακτικών.
- Διατήρηση και Ενίσχυση Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων: Η συμμετοχή σε πολιτιστικά προγράμματα και η συνεργασία με τοπικούς φορείς και οργανισμούς μπορεί να ενισχύσει τις δράσεις πολιτισμού και τέχνης στο Δήμο.

Στο πεδίο της πολιτιστικής διατήρησης και του αειφόρου τουρισμού, τα παραδείγματα κοινωνικών επιχειρήσεων που λειτουργούν ως πρότυπα και αναφέρθηκαν από τους ερωτώμενους ήταν τα εξής:

- Κοιν.Σ.Επ. Καλλονή–Κελλιά Τήνου: Αυτή η κοινωνική επιχείρηση στοχεύει στην οικονομική, περιβαλλοντική και πολιτιστική αναβάθμιση της περιοχής, επικεντρώνοντας στην αξιοποίηση και προώθηση τοπικών προϊόντων.
- ΑΜΦΙΤΡΙΤΗ Κοιν.Σ.Επ.: Εστιάζει στην ανάπτυξη της πλατφόρμας "Greece4all.eu", που προβάλλει προσβάσιμες υποδομές και υπηρεσίες για τουρίστες στην Ελλάδα.
- Μαίναλον Κοιν.Σ.Επ.: Είναι η πρώτη δασική Κοιν.Σ.Επ. στην Ελλάδα, με στόχους όπως η προστασία του δάσους του Μαινάλου και η δημιουργία κέντρου περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.
- Πολιτιστική Εταιρία Αρναίας και Αριστοτελική Σύμπραξη Επαγγελματιών Δήμου Αριστοτέλη: Αυτές οι οργανώσεις συμβάλλουν στην πολιτιστική ενίσχυση και την ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας.
- Κοιν.Σ.Επ. Άγκιστρο Δράση: Στοχεύει στη διάσωση και ανάδειξη της ιστορίας και του πολιτισμού της περιοχής, επικεντρωμένη στον εναλλακτικό τουρισμό.

Τέλος, οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να συμβάλλουν σημαντικά στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα του τουρισμού στο Δήμο Αριστοτέλη μέσω διάφορων τρόπων, όπως η προώθηση αυθεντικών και βιωματικών δράσεων. Μέσω της παροχής υπηρεσιών που χαρακτηρίζονται από αυθεντικότητα, καλή οργάνωση και επαγγελματισμό, με έμφαση στις βιωματικές δραστηριότητες και τον ενεργητικό τουρισμό. Επιπρόσθετα, η δέσμευση της κοινότητας και οι φιλικές πρακτικές προς το περιβάλλον, ενισχύουν τη συμμετοχή της τοπικής κοινότητας, προωθώντας την αειφόρο ανάπτυξη.

Δ. Προκλήσεις και Προτάσεις για το Μέλλον

Οι κύριες προκλήσεις για την ίδρυση και λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων γενικά, και ειδικότερα στον τουριστικό κλάδο του Δήμου Αριστοτέλη, περιλαμβάνουν σύμφωνα με τους ερωτώμενους είναι:

- Ανάδειξη και Ενημέρωση: Η ανάγκη να γίνει αντιληπτή η σημασία της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, μέσω ενημερωτικών δράσεων και σεμιναρίων.
- Ανάπτυξη Στρατηγικού Σχεδίου: Η ανάγκη για στρατηγική ανάπτυξη από την πλευρά της τοπικής αυτοδιοίκησης, με στόχο την προώθηση της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.
- Υποστήριξη και Κίνητρα: Η ανάγκη για υποστήριξη και παροχή κινήτρων από τον Δήμο και τις τοπικές αρχές, συμβάλλοντας στην ενίσχυση των κοινωνικών επιχειρήσεων.
- Ρεαλιστικές και Βιώσιμες Ιδέες: Η ανάγκη για ανάπτυξη ρεαλιστικών, βιώσιμων και ανταγωνιστικών ιδεών για τις παρεχόμενες υπηρεσίες.
- Χρηματοδότηση και Ρυθμιστικά Εμπόδια: Η πρόσβαση στη χρηματοδότηση, η αντιμετώπιση ρυθμιστικών εμποδίων και η διαχείριση του ανταγωνισμού στην αγορά.
- Ευαισθητοποίηση και Συνεργασία: Η ανάγκη για συνεργασία μεταξύ των τοπικών κοινοτήτων και των κοινωνικών επιχειρήσεων, με στόχο την αειφόρο ανάπτυξη και την ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος.

Τέλος οι ερωτώμενοι προτείνουν για το μέλλον δημιουργία κοινωνικών επιχειρήσεων στην παροχή υπηρεσιών βιώσιμου εναλλακτικού τουρισμού: Ένας πιθανός κλάδος για την κοινωνική επιχείρηση είναι η παροχή υπηρεσιών εναλλακτικού τουρισμού με έμφαση σε δραστηριότητες όπως καταδύσεις, ιστιοπλοΐα, γαστρονομικός τουρισμός κ.λπ. Ο στόχος είναι να αναδειχθεί η πολιτιστική και φυσική κληρονομιά της περιοχής μέσω αυθεντικών βιωμάτων. Επίσης, προτείνεται και ο κλάδος της εκπαίδευσης. Η εκπαίδευση ενδέχεται να αποτελέσει έναν σημαντικό κλάδο, με στόχο την παροχή προσβάσιμων και ποιοτικών εκπαιδευτικών πόρων σε υποεξυπηρετούμενες κοινότητες, συμβάλλοντας στην κοινωνική ένταξη και ανάπτυξη. Ακόμη, για την αναβάθμιση των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας, αναφέρθηκε ένας άλλος πιθανός κλάδος να είναι η προστασία και αναβάθμιση των φυσικών οικοσυστημάτων, ενισχύοντας την βιοποικιλότητα και την αειφόρο ανάπτυξη. Επίσης, η Κοινωνική ομάδα ΑμεΑ ή κακοποιημένων γυναικών αναφέρθηκε από τους ερωτώμενους. Η δημιουργία κοινωνικής επιχείρησης με στόχο την υποστήριξη και επαγγελματική ένταξη των ΑμεΑ ή των κακοποιημένων γυναικών, προάγει την κοινωνική ένταξη και τη μείωση του στίγματος. Προτάθηκε επίσης, η δημιουργία

ειδικών εκπαιδευτικών ή θεραπευτικών κέντρων, για την παροχή ειδικών εκπαιδευτικών ή θεραπευτικών υπηρεσιών, π.χ. ιπποθεραπεία, ξεναγήσεις για ΑμεΑ.

Τέλος, προτάθηκε και η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Ο εναλλακτικός τουρισμός, όπως οικοτουρισμός, θρησκευτικός και αγροτουρισμός, είναι επίσης ένας προτεινόμενος τομέας κοινωνικών επιχειρήσεων, με στόχο την ανάδειξη της τοπικής πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς. Αναφέρθηκε και η ιδέα της ίδρυσης μιας επιχείρησης που θα προωθεί τα μεγάλα brand names της περιοχής μέσω της πώλησης σχετικών προϊόντων και τοπικών ειδών. Τέλος, προτάθηκε και η δημιουργία ασύλου για αδέσποτα, μια κοινωνική επιχείρηση που θα ασχολείται με τη φροντίδα και προστασία των αδέσποτων ζώων στην υπό μελέτη περιοχή.

Έτσι λοιπόν από τους ερωτώμενους επισημάνθηκε η σημασία της περιοχής του Δήμου Αριστοτέλη ως σημείου με πλούσια ιστορική, πολιτιστική και φυσική κληρονομιά, καθιστώντας την ιδανική για εναλλακτικές μορφές τουρισμού και τονίστηκε ο ρόλος των κοινωνικών επιχειρήσεων ως προς την κοινωνική ή περιβαλλοντική τους αποστολή, αν και αναγνωρίστηκαν προκλήσεις όπως η πρόσβαση σε κεφάλαιο και ο ανταγωνισμός. Επίσης φάνηκε ότι υπάρχει προβληματισμός για την αποδοχή του κοινωνικού ρόλου των κοινωνικών επιχειρήσεων σε περιοχές με περισσότερο κλειστά κοινωνικά συστήματα και τονίστηκε η υπολειτουργία των ΚΟΙΝΣΕΠ στην Ελλάδα και η ανάγκη για βελτιωμένο νομικό πλαίσιο και κίνητρα.

5. Αποτελέσματα και Συμπεράσματα

5.1 Σύνοψη των κυριότερων ευρημάτων

Η τόνωση της καινοτομίας στον κλάδο της φιλοξενίας και του τουρισμού μέσω της κοινωνικής επιχειρηματικότητας μπορεί να βοηθήσει στην αντιμετώπιση της υφιστάμενης κατάστασης στον τουρισμό. Έτσι, αυτή η έρευνα εξηγεί τη σχέση μεταξύ κοινωνικής επιχειρηματικότητας και βιώσιμου τουρισμού, έτσι ώστε να γίνουν συστάσεις για το πώς η πρώτη μπορεί να χρησιμεύσει στη βελτίωση της κατάστασης της δεύτερης.

Το χειμώνα του 2011, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεσμοθέτησε την Πρωτοβουλία για τις Κοινωνικές Επιχειρήσεις (Social Business Initiative), με σκοπό «να συνεισφέρει στη δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη των κοινωνικών επιχειρήσεων στην Ευρώπη και εν γένει της Κοινωνικής Οικονομίας». Οι κοινωνικές επιχειρήσεις είναι το αναπτυξιακό όχημα της Ευρώπης για την αντιμετώπιση των καιρίων κοινωνικών προβλημάτων της δομικής ανεργίας και της φτώχειας στοχεύοντας τόσο στις πόλεις όσο και στην ύπαιθρο. Παράλληλα οι ΚοινΣΕπ θα μπορούσαν να αποτελέσουν λύση για την ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας, της απασχόλησης, της τοπικής ανάπτυξης και στην αντιμετώπιση θεμάτων οικολογίας, παιδείας, υγείας και κοινωνικών ανισοτήτων.

Στην σημερινή Ελλάδα φαίνεται ότι ένα από τα δυσκολότερα εγχειρήματα είναι η συλλογική δράση και ειδικότερα η συνεργατική επιχειρηματικότητα. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις αναγνωρίζονται ως κρίσιμες για την προαγωγή του βιώσιμου και υπεύθυνου τουρισμού. Η συμβολή τους έχει σημαντική επίδραση στην ενίσχυση των τοπικών κοινοτήτων, την πολιτιστική ανταλλαγή, και τη διατήρηση της τοπικής ταυτότητας. Ενώ όμως οι κοινωνικές επιχειρήσεις προσφέρουν σημαντικά οφέλη, αντιμετωπίζουν προκλήσεις όπως η δυσκολία στην πρόσβαση σε χρηματοδότηση, τα ρυθμιστικά εμπόδια, η έλλειψη κινήτρων και η ανταγωνιστική πίεση από παραδοσιακές επιχειρήσεις.

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουριστικό κλάδο μπορούν να προσφέρουν σημαντικά στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα και την ανάπτυξη του τουρισμού σε τοπικό επίπεδο, ενισχύοντας τον πολιτιστικό και κοινωνικό ιστό των περιοχών όπου

δραστηριοποιούνται. Από τη θεματική ανάλυση φάνηκε ότι στο Δήμο Αριστοτέλη, υπάρχουν ανεκμετάλλευτες μέχρι σήμερα ευκαιρίες για διαφοροποίηση και ανάπτυξη στον τουριστικό τομέα μέσω κοινωνικών επιχειρήσεων. Η υπό μελέτη περιοχή, λόγω της πλούσιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, ενδείκνυται για ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού που μπορούν να ενισχυθούν από την κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Η στρατηγική ενσωμάτωση των κοινωνικών επιχειρήσεων στον τουρισμό απαιτεί μια ισορροπημένη προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη τόσο τις οικονομικές όσο και τις κοινωνικές διαστάσεις, ενώ αντιμετωπίζει ταυτόχρονα τις προκλήσεις που συνδέονται με τη φορολογική πολιτική και τη χρηματοδότηση. Τέλος, η ενίσχυση της κοινωνικής συνείδησης και η ενεργή εμπλοκή των πολιτών στις δραστηριότητες των κοινωνικών επιχειρήσεων μπορεί να ενισχύσει την τοπική κοινότητα και να προάγει την κοινωνική αλλαγή.

5.2 Προτάσεις για μελλοντικές πρακτικές και πολιτικές

Κάποιες προτάσεις για το Δήμο Αριστοτέλη, εστιάζοντας στη βιωσιμότητα, την κοινωνική ενσωμάτωση και την ανάπτυξη του τουριστικού κλάδου είναι οι εξής:

- Ενίσχυση της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Συνειδητοποίησης: Δημιουργία προγραμμάτων που στοχεύουν στην προώθηση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και συνειδητοποίησης, τόσο για τους ντόπιους όσο και για τους επισκέπτες. Αυτό θα βοηθήσει στη διατήρηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής.
- Δημιουργία Πλατφόρμας Συνεργασίας Τοπικών Φορέων: Ανάπτυξη μιας πλατφόρμας όπου οι τοπικοί φορείς, οι κοινωνικές επιχειρήσεις και οι κάτοικοι μπορούν να συνεργάζονται, να ανταλλάσσουν ιδέες και να εργάζονται από κοινού για την ανάπτυξη βιώσιμων τουριστικών προτάσεων.
- Ενίσχυση της Τοπικής Παραγωγής και Προώθησης Τοπικών Προϊόντων: Δημιουργία κοινωνικών επιχειρήσεων που επικεντρώνονται στην προώθηση και πώληση τοπικών προϊόντων, ενισχύοντας την τοπική οικονομία και παρέχοντας αυθεντικές εμπειρίες στους επισκέπτες.

- Ανάπτυξη Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού: Επικέντρωση σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού, όπως ο οικοτουρισμός, ο πολιτιστικός και ιστορικός τουρισμός, ο αγροτουρισμός και ο τουρισμός βιωματικής εκπαίδευσης.
- Προγράμματα Επιμόρφωσης και Κατάρτισης: Οργάνωση σεμιναρίων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την ανάπτυξη δεξιοτήτων σε θέματα κοινωνικής επιχειρηματικότητας και αειφόρου ανάπτυξης.
- Προώθηση της Κοινωνικής Καινοτομίας: Ενθάρρυνση και υποστήριξη καινοτόμων ιδεών και προγραμμάτων που συνδυάζουν τον τουρισμό με την κοινωνική καινοτομία, επιδιώκοντας τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των τοπικών κοινοτήτων.
- Συνέργειες με Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και Έρευνα: Συνεργασίες με τοπικά εκπαιδευτικά ιδρύματα και έρευνα για την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και πρακτικών στον τομέα του τουρισμού, με στόχο την περαιτέρω βελτίωση και βιωσιμότητα της τουριστικής προσφοράς.

Βιβλιογραφία

- Aall, C., Dodds, R., Sælensminde, I., and Brendehaug, B. (2015), “Introducing the concept of Downloaded by Ryerson University At 09:15 20 July 2017 (PT) Environmental Policy Integration into the discourse on Sustainable Tourism: A way to improve policymaking?”, *Journal of Sustainable Tourism*, 23(7), 977-989.
- Abu-Saifan, S. (2012), “Social entrepreneurship: Definition and boundaries”, *Technology Innovation Management Review*, 2(2), 22-27.
- Adam, S. (2014). Social economy and active inclusion policies. Results from field work in Work Integration Social Enterprises in Greece, in Studies (Athens), Observatory of economic and social developments, Labour Institute, Greek General Confederation of Labour.
- Alegre, I., and Berbegal-Mirabent, J. (2016), “Social innovation success factors: Hospitality and tourism social enterprises”, *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 28(6), 1155-1176.
- Austin, J.E., Stevenson, H. and Wei-Skillern, J. (2006), “Social entrepreneurship and commercial entrepreneurship: same, different, or both?”, *Entrepreneurship Theory & Practice*, 30(1), 1-22.
- Ben-Ner, A. (1994), “Who benefits from the nonprofit sector? Reforming law and public policy towards nonprofit organizations”, *The Yale Law Journal*, 104, 731-62.
- Boluk, K. (2011), “Revealing the discourses: White entrepreneurial motivations in black South Africa”, *Tourism Planning & Development*, 8(2), 199-213.
- Borzaga, C. and Defourny, J. (Eds) (2001), *The Emergence of Social Enterprise*, Routledge,
- Bramwell, B. (2012), “Towards innovation in sustainable tourism”, *Journal of Sustainable Tourism*, 20(1), 1-7.
- Bramwell, B., and Lane, B. (2002), “The Journal of Sustainable Tourism: The first ten years”, *Journal of Sustainable Tourism*, 10(1), 1-4.
- Braun, V., & Clarke, V. (2022). Conceptual and design thinking for thematic analysis. *Qualitative Psychology*, 9(1), 3–26

- Bright, D. S., and Godwin, L. N. (2010), “Encouraging social innovation in global organizations: Integrating planned and emergent approaches”, *Journal of Asia-Pacific Business*, 11(3), 179-196. doi:10.1080/10599231.2010.500572
- Brooks, A., C. (2009), *Social Entrepreneurship. A Modern Approach to Social Venture Creation*. (International ed.). Pearson Education Inc., Upper Saddle River, N.J.
- Brouard, F., McMurtry, J. J., and Vieta, M. (2015), “Social enterprise models in CanadaOntario”, *Canadian Journal of Nonprofit and Social Economy Research*, 6(1), 63-82.
- Buckley, R. (2012), “Sustainable tourism: Research and reality”, *Annals of Tourism Research*, 39(2), 528-546.
- Budd, L. (2003). Can social enterprise succeed in building the regional agenda?. *Regions* 243(1), 7–11.
- Butler, R. (1999), “Sustainable tourism: A state-of-the-art review”, *Tourism Geographies*, 1(1), 7–25.
- Chamberlain, P., Gillis, K., Prindiville, T., Bechard, O., Ulhaq, M., Elson, P., and Hall, P. (2015), “Enterprising change: Report of the 2015 Social Enterprise Survey for Ontario”, The Canadian Community Economy Development Network, pp. 4-37.
- Chathoth, P. K., Ungson, G. R., Harrington, R. J., and Chan, E. S. (2016), “Co-creation and higher order customer engagement in hospitality and tourism services: A critical review”, *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 28(2), 222- 245.
- Clotfelter, C.T. (1992), *Who Benefits from the Nonprofit Sector?*, University of Chicago Press, Chicago, IL
- Cohen, S. R., and Sahlman, W. A. (2013), “Social impact investing will be the new venture Capital”, HBR Blog Network.
- Γαλάνης, Π. (2017). Βασικές αρχές της ποιοτικής έρευνας στις επιστήμες υγείας. *Αρχ Ελλ Ιατρ*, 34, 834–840
- Γαλάνης, Π. (2018). Μέθοδοι συλλογής δεδομένων στην ποιοτική έρευνα στις επιστήμες υγείας. *Αρχ Ελλ Ιατρ*, 35, 268–277

- Dacin, P. A., Dacin, M. T., & Matear, M. (2010). Social entrepreneurship: Why we don't need a new theory and how we move forward from here. *Academy of Management Perspectives*, 24(3), 37-57.
- Davari, A., and Strutton, D. (2014), “Marketing mix strategies for closing the gap between green consumers' pro-environmental beliefs and behaviors”, *Journal of Strategic Marketing*, 22(7), 563-586.
- Dees, G. (1998), “The meaning of social entrepreneurship”, paper funded by the Kauffman Center for Entrepreneurial Leadership, available at: www.fntc.info/files/documents/pdf
- Dees, J. G. (1994). Social enterprise: Private initiatives for the common good”, Harvard Business School Note. Harvard Business School Press , Cambridge, MA.
- Defourny, J. and Nyssens, M. (2008), “Social enterprise in Europe: Recent trends and developments”, *Social Enterprise Journal*, 4(3), 202–228.
- Defourny, J. and Nyssens, M. (2010), “Conceptions of social enterprise and social entrepreneurship in Europe and the United States: Convergences and divergences”, *Journal of Social Entrepreneurship*, 1(1), 32-53.
- Denizci Guillet, B., and Mohammed, I. (2015), “Revenue management research in hospitality and tourism: A critical review of current literature and suggestions for future research”, *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 27(4), 526- 560.
- Dredge, D., & Jamal, T. (2015). Progress in tourism planning and policy: A post-structural perspective on knowledge production. *Tourism Management*, 51, 285-297.
- Etchart, N., and Comolli, L. (2013), *Social Enterprise In Emerging Market Countries: No Free Ride*. Palgrave Macmillan, New York.
- EETAA (2021). Τοπική αυτοδιοίκηση και Κοινωνική & Αλληλέγγυα Οικονομία (Κ.Α.Λ.Ο.). https://www.eetaa.gr/eetaa/odhgoi/25012021_odhgos_kalo.pdf.
- Fong, L. H. N., Law, R., Tang, C. M. F., and Yap, M. H. T. (2016), “Experimental research in hospitality and tourism: A critical review”, *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 28(2), 246-266.

- George, M. (2013), "Social entrepreneurship: Creating positive impacts on society and the environment", Schwab Foundation for Social Entrepreneurship, pp. 1-14.
- Geormas, K. (2016). Uses and Misuses of social entrepreneurship: The Greek case, in Ioannis Nasioulas (ed.), *Issues of Social Economy*, Institute of Social Economy, Thessaloniki.
- Giampiccoli, A., & Saayman, M. (2016). Community-based tourism: From a local to a global push. *Acta Commercii*, 16(1), 1-10.
- Goeldner, C. R., & Ritchie, J. R. (2018). *Tourism: Principles, practices, philosophies*. Wiley.
- Gordon M, Lockwood M, Vanclay F, Hanson D, Schirmer J. (2012). Divergent stakeholder views of corporate social responsibility in the Australian forest plantation sector. *J Environ Manage*. 113, 390-8. doi: 10.1016/j.jenvman.2012.09.016.
- Graci, S. and Dodds, R. (2009), "Why go green? The business case for environmental commitment in the Canadian hotel industry", *Anatolia: An International Journal of Tourism and Hospitality Research*, 19(2), 250-270.
- Hall, C. M. (2011), "Policy learning and policy failure in sustainable tourism governance: from first- and second-order to third-order change?" *Journal of Sustainable Tourism*, 19(4-5), 649-671.
- Hitchcock, M. (2009), "Tourism in Southeast Asia: Challenges and new directions", Nias Press.
- Hope, D. T., Martelli, A. (2017). The transition to the knowledge economy, labour market institutions, and income inequality in advanced democracies. Working paper 18, The London School of Economics and Political Science, accessible through: <http://www.lse.ac.uk/International-Inequalities/Assets/Documents/WorkingPapers/III-Working-Paper-18-The-transition-to-the-knowledge-economy-labour-marketinstitutions-and-income-inequality-in-advanced-democracies.pdf>.
- Johnson, S. (2000), *Literature Review on Social Entrepreneurship*, Canadian Centre for Social Entrepreneurship, Edmonton.
- Kensbock, S., and Jennings, G. (2011), "Pursuing: A grounded theory of tourism entrepreneurs' understanding and praxis of sustainable tourism", *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 16(5), 489-504.

- Kerlin, J. (2006), "Social enterprise in the United States and Europe: Understanding and learning from the differences", *Voluntas*, 17(3), 247–263.
- Kerlin, J. A. (2009), *Social Enterprise: A Global Comparison*, Tufts University Press, USA.
- Kim, D., Lim, U. (2017). Social Enterprise as a Catalyst for Sustainable Local and Regional Development. *Sustainability/MDI*, 9(8), 1-15.
- Kistruck, G. M., and Beamish, P. W. (2010), "The interplay of form, structure, and embeddedness in social intrapreneurship", *Entrepreneurship Theory and Practice*, 34(4), 735-761.
- Kline, C., Shaw, N., and Rubright, H. (2014), "Applying the positive theory of social entrepreneurship to understand food entrepreneurs and their operations", *Tourism Planning & Development*, 11(3), 330 -342, doi:10.1080/21568316.2014.890126.
- Koens, K., Postma, A., & Papp, B. (2018). Is overtourism overused? Understanding the impact of tourism in a city context. *Sustainability*, 10(12), 4384.
- Laeis, G. C. M., and Lemke, S. (2016), "Social entrepreneurship in tourism: applying sustainable livelihoods approaches", *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 28 (6), 1076-1092.
- Lansing, P., and De Vries, P. (2007), "Sustainable tourism: Ethical alternative or marketing ploy?", *Journal of Business Ethics*, 72(1), 77-85.
- Lepoutre, J., Justo, R., Terjesen, S., and Bosma, N. (2013), "Designing a global standardized methodology for measuring social entrepreneurship activity: The Global Entrepreneurship Monitor social entrepreneurship study", *Small Business Economics*, 40(3), 693-714.
- Leś, E., and Jeliaskova, M. (2005), "The social economy in Central East and South East Europe", in *The Social Economy in Central East and South East Europe: Emerging Trends of Social Innovation and Local Development*, Background Report, Trento: OECD, September 22-23.
- Lordkipanidze, M., Brezet, H., and Backman, M. (2005), "The entrepreneurship factor in sustainable tourism development", *Journal of Cleaner Production*, 13(8), 787-798.

- Mair, J., & Marti, I. (2006). Social entrepreneurship research: A source of explanation, prediction, and delight. *Journal of World Business*, 41(1), 36-44.
- Martin, R., and Osberg, S. (2007), "Social entrepreneurship: The case for definition", Stanford Social Innovation Review. Retrieved from [http://www.ngobiz.org/picture/File/Social Enterpeuneur-The Case of Definition.pdf](http://www.ngobiz.org/picture/File/Social%20Entrepreneur-The%20Case%20of%20Definition.pdf)
- McIsaac, E., Moody, C., and Mowat Centre for Policy Innovation. (2013), "The social enterprise opportunity for Ontario", Mowat Centre for Policy Innovation, University of Toronto.
- Mealshare. (2016), Retrieved from <http://www.mealshare.ca/en/home/>.
- Mendell, M. (2007), Social Enterprise: A North American Perspective. Concordia University: Montreal, Quebec: OECD, 2007. Retrieved from <http://www.oecd.org/cfe/leed/38870491.pdf>.
- Mody, M. (2013), "The supply and demand of responsible tourism: An examination of social enterprises in India", (Ph.D., Purdue University), ProQuest Dissertations and Theses, (1436971195).
- Mottiar, Z. (2016), "Exploring the motivations of tourism social entrepreneurs", *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 28(6), 1137-1154.
- Mulgan, G. (2007), "Social innovation: What it is, why it matters and how it can be accelerated (Working paper)", Basingtontoke Press, London.
- Νασιούλας, Ι. (2015). *Κοινωνική Οικονομία: Μια βιώσιμη Εναλλακτική*; ΕΛΙΑΜΕΠ.
- Nassioulas, I., Mavroeidis, V. (2013). The Social Business Sector in Greece. Systemic Failures and Positive Action. Potentials based on strengths of the Hellenic Ministry of Development and Competitiveness, Report #10, European Commission, Social Business Initiative Group of Experts on Social Entrepreneurship, Thessaloniki.
- Nyssens, M. (2006), *Social Enterprise*, Routledge, London
- Peattie, K. and Morley, A. (2008), "Eight paradoxes of the social enterprise research agenda", *Social Enterprise Journal*, 4(2), 91-107.
- Peredo, A.M. and McLean, M. (2006), "Social entrepreneurship: a critical review of the concept", *Journal of World Business*, 41(1), 56-65.

- Planeterra. (2015), Community Tourism Development Learning Program, G Adventures, Planeterra Foundation, Inter-American Investment Bank, Toronto, <https://www.youtube.com/user/Planeterra> Cares Downloaded by Ryerson University
- Poschke, M. (2010). *Entrepreneurs out of Necessity: a Snapshot*, IZA DP 4893.
- Prieto, L. C., Phipps, S. T. A., and Friedrich, T. L. (2012), “Social entrepreneur development: An integration of critical pedagogy, the theory of planned behavior and the acs model”, *Academy of Entrepreneurship Journal*, 18(2), 1-15.
- Reis, T. (1999), *Unleashing the New Resources and Entrepreneurship for the Common Good: A Scan, Synthesis and Scenario for Action*, W.K. Kellogg Foundation, Battle Creek, MI, p. 27
- Roberts, D. and Woods, C. (2005), “Changing the world on a shoestring: the concept of social entrepreneurship”, *Business Review*, 7, 45-51.
- Roper, J. and Cheney, G. (2005), “The meanings of social entrepreneurship today”, *Corporate Governance*, 5(3), 95-104.
- Ruhanen, L., Whitford, M., & McLennan, C. L. J. (2015). Indigenous tourism in Australia: Time for a reality check. *Tourism Management*, 48, 73-83.
- Sakarya, S., Bodur, M., Yildirim-Öktem, Ö., and Selekler-Göksen, N. (2012), “Social alliances: Business and social enterprise collaboration for social transformation”, *Journal of Business Research*, 65(12), 1710-1720.
- Scheyvens, R. (1999). Ecotourism and the empowerment of local communities. *Tourism Management*, 20(2), 245-249.
- Seanor, P. and Meaton, J. (2007), “Making sense of social enterprise”, *Social Enterprise Journal*, 3(1), 90-100.
- Shaw, G. and Williams, A.M. (2002), “Critical issues in tourism: A geographical perspective”, Blackwell Publishers, Oxford.
- Smith, J.A., Flower, P., Larkin, M. (2009). Interpretative Phenomenological Analysis: Theory, Method and Research., *Qualitative Research in Psychology*, 6, 4, 346-347,

- Spear, R. (2006), "Social entrepreneurship: a different model?", *International Journal of Social Economics*, 33 (5/6), 399-410.
- Spenceley, A., McCool, S., & Newsome, D. (Eds.). (2017). *Responsible tourism: Concepts, theory and practice*. CABI.
- Stonich, S. C., Sorensen, J. H., and Hundt, A. (1995), "Ethnicity, class, and gender in tourism development: The case of the Bay Islands, Honduras", *Journal of Sustainable Tourism*, 3(1), 1-28.
- Thomson, J.L. (2002), "The world of the social entrepreneur", *The International Journal of Public Sector Management*, 15(5), 412-31.
- Tosun, C. (2006). Expected nature of community participation in tourism development. *Tourism Management*, 27(3), 493-504.
- UNWTO (2014) Tourism Highlights. Retrieved from <http://www.eunwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284416899>
- UNWTO (2015) Tourism Highlights. Retrieved from <http://www.eunwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284416899>.
- UNWTO (2014) Tourism Highlights. Retrieved from <http://www.eunwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284416899>.
- UNWTO. (2005). *Making tourism more sustainable: A guide for policy-makers*. United Nations Environment Programme.
- von der Weppen, J., and Cochrane, J. (2012). Social enterprises in tourism: An exploratory study of operational models and success factors", *Journal of Sustainable Tourism*, 20(3), 497-511.
- Wang, C., Duan, Z., and Yu, L. (2016), "From nonprofit organization to social enterprise: The paths and future of a Chinese social enterprise in the tourism field", *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 28(6), 1287-1306.
- Weaver, D. B., & Lawton, L. J. (2017). *Tourism management*. Wiley Australia
- Weerawardena, J. and Sullivan Mort, G. (2006), "Investigating social entrepreneurship: a multidimensional model", *Journal of World Business*, 41, 21-35

- Yang, J.; Ryan, C. and Zhang, L. (2014), "External entrepreneurs/investors and guanxi: Hostels in a tourism area, Xinjiang, China", *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 25 (6), 833-854.
- Yang, L. and Wall, G. (2008), "Ethnic tourism and entrepreneurship: Xishuangbanna, Yunnan, China", *Tourism Geographies*, 10(4), 522-544.
- Young, D. (2008), "Alternative perspectives on social enterprise", in Cordes, J.J. and Steuerle, E.C. (Eds), *Nonprofits Business*, The Urban Institute Press, Washington, DC.

Παράρτημα

A. Κοινωνικές Επιχειρήσεις στον Δήμο Αριστοτέλη

Οι Συνεντεύξεις

Συνέντευξη 1

A. Κατανόηση της έννοιας των Κοινωνικών Επιχειρήσεων

1. Τι είναι κατά τη γνώμη σας οι κοινωνικές επιχειρήσεις;

-Είναι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας διεπόμενες από τις αξίες της αλληλεγγύης και της κοινωνικής συνοχής. Δίδεται μεγάλη σημασία στη δημοκρατική διαδικασία λήψης των αποφάσεων και στον συμμετοχικό χαρακτήρα. Επίσης αποδίδουν προτεραιότητα στα άτομα και την κοινωνία. Είναι οργανωμένες με επιχειρηματικό πνεύμα και επιδιώκουν οικονομικούς και κοινωνικούς στόχους ταυτόχρονα. Επιδιώκουν να συμβάλουν στην οικονομική ανάπτυξη που ενισχύει την κοινωνική συνοχή, να βρίσκουν λύσεις σε προβλήματα όπως η ανεργία και ο κοινωνικός αποκλεισμός και να παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες στους πολίτες και στην κοινωνία.

2. Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές επιχειρήσεις στο Δήμο Αριστοτέλη;

-ΑΚΑΝΘΟΣ ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. Συλλογικής και Κοινωνικής ωφέλειας (Υπηρεσίες πολιτιστικής εκπαίδευσης)

-Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Γυναικών Βαρβάρας “Δρυάδες” (παρασκευή παραδοσιακών προϊόντων)

3. Πώς αντιλαμβάνεστε τον ρόλο των κοινωνικών επιχειρήσεων γενικά και ειδικότερα στο Δήμο Αριστοτέλη;

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις οφείλουν να είναι οργανωμένες με επιχειρηματικό πνεύμα, να διαθέτουν αυτοτέλεια και παράλληλα να συμβάλουν στην κοινωνική συνοχή μίας περιοχής. Μέσα από το ρόλο τους μπορούν να ενεργοποιήσουν και κινητοποιήσουν ομάδες και φορείς πολιτών καθώς και εθελοντές. Ιδιαίτερα στο Δήμο Αριστοτέλη, ο οποίος διαθέτει πλούσια πολιτιστική και ιστορική κληρονομιά και σημαντικές δυνατότητες στην ανάπτυξη βιώσιμου εναλλακτικού τουρισμού μέσα από διάφορες θεματικές του μορφές, θα μπορούσαν να κινητοποιήσουν δυνάμεις της κοινωνίας να συμμετέχουν σε αυτή την κατεύθυνση.

Β. Πλαίσιο Πολιτικής & Ρυθμιστικό Περιβάλλον

4. Γνωρίζετε κάποιες υπάρχουσες πολιτικές για την ενθάρρυνση ή τη ρύθμιση των κοινωνικών επιχειρήσεων στο Δήμο Αριστοτέλη;

Μέχρι και σήμερα δεν έχουν γίνει οργανωμένες προσπάθειες διερεύνησης των δυνατοτήτων ανάπτυξης φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην περιοχή του Δήμου Αριστοτέλη ούτε η ανάδειξη του ζητήματος της ανάπτυξης της Κ.Α.Λ.Ο. ως τοπικής υπόθεσης. Δεν έχει εκπονηθεί κάποιο στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης Κ.Α.Λ.Ο. στην περιοχή ούτε υπάρχει κάποια υποστηρικτική δομή σε αυτή την κατεύθυνση.

5. Γνωρίζετε αν υπάρχουν επερχόμενες πρωτοβουλίες με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στον τουρισμό;

Η σύσταση Cluster τουριστικών επιχειρήσεων στην περιοχή του Δήμου Αριστοτέλη και η υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος τουριστικής προβολής και ανάπτυξης εγκεκριμένο από τον ΕΟΤ σε ετήσια βάση, μέσα από την ανάπτυξη 18 διαφορετικών θεματικών μορφών τουρισμού θα μπορούσαν να θεωρηθούν θετικά στοιχεία για την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην περιοχή.

Γ. Αντίκτυπος των κοινωνικών επιχειρήσεων στον τουρισμό

6. Μπορείτε αναφέρετε κάποια οφέλη που μπορεί να αποφέρουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουριστικό κλάδο;

Ο Εναλλακτικός Τουρισμός δεν αποτελεί θεωρεία ή νέα φιλοσοφία. Είναι ο αντίλογος στην εποχικότητα, είναι ό,τι προσδίδει ταυτότητα σε μία τουριστική περιοχή. Απαιτεί Μελέτη των δεδομένων, καταγραφή, συνεχή εμπλοκή των ντόπιων στα τουριστικά projects. Δίνεται έμφαση στο what to do και πολλές φορές απαιτείται ειδικό προωθητικό πρόγραμμα για κάθε ένα.

Αυθεντικές βιωματικές δραστηριότητες δημιουργούν πλέγματα αέναης προβολής της περιοχής στον κόσμο. Με βάση τις διεθνείς τάσεις, οι τουρίστες επιθυμούν να ζήσουν σαν ντόπιοι στις περιοχές που επισκέπτονται και να συμμετέχουν σε βιωματικές δραστηριότητες. Ομοίως προτιμούν να επιλέγουν την αγορά τοπικών προϊόντων τόσο σε ότι αφορά την εστίαση όσο και ως αναμνηστικά δώρα.

Ως εκ των ανωτέρω είναι σημαντική η κινητοποίηση των ντόπιων και εθελοντών ώστε να γίνουν πρωταγωνιστές στον τομέα της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής τους. Κατά την άποψή μας οι κοινωνικές επιχειρήσεις θα μπορούσαν να διαδραματίσουν έναν σημαντικό ρόλο.

7. Κατά τη γνώμη σας οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουρισμό συμπληρώνουν ή ανταγωνίζονται τις παραδοσιακές επιχειρήσεις;

Σαφώς και συμπληρώνουν αφού δεν έχουν ως κύριο και μοναδικό σκοπό το κέρδος. Στόχος όσων ιδρύουν Κοινωνικές Επιχειρήσεις συνήθως δεν είναι να ανταγωνιστούν άλλες ιδιωτικές επιχειρήσεις.

8. Μπορείτε να αναφέρετε τρόπους, με τους οποίους οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να ενισχύσουν τον κοινωνικό και πολιτιστικό ιστό του Δήμου Αριστοτέλη;

-Μέσα από την ενίσχυση, κινητοποίηση και ενεργοποίηση της συμμετοχής της τοπικής κοινωνίας στο τουριστικό προϊόν.

-Οι ντόπιοι να γίνουν πρωταγωνιστές σε ότι αφορά στην τουριστική προβολή και προώθηση της περιοχής.

-Να δοθούν δυνατότητες για αυθεντικές βιωματικές δραστηριότητες.

-Μέσα από την παρασκευή τοπικών προϊόντων και προϊόντων της τοπικής λαογραφίας.

-Μέσα από την παροχή υπηρεσιών βιώσιμου εναλλακτικού τουρισμού που θα δίνει τη δυνατότητα προώθησης διαφορετικών θεματικών μορφών τουρισμού που μπορούν να αναπτυχθούν στην περιοχή.

-Μέσα από την ενδυνάμωση συμμετοχής τοπικών φορέων και ομάδων πολιτών και ενίσχυσης του εθελοντισμού.

9. Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές επιχειρήσεις που λειτουργούν ως πρότυπα όσον αφορά την πολιτιστική διατήρηση ή τον αειφόρο τουρισμό;

-Η Κοιν.Σ.Επ. Καλλονή–Κελλιιά Τήνου

Σκοπός της είναι η με κάθε τρόπο αναβάθμιση του νησιού καθώς και η ανάδειξη και προώθηση των τοπικών προϊόντων και η ωφέλεια από τις δράσεις της της τοπικής κοινωνίας του νησιού. Τα κέρδη επανεπενδύονται για την δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης κυρίως για την κάλυψή τους από ανέργους του νησιού καθώς και για την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων.

-ΑΜΦΙΤΡΙΤΗ Κοιν.Σ.Επ.

Οι κύριοι τομείς που δραστηριοποιείται η «Αμφιτρίτη Κοινωνική Επιχείρηση» περιλαμβάνουν:

1.Την ανάπτυξη της πολύγλωσσης διαδικτυακής πλατφόρμας "Greece4all.eu", που αποτελεί την πρώτη πολύγλωσση εφαρμογή στο διαδίκτυο στη Χώρα μας. Σκοπός της η προβολή σημείων αναφοράς καθώς και υπηρεσιών που απευθύνονται σε επισκέπτες κυρίως από το εξωτερικό.

-Μαίναλον Κοιν.Σ.Επ.

Η «Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση για την Προστασία του Μαινάλου»με διακριτικό τίτλο «ΜΑΙΝΑΛΟΝ Κοιν.Σ.Επ.», στα Αγγλικά «WE PROTECT THE FOREST, SOCIAL ENTERPRISE». Αποτελεί την πρώτη δασική ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. στην Ελλάδα. Κύριοι σκοποί της η ανάδειξη και προστασία του δάσους του Μαινάλου, η συλλογή και επεξεργασία δασικών προϊόντων, η παραγωγή δασοκομικών προϊόντων και συμπυκνωμάτων ξύλου για ανάγκες θέρμανσης (pellet). Μεταξύ των σκοπών της και η δημιουργία Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

10. Πώς κατά τη γνώμη σας μπορούν να συμβάλλουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα του τουρισμού στο Δήμο Αριστοτέλη;

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες θα πρέπει να χαρακτηρίζονται από αυθεντικότητα, καλή οργάνωση και επαγγελματισμό. Θα πρέπει να δίνεται έμφαση σε βιωματικές αυθεντικές δράσεις και σε μορφές δημιουργικού και περισσότερο ενεργητικού τουρισμού και φυσικά πάντα με φιλοπεριβαλλοντική κατεύθυνση. Επίσης, θα πρέπει να εναρμονίζονται με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ (Sustainable Development Goals – SDGs) . Στα προϊόντα που θα πωλούνται πρέπει να τονίζεται ότι πρόκειται για αγνά αυθεντικά τοπικά προϊόντα, που θα συνοδεύονται με πληροφορίες από την τοπική λαογραφία και μυθοπλασία.

Δ. Προκλήσεις και Προτάσεις για το Μέλλον

11. Ποιες κατά τη γνώμη σας είναι οι κύριες προκλήσεις για την ίδρυση και λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων γενικά και ειδικότερα στον τουριστικό κλάδο του Δήμου Αριστοτέλη;

-Η ανάδειξη της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας και της ίδρυσης κοινωνικών επιχειρήσεων ως τοπικής υπόθεσης.

-Η ενημέρωση μέσω σχετικής πληροφόρησης, σεμιναρίων και λειτουργίας υποστηρικτικής δομής σε αυτή την κατεύθυνση.

-Η ανάπτυξη στρατηγικού σχεδίου από την πλευρά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την ανάπτυξη της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην περιοχή.

-Η υποστήριξη δράσεων κοινωνικών επιχειρήσεων και η παροχή κινήτρων από την πλευρά του Δήμου και της Περιφερειακής Ενότητας Χαλκιδικής.

-Η σύλληψη ρεαλιστικών βιώσιμων οικονομικά και ανταγωνιστικών ιδεών σε ότι αφορά στις παρεχόμενες υπηρεσίες.

-Η ανάπτυξη τους σε ορθολογικό πλαίσιο που θα λαμβάνει υπόψη την επίτευξη τόσο οικονομικών όσο και κοινωνικών στόχων.

12. Έχετε κάποιες συστάσεις πολιτικής με στόχο τη μεγιστοποίηση των δυνατοτήτων των κοινωνικών επιχειρήσεων στο να συμβάλλουν στον αειφόρο τουρισμό;

- Η νομική υποστήριξη για την διαδικασία ίδρυσης κοινωνικών επιχειρήσεων.
- Η εύκολη πρόσβαση σε σχετικά χρηματοδοτικά εργαλεία.
- Η υλοποίηση πολιτικών για τοπικά σχέδια δράσης που θα αφορούν στην δυνατότητα ανάπτυξης της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.
- Η ανάδειξη του θέματος και η ανάληψη πρωτοβουλιών από την τοπική αυτοδιοίκηση.
- Η εκπόνηση οδηγού-εργαλείου σχετικά με την τοπική αυτοδιοίκηση και την Κ.Α.Λ.Ο. (ολοκληρώθηκε πρόσφατα από την ΕΕΤΑΑ).
- Η πρόσβαση σε σχετικά εκπαιδευτικά σεμινάρια για στελέχη και μελλοντικούς κοινωνικούς επιχειρηματίες.
- Η παροχή κινήτρων για τη βιωσιμότητα των κοινωνικών επιχειρήσεων.

13. Εάν φτιάχνατε μία Κοινωνική Επιχείρηση στο Δήμο Αριστοτέλη, ποιος θα ήταν ο κλάδος και ο βασικός σκοπός της και γιατί;

παροχή υπηρεσιών βιώσιμου εναλλακτικού τουρισμού, με έμφαση στο what to do, σε διάφορα θεματικά τουριστικά projects που αναπτύσσονται στην περιοχή του Δήμου Αριστοτέλη και της Ανατολικής Χαλκιδικής . Συγκεκριμένα σε θέματα: sea & sun τουρισμού (καταδύσεις, θεματικές κρουαζιέρες, ιστιοπλοΐα, ψάρεμα, μαθήματα ναυπήγησης), προσκυνηματικού, πολιτιστικού, οινικού, σχολικού, luxury, 55 plus, trekking & cycling, γαστρονομικού, γαμήλιου και honeymoon, συνεδριακού, σχολικού τουρισμού, αγροτουρισμού και αθλοτουρισμού. Το δεύτερο τμήμα θα αφορά στην ίδρυση και λειτουργία εμπορικού καταστήματος για την πώληση σχετικών προϊόντων που σχετίζονται με τις ανωτέρω μορφές τουρισμού και τοπικών προϊόντων. Μεταξύ των δύο τμημάτων θα υπάρχει συνέργεια και αλληλοϋποστήριξη. Η επιχείρηση θα παρέχει και υπηρεσίες επιστημονικής υποστήριξης σε ΟΤΑ και ΝΠΔΔ στο πλαίσιο υλοποίησης των τουριστικών τους προγραμμάτων.

14. Έχετε κάποιες καταληκτικές παρατηρήσεις ή προβληματισμούς που θα θέλατε να μοιραστείτε σχετικά με το θέμα;

Η περιοχή του Δήμου Αριστοτέλη αποτελεί τη γενέθλια γη του μεγάλου Οικουμενικού φιλοσόφου Αριστοτέλη και τη φυσική πύλη εισόδου προς το Άγιον Όρος το Κέντρο του Ορθόδοξου Μοναχισμού , έναν τόπο με παγκόσμια ακτινοβολία και τεράστια θρησκευτική, Εθνική, ιστορική, πολιτιστική και γραμματειακή αξία. Επιπρόσθετα στην περιοχή της Ανατολικής Χαλκιδικής υπάρχουν πολλοί επισκέψιμοι αρχαιολογικοί χώροι, με κυριότερο τα Αρχαία Στάγειρα και τεράστιο ιστορικό και πολιτιστικό απόθεμα .

Τα χαρακτηριστικά που διαμορφώνονται από την εναλλαγή της ακτογραμμής και του πράσινου ορεινού όγκου, ο οποίος είναι προστατευμένος από την ευρωπαϊκή συνθήκη natura 2000, συνθέτουν κατάφυτους τόπους με 4.000 είδη χλωρίδας στο Χολομώντα, και αντίστοιχους στο Αριστοτελικό Όρος (μάλιστα τα 404 είδη φυτών και βοτάνων που απαντώνται σε αυτό είναι τα ίδια που οδήγησαν το Μεγαλέξανδρο να αναγνωρίσει την ασιατική χλωρίδα). Ακόμη μεγαλύτερη είναι η χλωρίδα στον Άθωνα. Αναφερόμαστε σε έναν προορισμό με 3 θαλάσσιους όγκους, πάνω από 100 χαρτογραφημένες αμμώδεις παραλίες, πλούσια παραγωγή ψαρικών, ελαιώνες, αμπελώνες, οινοποιεία, Τσιπουροκάζανα και τόσα άλλα.

Παράλληλα η Δημοτική Αρχή υλοποιεί ετησίως ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα τουριστικής προβολής με 18 διαφορετικά θεματικά τουριστικά projects, με τη συμμετοχή και χρηματοδότηση του ΕΟΤ και επαγγελματιών της περιοχής μέσω της Αριστοτελικής Σύμπραξης Επαγγελματιών (cluster επαγγελματιών).

Λόγω των ανωτέρω πιστεύουμε ότι η περιοχή της Ανατολικής Χαλκιδικής ενδείκνυται για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού και την παροχή αντίστοιχων υπηρεσιών.

Συνέντευξη 2

A. Κατανόηση της έννοιας των Κοινωνικών Επιχειρήσεων

1. Τι είναι κατά τη γνώμη σας οι κοινωνικές επιχειρήσεις;

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις είναι επιχειρήσεις που δίνουν προτεραιότητα σε κοινωνικούς ή περιβαλλοντικούς στόχους παράλληλα με το κέρδος. Σε αντίθεση με τις παραδοσιακές κερδοσκοπικές εταιρείες, ο πρωταρχικός στόχος μιας κοινωνικής επιχείρησης είναι να αντιμετωπίσει ένα συγκεκριμένο κοινωνικό ή περιβαλλοντικό ζήτημα. Αυτές οι επιχειρήσεις ενδέχεται να επανεπενδύουν τα κέρδη τους στην αποστολή τους αντί να τα διανέμουν στους μετόχους. Στοχεύουν στη δημιουργία θετικών αλλαγών και συχνά χρησιμοποιούν καινοτόμα και βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα για να επιτύχουν τους στόχους τους. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να λάβουν διάφορες μορφές, από μη κερδοσκοπικές με δραστηριότητες που παράγουν έσοδα έως κερδοσκοπικές εταιρείες με ισχυρή κοινωνική ή περιβαλλοντική αποστολή

2. Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές επιχειρήσεις στο Δήμο Αριστοτέλη;

Μια σημαντική κοινωνική επιχείρηση στο Δήμο Αριστοτέλη αποτελεί η Αριστοτελική Σύμπραξη Επιχειρηματιών του Δήμου. Αποτελεί σύμπραξη μεταξύ αυτοδιοίκησης και τοπικών επαγγελματιών του τουρισμού. Σκοπός η ανάπτυξη του τουρισμού στο σύνολο του Δήμου Αριστοτέλη και η προώθηση των τοπικών προϊόντων στην Ελλάδα και το εξωτερικό, πέρα από την ποιότητα των ίδιων των προϊόντων.

3. Πώς αντιλαμβάνεστε τον ρόλο των κοινωνικών επιχειρήσεων γενικά και ειδικότερα στο Δήμο Αριστοτέλη;

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να διαδραματίσουν ζωτικό ρόλο σε έναν δήμο με διάφορους τρόπους:

1. ****Οικονομική Ανάπτυξη****: Μπορούν να τονώσουν την οικονομική ανάπτυξη δημιουργώντας θέσεις εργασίας και συμβάλλοντας στην τοπική οικονομία.
2. ****Κοινωνική ανάπτυξη****: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις έχουν συχνά μια ισχυρή κοινωνική αποστολή, καλύπτοντας συγκεκριμένες ανάγκες της κοινότητας, όπως η υγειονομική περίθαλψη, η εκπαίδευση ή η περιβαλλοντική βιωσιμότητα.
3. ****Καινοτομία****: Μπορούν να εισαγάγουν καινοτόμες λύσεις σε τοπικά προβλήματα, οδηγώντας την πρόοδο και τη βελτίωση στο δήμο.
4. ****Δέσμευση της Κοινότητας****: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις συχνά εμπλέκουν την κοινότητα στις δραστηριότητές τους, ενισχύοντας το αίσθημα ιδιοκτησίας και συμμετοχής.
5. ****Τοπικές επενδύσεις****: Τείνουν να επανεπενδύουν τα κέρδη σε τοπικό επίπεδο, ωφελώντας περαιτέρω τον δήμο.
6. ****Μείωση Κοινωνικών Θεμάτων****: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να αντιμετωπίσουν κοινωνικά ζητήματα όπως η ανεργία, η έλλειψη στέγης ή η υποβάθμιση του περιβάλλοντος, οδηγώντας σε καλύτερη ποιότητα ζωής στο δήμο.
7. ****Διαφορετικότητα****: Μπορούν να εισάγουν τη διαφορετικότητα στο τοπικό επιχειρηματικό τοπίο, προσφέροντας εναλλακτικές λύσεις σε παραδοσιακές κερδοσκοπικές επιχειρήσεις.
8. ****Αειφορία****: Πολλές κοινωνικές επιχειρήσεις επικεντρώνονται σε βιώσιμες πρακτικές, συμβάλλοντας σε έναν πιο πράσινο και πιο φιλικό προς το περιβάλλον δήμο.

9. ****Συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα****: Η συνεργασία με κοινωνικές επιχειρήσεις μπορεί να είναι ένας τρόπος για την τοπική αυτοδιοίκηση να αντιμετωπίσει πιο αποτελεσματικά σύνθετα κοινωνικά προβλήματα.

10. ****Κόμβος Κοινωνικής Καινοτομίας****: Ένας δήμος με ακμάζον οικοσύστημα κοινωνικών επιχειρήσεων μπορεί να γίνει κόμβος κοινωνικής καινοτομίας και να προσελκύσει ταλέντα και πόρους.

Εν ολίγοις, οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να είναι πολύτιμοι εταίροι για την αντιμετώπιση τόσο των οικονομικών όσο και των κοινωνικών προκλήσεων εντός ενός δήμου.

B. Πλαίσιο Πολιτικής & Ρυθμιστικό Περιβάλλον

3. Γνωρίζετε κάποιες υπάρχουσες πολιτικές για την ενθάρρυνση ή τη ρύθμιση των κοινωνικών επιχειρήσεων στο Δήμο Αριστοτέλη;

Οι πολιτικές για την ενθάρρυνση ή τη ρύθμιση των κοινωνικών επιχειρήσεων μπορεί να διαφέρουν ανά περιοχή και κυβερνητικούς στόχους, αλλά ακολουθούν ορισμένες κοινές προσεγγίσεις:

1. ****Αναγνώριση Νομικής Δομής****: Θέσπιση νομικού πλαισίου που αναγνωρίζει τις κοινωνικές επιχειρήσεις ως διακριτές οντότητες με σαφή κοινωνική ή περιβαλλοντική αποστολή. Αυτό μπορεί να παρέχει νομιμότητα και προστασία για τους κοινωνικούς τους στόχους.

2. ****Φορολογικά κίνητρα****: Προσφέρετε φορολογικά πλεονεκτήματα, όπως φοροαπαλλαγές ή απαλλαγές, σε κοινωνικές επιχειρήσεις για να μειώσουν την οικονομική τους επιβάρυνση και να ενθαρρύνουν την κοινωνική επιχειρηματικότητα.

3. ****Πρόσβαση στη χρηματοδότηση****: Δημιουργήστε μηχανισμούς χρηματοδότησης, όπως ομόλογα κοινωνικού αντίκτυπου ή ειδικά κεφάλαια, για την παροχή κεφαλαίων σε κοινωνικές επιχειρήσεις. Ενθαρρύνετε τη συνεργασία με παραδοσιακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.
4. ****Δημιουργία ικανοτήτων****: Υποστηρίξτε την ανάπτυξη ικανοτήτων παρέχοντας εκπαίδευση, καθοδήγηση και τεχνική βοήθεια για να βοηθήσετε τις κοινωνικές επιχειρήσεις να αναπτυχθούν και να επιτύχουν τους κοινωνικούς τους στόχους.
5. ****Πιστοποίηση και Πρότυπα****: Ανάπτυξη συστημάτων και προτύπων πιστοποίησης για τις κοινωνικές επιχειρήσεις για να διασφαλιστεί η διαφάνεια και η λογοδοσία στις λειτουργίες τους.
6. ****Δημόσιες Προμήθειες****: Δώστε προτίμηση στις κοινωνικές επιχειρήσεις στις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων, οι οποίες μπορούν να τονώσουν τη ζήτηση για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες τους και να δημιουργήσουν ευκαιρίες στην αγορά.
7. ****Συνεργασία με εταιρείες****: Ενθάρρυνση συνεργασιών μεταξύ κοινωνικών επιχειρήσεων και εταιρειών μέσω πρωτοβουλιών όπως τα προγράμματα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης (ΕΚΕ).
8. ****Μέτρηση επιπτώσεων****: Απαιτήστε από τις κοινωνικές επιχειρήσεις να μετρήσουν και να αναφέρουν τον κοινωνικό τους αντίκτυπο για να εξασφαλίσουν ότι εκπληρώνουν την αποστολή τους.
9. ****Ρυθμιστική σαφήνεια****: Παροχή σαφών κανονισμών για τις δραστηριότητες των κοινωνικών επιχειρήσεων, διευκολύνοντας τη λειτουργία τους και την προσέλκυση επενδύσεων.

10. ****Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση****: Προώθηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τις κοινωνικές επιχειρήσεις και τα οφέλη τους μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων και δημόσιων εκστρατειών.

11. ****Πρόσβαση στην αγορά****: Διευκόλυνση της πρόσβασης στην αγορά για τις κοινωνικές επιχειρήσεις με την άρση των φραγμών και την προώθηση του θεμιτού ανταγωνισμού.

12. ****Δικτύωση και υποστήριξη οικοσυστημάτων****: Δημιουργήστε δίκτυα και υποστηρίξτε οικοσυστήματα, συμπεριλαμβανομένων θερμοκοιτίδων, επιταχυντών και ενώσεων, για να βοηθήσετε τις κοινωνικές επιχειρήσεις να συνδεθούν, να μάθουν και να ευδοκιμήσουν.

13. ****Κρατικές προμήθειες****: Ενθαρρύνετε τις κρατικές υπηρεσίες να αγοράζουν αγαθά και υπηρεσίες από κοινωνικές επιχειρήσεις για να δημιουργήσουν μια σταθερή αγορά για αυτές τις επιχειρήσεις.

14. ****Ενημέρωση Καταναλωτή****: Προώθηση της ευαισθητοποίησης των καταναλωτών σχετικά με τις κοινωνικές επιχειρήσεις και τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες τους μέσω εκστρατειών μάρκετινγκ και επισήμανσης.

15. ****Κίνητρα για Κοινωνικές Επενδύσεις****: Παροχή κινήτρων σε ιδιώτες επενδυτές να επενδύσουν σε κοινωνικές επιχειρήσεις, όπως εκπτώσεις φόρου ή εκπτώσεις.

Αυτές οι πολιτικές μπορούν να προσαρμοστούν στις συγκεκριμένες ανάγκες και στόχους μιας περιοχής ή χώρας και θα πρέπει να αξιολογούνται και να προσαρμόζονται τακτικά ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητά τους στην προώθηση και τη ρύθμιση των κοινωνικών επιχειρήσεων.

4. Γνωρίζετε αν υπάρχουν επερχόμενες πρωτοβουλίες με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στον τουρισμό;

Δεν έχω πληροφορίες για συγκεκριμένες επερχόμενες πρωτοβουλίες το 2024 που σχετίζονται με την κοινωνική επιχειρηματικότητα στον τουρισμό. Ωστόσο, τέτοιες πρωτοβουλίες συχνά εξαρτώνται από τις κυβερνητικές πολιτικές, τους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς και τις τοπικές προσπάθειες..

Γ. Αντίκτυπος των κοινωνικών επιχειρήσεων στον τουρισμό

5. Μπορείτε αναφέρετε κάποια οφέλη που μπορεί να αποφέρουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουριστικό κλάδο;

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουριστικό κλάδο μπορούν να αποφέρουν πολλά οφέλη:

1. ****Ενδυνάμωση της κοινότητας:**** Οι κοινωνικές επιχειρήσεις δίνουν συχνά προτεραιότητα στη συνεργασία με τις τοπικές κοινότητες, παρέχοντάς τους θέσεις εργασίας και εισόδημα, τα οποία μπορούν να βελτιώσουν τη συνολική ευημερία της περιοχής.

2. ****Αειφόρος Τουρισμός:**** Πολλές κοινωνικές επιχειρήσεις επικεντρώνονται σε βιώσιμες πρακτικές, συμβάλλοντας στην προστασία του περιβάλλοντος και στη διατήρηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων για τις μελλοντικές γενιές.

3. ****Μοναδικές εμπειρίες:**** Οι κοινωνικές επιχειρήσεις προσφέρουν συχνά μοναδικές και αυθεντικές εμπειρίες που μπορεί να μην προσφέρουν οι παραδοσιακές τουριστικές επιχειρήσεις, προσελκύοντας ταξιδιώτες που αναζητούν κάτι διαφορετικό.

4. ****Πολιτιστικές ανταλλαγές:**** Αυτές οι επιχειρήσεις μπορούν να διευκολύνουν ουσιαστικές πολιτιστικές ανταλλαγές, καθώς συχνά εμπλέκουν κατοίκους της περιοχής που μπορούν να μοιραστούν τα έθιμα, τις παραδόσεις και τις γνώσεις τους με τους επισκέπτες.
5. ****Οικονομική διαφοροποίηση:**** Υποστηρίζοντας τις κοινωνικές επιχειρήσεις, ο τουρισμός μπορεί να συμβάλει στην οικονομική διαφοροποίηση μιας περιοχής, μειώνοντας την εξάρτησή της από έναν κλάδο.
6. ****Θετική φήμη:**** Η ενασχόληση με την κοινωνική και περιβαλλοντική ευθύνη μπορεί να ενισχύσει τη φήμη των τουριστικών προορισμών και να προσελκύσει υπεύθυνους ταξιδιώτες.
7. ****Καινοτομία:**** Οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να προωθήσουν την καινοτομία στον κλάδο, βρίσκοντας δημιουργικές λύσεις για την αντιμετώπιση τοπικών προκλήσεων.
8. ****Ανάπτυξη κοινότητας:**** Τα κέρδη που παράγονται από κοινωνικές επιχειρήσεις συχνά επανεπενδύονται σε έργα κοινοτικής ανάπτυξης, όπως η εκπαίδευση, η υγειονομική περίθαλψη ή οι υποδομές.
9. ****Μειωμένη διαρροή:**** Περισσότερα από τα τουριστικά δολάρια παραμένουν στην τοπική οικονομία όταν εμπλέκονται κοινωνικές επιχειρήσεις, μειώνοντας την οικονομική διαρροή σε πολυεθνικές εταιρείες.
10. ****Μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα:**** Αντιμετωπίζοντας κοινωνικά και περιβαλλοντικά ζητήματα, οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να συμβάλουν στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των τουριστικών προορισμών, καθιστώντας τους πιο ανθεκτικούς στις προκλήσεις.

Αυτά τα οφέλη καταδεικνύουν πώς οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να διαδραματίσουν κρίσιμο ρόλο στην προώθηση του βιώσιμου και υπεύθυνου τουρισμού.

6. Κατά τη γνώμη σας οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουρισμό συμπληρώνουν ή ανταγωνίζονται τις παραδοσιακές επιχειρήσεις;

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουρισμό μπορούν να συμπληρώσουν και να ανταγωνιστούν τις παραδοσιακές επιχειρήσεις, ανάλογα με διάφορους παράγοντες. Συχνά συμπληρώνουν τις παραδοσιακές επιχειρήσεις αντιμετωπίζοντας κοινωνικά ή περιβαλλοντικά ζητήματα, τα οποία μπορούν να βελτιώσουν τη συνολική εμπειρία προορισμού. Για παράδειγμα, μια κοινωνική επιχείρηση που εστιάζει στον αειφόρο τουρισμό μπορεί να συμβάλει στη διατήρηση των φυσικών πόρων, προς όφελος ολόκληρης της βιομηχανίας. Ωστόσο, μπορούν επίσης να ανταγωνιστούν τις παραδοσιακές επιχειρήσεις όταν προσφέρουν παρόμοιες υπηρεσίες αλλά με κοινωνική ή περιβαλλοντική εστίαση, αποσπώντας πιθανώς πελάτες μακριά από καθιερωμένες επιχειρήσεις. Η σχέση μεταξύ των δύο εξαρτάται από το συγκεκριμένο πλαίσιο και το πόσο καλά συνεργάζονται ή διαφοροποιούνται.

7. Μπορείτε να αναφέρετε τρόπους, με τους οποίους οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να ενισχύσουν τον κοινωνικό και πολιτιστικό ιστό του Δήμου Αριστοτέλη;

Μπορούν να προσφέρουν ευκαιρίες απασχόλησης σε περιθωριοποιημένες ή μειονεκτούσες κοινότητες, προωθώντας την οικονομική ένταξη και ενισχύοντας τον κοινωνικό ιστό.

Κοινοτική Ανάπτυξη : Οι κοινωνικές επιχειρήσεις συχνά επανεπενδύουν τα κέρδη τους στην κοινότητα, υποστηρίζοντας έργα τοπικής ανάπτυξης, υποδομές και υπηρεσίες.

Πολιτιστική Διατήρηση : Ορισμένες κοινωνικές επιχειρήσεις επικεντρώνονται στη διατήρηση και την προώθηση παραδοσιακών χειροτεχνιών, τεχνών ή πολιτιστικών πρακτικών, συμβάλλοντας στη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Κοινωνική Καινοτομία : Μπορούν να οδηγήσουν την καινοτομία στην αντιμετώπιση κοινωνικών και πολιτιστικών προκλήσεων, δημιουργώντας νέες λύσεις και μοντέλα για τη βελτίωση της κοινότητας.

Περιβαλλοντική διαχείριση : Πολλές κοινωνικές επιχειρήσεις υιοθετούν πρακτικές φιλικές προς το περιβάλλον, συμβάλλοντας σε ένα πιο υγιές περιβάλλον, το οποίο με τη σειρά του έχει κοινωνικά και πολιτιστικά οφέλη.

Πρακτικές χωρίς αποκλεισμούς : Με την ενσωμάτωση ατόμων με αναπηρίες, μειονοτικών ομάδων ή περιθωριοποιημένων ατόμων στο εργατικό δυναμικό, οι κοινωνικές επιχειρήσεις προωθούν τη διαφορετικότητα και την κοινωνική συνοχή.

Εκπαίδευση και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων : Συχνά παρέχουν κατάρτιση και εκπαιδευτικά προγράμματα, δίνοντας τη δυνατότητα στα άτομα να βελτιώσουν τη ζωή τους και να συνεισφέρουν στις κοινότητές τους.

Συνεργασία και Συνεργασίες : Οι κοινωνικές επιχειρήσεις συχνά συνεργάζονται με τοπικούς οργανισμούς και κυβερνήσεις, ενισχύοντας την αίσθηση της ενότητας και την κοινή ευθύνη για την κοινωνική και πολιτιστική ευημερία.

Πολιτιστικές ανταλλαγές : Ορισμένες κοινωνικές επιχειρήσεις προωθούν πολιτιστικές ανταλλαγές, δημιουργώντας ευκαιρίες για άτομα από διαφορετικά υπόβαθρα να μάθουν ο ένας από τον άλλο και για τον άλλον.

Υγεία και ευεξία : Μπορεί να αντιμετωπίσουν τις ανισότητες στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης ή ζητήματα ευεξίας, βελτιώνοντας τη συνολική ποιότητα ζωής σε μια κοινότητα.

Αυτοί οι τρόποι δείχνουν πώς οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να διαδραματίσουν ζωτικό ρόλο στην ενίσχυση του κοινωνικού και πολιτιστικού ιστού μιας

8. Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές επιχειρήσεις που λειτουργούν ως πρότυπα όσον αφορά την πολιτιστική διατήρηση ή τον αειφόρο τουρισμό;

Ναι, υπάρχουν αρκετές κοινωνικές επιχειρήσεις που λειτουργούν ως πρότυπα για την πολιτιστική διατήρηση και τον αειφόρο τουρισμό. Ένα αξιοσημείωτο παράδειγμα είναι ο «Οικοτουριστικός Συνεταιρισμός Guna Yala» στον Παναμά, ο οποίος ανήκει και λειτουργεί από τους ιθαγενείς Guna. Προωθούν πρακτικές αειφόρου τουρισμού και διατηρούν την πολιτιστική τους κληρονομιά, ενώ προσφέρουν στους επισκέπτες την ευκαιρία να γνωρίσουν τον παραδοσιακό τρόπο ζωής τους.

Ένα άλλο παράδειγμα είναι η "Inkaterra Association" στο Περού, η οποία λειτουργεί φιλικά προς το περιβάλλον καταλύγια και συμμετέχει σε προσπάθειες διατήρησης για την προστασία του τροπικού δάσους του Αμαζονίου και της βιοποικιλότητάς του, ενώ υποστηρίζει επίσης τις τοπικές κοινότητες και τις πολιτιστικές τους παραδόσεις.

Αυτά είναι μόνο μερικά παραδείγματα και υπάρχουν πολλές περισσότερες κοινωνικές επιχειρήσεις σε όλο τον κόσμο που είναι αφιερωμένες στη διατήρηση του πολιτισμού και την προώθηση του βιώσιμου τουρισμού.

9. Πώς κατά τη γνώμη σας μπορούν να συμβάλλουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα του τουρισμού στο Αριστοτέλη;

οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας στον τουρισμό με διάφορους τρόπους:

1. ****Δέσμευση της Κοινότητας:**** Οι κοινωνικές επιχειρήσεις έχουν συχνά ισχυρούς δεσμούς με τις τοπικές κοινωνίες. Μπορούν να εμπλέξουν τις κοινότητες σε πρωτοβουλίες βιώσιμου τουρισμού, συμβάλλοντας στην προστασία των φυσικών πόρων και διασφαλίζοντας ότι οι κάτοικοι της περιοχής επωφελούνται από τον τουρισμό.

2. ****Πρακτικές φιλικές προς το περιβάλλον:**** Πολλές κοινωνικές επιχειρήσεις δίνουν προτεραιότητα σε πρακτικές φιλικές προς το περιβάλλον, όπως υπεύθυνα διαχείριση απορριμμάτων, εξοικονόμηση ενέργειας και χρήση βιώσιμων υλικών. Αυτό μπορεί να αποτελέσει παράδειγμα για άλλες επιχειρήσεις στον τουριστικό τομέα.

3. ****Εκπαιδευτικά Προγράμματα:**** Οι κοινωνικές επιχειρήσεις συχνά συμμετέχουν σε εκπαιδευτικά προγράμματα για τουρίστες και ντόπιους, ευαισθητοποιώντας σχετικά με περιβαλλοντικά ζητήματα και τη σημασία του αειφόρου τουρισμού.

4. ****Προσπάθειες διατήρησης:**** Ορισμένες κοινωνικές επιχειρήσεις χρηματοδοτούν άμεσα ή συμμετέχουν σε έργα διατήρησης. Για παράδειγμα, μπορεί να υποστηρίξουν την προστασία της άγριας ζωής, την αναδάσωση ή τις προσπάθειες διατήρησης της θάλασσας.

5. ****Δίκαιες πρακτικές απασχόλησης:**** Παρέχοντας δίκαιους μισθούς και συνθήκες εργασίας, οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να μειώσουν τις αρνητικές κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις του τουρισμού, όπως η εκμετάλλευση και η μη βιώσιμη χρήση των πόρων.

6. ****Πολιτιστική Διατήρηση:**** Οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να προωθήσουν τη διατήρηση των τοπικών πολιτισμών, παραδόσεων και κληρονομιάς, η οποία μπορεί να συνδεθεί στενά με περιβαλλοντικές πρακτικές.

7. ****Συνεργασία:**** Συχνά συνεργάζονται με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων κυβερνήσεων και μη κερδοσκοπικών οργανισμών, για την ανάπτυξη και την εφαρμογή πολιτικών και πρωτοβουλιών βιώσιμου τουρισμού.

Συνοπτικά, οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να χρησιμεύσουν ως καταλύτες για πιο υπεύθυνο και βιώσιμο τουρισμό δίνοντας προτεραιότητα στους κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους παράλληλα με τους οικονομικούς.

Δ. Προκλήσεις και Προτάσεις για το Μέλλον

10. Ποιες κατά τη γνώμη σας είναι οι κύριες προκλήσεις για την ίδρυση και λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων γενικά και ειδικότερα στον τουριστικό κλάδο του Δήμου Αριστοτέλη;

Η ίδρυση και λειτουργία κοινωνικών επιχειρήσεων, ιδιαίτερα στον τουριστικό τομέα, μπορεί να είναι προκλητική λόγω διαφόρων παραγόντων. Ακολουθούν ορισμένες βασικές προκλήσεις:

1. ****Πρόσβαση στη χρηματοδότηση:**** Η εξασφάλιση του αρχικού κεφαλαίου και της συνεχούς χρηματοδότησης είναι συχνά δύσκολη για τις κοινωνικές επιχειρήσεις. Οι επενδυτές μπορεί να είναι διστακτικοί, καθώς οι οικονομικές αποδόσεις είναι συνήθως χαμηλότερες από τις παραδοσιακές επιχειρήσεις.

2. ****Αειφορία:**** Η εξισορρόπηση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών στόχων με την οικονομική βιωσιμότητα είναι ζωτικής σημασίας. Η διατήρηση ενός μακροπρόθεσμου θετικού αντίκτυπου ενώ παραμένετε οικονομικά βιώσιμοι μπορεί να είναι πρόκληση.

3. ****Ρυθμιστικά εμπόδια:**** Η πλοήγηση σε περίπλοκους κανονισμούς και απαιτήσεις συμμόρφωσης μπορεί να είναι αποθαρρυντική, ειδικά στον τουριστικό τομέα με τις συγκεκριμένες άδειες και άδειες.
4. ****Ανταγωνισμός στην αγορά:**** Η τουριστική βιομηχανία είναι ιδιαίτερα ανταγωνιστική, γεγονός που καθιστά πρόκληση για τις κοινωνικές επιχειρήσεις να δημιουργήσουν ερείσματα και να ανταγωνιστούν με πιο εδραιωμένες επιχειρήσεις.
5. ****Μάρκετινγκ και επωνυμία:**** Η επικοινωνία της κοινωνικής αποστολής και της πρότασης αξίας στους πελάτες και η διάκριση της επιχείρησης από τους ανταγωνιστές μπορεί να είναι μια σημαντική πρόκληση.
6. ****Δέσμευση της κοινότητας:**** Η οικοδόμηση ισχυρών σχέσεων με τις τοπικές κοινότητες, που είναι συχνά μια βασική πτυχή των κοινωνικών επιχειρήσεων, μπορεί να είναι χρονοβόρα και προκλητική.
7. ****Μέτρηση επιπτώσεων:**** Η επίδειξη και ο ποσοτικός προσδιορισμός των κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων μπορεί να είναι περίπλοκη, αλλά είναι ζωτικής σημασίας για την απόκτηση υποστήριξης και εμπιστοσύνης.
8. ****Επιπτώσεις κλιμάκωσης:**** Η επέκταση των λειτουργιών με παράλληλη διατήρηση της αποστολής και των αξιών μπορεί να είναι δύσκολη. Η διασφάλιση ότι η ανάπτυξη ωφελεί την κοινότητα και το περιβάλλον είναι μια συνεχής πρόκληση.
9. ****Στρατολόγηση και διατήρηση ταλέντων:**** Η προσέλκυση και η διατήρηση εργαζομένων που μοιράζονται την κοινωνική αποστολή μπορεί να είναι δύσκολη, ειδικά σε τομείς όπου απαιτούνται εξειδικευμένες δεξιότητες.

10. ****Ανθεκτικότητα:**** Οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορεί να είναι πιο ευάλωτες σε οικονομικές πτώσεις και εξωτερικούς κραδασμούς, που μπορεί να απειλήσουν την ύπαρξή τους.

Η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων απαιτεί ισχυρή δέσμευση στην κοινωνική αποστολή, δημιουργική επίλυση προβλημάτων, συνεργασία και προσαρμοστικότητα.

11. Έχετε κάποιες συστάσεις πολιτικής με στόχο τη μεγιστοποίηση των δυνατοτήτων των κοινωνικών επιχειρήσεων στο να συμβάλουν στον αειφόρο τουρισμό;

Η μεγιστοποίηση του δυναμικού των κοινωνικών επιχειρήσεων στον αειφόρο τουρισμό απαιτεί μια ολιστική προσέγγιση. Ακολουθούν ορισμένες συστάσεις πολιτικής:

1. ****Υποστηρικτικά νομικά πλαίσια:**** Δημιουργία νομικών δομών που αναγνωρίζουν και υποστηρίζουν τις κοινωνικές επιχειρήσεις, προσφέροντας οφέλη όπως φορολογικά κίνητρα ή μειωμένες ρυθμιστικές επιβαρύνσεις.

2. ****Πρόσβαση στη χρηματοδότηση:**** Δημιουργία κεφαλαίων ή επιχορηγήσεων ειδικά για κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουριστικό τομέα για να βοηθήσετε με το κόστος εκκίνησης και την επέκταση.

3. ****Δημιουργία ικανοτήτων:**** Επενδύστε σε προγράμματα κατάρτισης και καθοδήγησης για την ενίσχυση των διοικητικών και λειτουργικών δεξιοτήτων των κοινωνικών επιχειρηματιών.

4. ****Πρόσβαση στην αγορά:**** Ανάπτυξη μηχανισμών για τη σύνδεση των κοινωνικών επιχειρήσεων με μεγαλύτερους παράγοντες του τουριστικού κλάδου και διασφάλιση πρόσβασης στις αγορές και τα δίκτυα διανομής.

5. ****Πρότυπα βιωσιμότητας:**** Ενθαρρύνετε ή επιβάλετε την τήρηση βιώσιμων και ηθικών πρακτικών, όπως οι οικολογικές πιστοποιήσεις, για να διασφαλιστεί ότι οι κοινωνικές επιχειρήσεις συμβάλλουν στον περιβαλλοντικά υπεύθυνο τουρισμό.

6. ****Δέσμευση της Κοινότητας:**** Ενίσχυση της συμμετοχής και της ιδιοκτησίας της κοινότητας σε έργα κοινωνικών επιχειρήσεων, διασφαλίζοντας ότι οι τοπικές κοινότητες επωφελούνται από τις τουριστικές δραστηριότητες.

7. ****Δεδομένα και Έρευνα:**** Προώθηση της έρευνας και της συλλογής δεδομένων σχετικά με τον αντίκτυπο των κοινωνικών επιχειρήσεων στον αειφόρο τουρισμό για τη συνεχή αξιολόγηση και βελτίωση των πολιτικών.

8. ****Συνεργασία:**** Ενθάρρυνση συνεργασιών μεταξύ κοινωνικών επιχειρήσεων, κυβερνήσεων, ΜΚΟ και του ιδιωτικού τομέα για την αξιοποίηση πόρων και γνώσης.

9. ****Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση:**** Υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την ευαισθητοποίηση των τουριστών σχετικά με τα οφέλη από την υποστήριξη των κοινωνικών επιχειρήσεων.

10. ****Παρακολούθηση και αξιολόγηση:**** Ανάπτυξη ισχυρών μηχανισμών παρακολούθησης και αξιολόγησης για την αξιολόγηση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων των κοινωνικών επιχειρήσεων στον τουρισμό.

11. ****Συμμετοχικότητα:**** Διασφαλίστε ότι οι πολιτικές υποστηρίζουν ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ηγούνται περιθωριοποιημένων ομάδων.

12. ****Τοπική προμήθεια:**** Ενθάρρυνση των κοινωνικών επιχειρήσεων να προμηθεύονται αγαθά και υπηρεσίες σε τοπικό επίπεδο, προωθώντας την οικονομική ανάπτυξη εντός των κοινοτήτων.

13. ****Καινοτομία και Τεχνολογία:**** Υποστήριξη της υιοθέτησης καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της βιωσιμότητας και της αποτελεσματικότητας των κοινωνικών επιχειρήσεων στον τουρισμό.

14. ****Ευελιξία πολιτικής:**** Προσαρμόστε τις πολιτικές στις μεταβαλλόμενες συνθήκες και στις αναδύμενες προκλήσεις στο τοπίο του βιώσιμου τουρισμού και των κοινωνικών επιχειρήσεων.

15. ****Συνηγορία και Δικτύωση:**** Προωθήστε δίκτυα και ενώσεις που μπορούν να υποστηρίξουν τα συμφέροντα των κοινωνικών επιχειρήσεων και να τους παρέχουν μια πλατφόρμα για κοινή μάθηση.

Αυτές οι συστάσεις πολιτικής μπορούν να βοηθήσουν τις κοινωνικές επιχειρήσεις να ευδοκιμήσουν και να συμβάλουν ουσιαστικά στον αειφόρο τουρισμό. Ωστόσο, οι συγκεκριμένες πολιτικές θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένες στο μοναδικό πλαίσιο και τις ανάγκες κάθε περιοχής ή χώρας.

12. Εάν φτιάχνατε μία Κοινωνική Επιχείρηση στο Δήμο Αριστοτέλη, ποιος θα ήταν ο κλάδος και ο βασικός σκοπός της και γιατί;

Αν δημιουργούσα μια κοινωνική επιχείρηση, θα σκεφτόμουν να εστιάσω στον τομέα της εκπαίδευσης με κύριο σκοπό την παροχή προσβάσιμων και υψηλής ποιότητας

εκπαιδευτικών πόρων σε υποεξυπηρετούμενες κοινότητες. Η εκπαίδευση είναι θεμελιώδης μοχλός κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης και η διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης στις εκπαιδευτικές ευκαιρίες μπορεί να ενδυναμώσει τα άτομα και να βελτιώσει τις κοινότητες. Αυτή η επιλογή ευθυγραμμίζεται με τον στόχο της αντιμετώπισης των εκπαιδευτικών ανισοτήτων και της προώθησης της κοινωνικής ένταξης.

13. Έχετε κάποιες καταληκτικές παρατηρήσεις ή προβληματισμούς που θα θέλατε να μοιραστείτε σχετικά με το θέμα;

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις είναι επιχειρήσεις που στοχεύουν στην επίτευξη τόσο οικονομικών όσο και κοινωνικών ή περιβαλλοντικών στόχων. Ακολουθούν μερικοί προβληματισμοί και παρατηρήσεις σχετικά με τις κοινωνικές επιχειρήσεις:

1. Σκοπός: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις καθοδηγούνται από μια σαφή κοινωνική ή περιβαλλοντική αποστολή. Αυτός ο σκοπός συχνά καθοδηγεί τις επιχειρηματικές αποφάσεις και τις δραστηριότητές τους.

2. Διαφορετικά μοντέλα: Υπάρχει ένα ευρύ φάσμα μοντέλων κοινωνικών επιχειρήσεων, από κερδοσκοπικούς οργανισμούς με έντονη κοινωνική εστίαση έως μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς που παράγουν έσοδα μέσω επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

3. Μέτρηση επιπτώσεων: Η μέτρηση και η κοινοποίηση του κοινωνικού τους αντικτύπου είναι ζωτικής σημασίας για τις κοινωνικές επιχειρήσεις. Αυτό βοηθά στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης και στην προσέλκυση ενδιαφερομένων.

4. Προκλήσεις βιωσιμότητας: Η εξισορρόπηση της οικονομικής βιωσιμότητας με τον κοινωνικό αντίκτυπο μπορεί να είναι προκλητική. Ορισμένες κοινωνικές επιχειρήσεις μπορεί να δυσκολεύονται να δημιουργήσουν σταθερά έσοδα.

5. Συνεργατική προσέγγιση: Πολλές κοινωνικές επιχειρήσεις συνεργάζονται με άλλους οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων μη κερδοσκοπικών οργανισμών, κυβερνήσεων και εταιρειών, για να ενισχύσουν τον αντίκτυπό τους.

6. Καινοτομία: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις συχνά φέρνουν καινοτόμες λύσεις σε πολύπλοκα κοινωνικά και περιβαλλοντικά ζητήματα, αξιοποιώντας προσεγγίσεις που βασίζονται στην αγορά.

7. Ηθικός καταναλωτισμός: Οι προτιμήσεις των καταναλωτών για κοινωνικά υπεύθυνα προϊόντα και υπηρεσίες έχουν δημιουργήσει ένα υποστηρικτικό περιβάλλον για τις κοινωνικές επιχειρήσεις.

8. Νομικές δομές: Η νομική δομή μιας κοινωνικής επιχείρησης ποικίλλει ανάλογα με τη χώρα και μπορεί να επηρεάσει την ικανότητά τους να συγκεντρώνουν κεφάλαια, να διανέμουν κέρδη και να εκπληρώνουν την αποστολή τους.

9. Παγκόσμια ανάπτυξη: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις επεκτείνονται παγκοσμίως, αντιμετωπίζοντας τοπικές και παγκόσμιες προκλήσεις, όπως η φτώχεια, η εκπαίδευση και η κλιματική αλλαγή.

10. Οι προκλήσεις παραμένουν: Παρά τον θετικό αντίκτυπό τους, οι κοινωνικές επιχειρήσεις εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προκλήσεις, όπως η πρόσβαση στο κεφάλαιο, η επεκτασιμότητα και ο ανταγωνισμός.

11. Υποστήριξη πολιτικών: Οι κυβερνήσεις αναγνωρίζουν όλο και περισσότερο τη σημασία των κοινωνικών επιχειρήσεων και θεσπίζουν πολιτικές για τη στήριξη της ανάπτυξής τους.

12. Αλλαγή του επιχειρηματικού τοπίου: Η άνοδος των κοινωνικών επιχειρήσεων αντανακλά μια ευρύτερη στροφή προς πιο ηθικές και βιώσιμες επιχειρηματικές πρακτικές.

Συνοπτικά, οι κοινωνικές επιχειρήσεις διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στην αντιμετώπιση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων ενώ λειτουργούν σε ένα επιχειρηματικό πλαίσιο. Ο αντίκτυπός τους, η καινοτομία και τα διαφορετικά μοντέλα τους τα καθιστούν αναπόσπαστο μέρος του εξελισσόμενου επιχειρηματικού τοπίου

Συνέντευξη 3

A. Κατανόηση της έννοιας των Κοινωνικών Επιχειρήσεων

1. Τι είναι κατά τη γνώμη σας οι κοινωνικές επιχειρήσεις;

Είναι οι επιχειρήσεις που αφορούν και εξυπηρετούν οφέλη μιας κοινότητας. Προσφέρουν υπηρεσίες, οργανώνουν δραστηριότητες, έχουν ήπια οικονομική δράση, είναι ανεξάρτητες αλλά συνεργάζονται με τη δημόσια διοίκηση και το σύνολο των φορέων της κοινωνίας. Πολλές φορές απασχολούν στελέχη, προερχόμενα από την ίδια την τοπική κοινωνία, εστιάζοντας στον άνθρωπο και σε ό,τι αφορά το ανθρώπινο στοιχείο.

2. Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές επιχειρήσεις στο Δήμο Αριστοτέλη;

Πέρα από τους επαγγελματικούς φορείς του Δήμου, σημαντική είναι η δράση της Αριστοτελικής Σύμπραξης Επαγγελματιών του Δήμου Αριστοτέλη <http://www.cluster-aristotle.travel> η οποία συνθέτει Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρία με κοινωνική δράση, προσανατολισμένη στην ενίσχυση της πολιτιστικής, παραγωγικής και τουριστικής δραστηριότητας στο Δήμο Αριστοτέλη.

3. Πώς αντιλαμβάνεστε τον ρόλο των κοινωνικών επιχειρήσεων γενικά και ειδικότερα στο Δήμο Αριστοτέλη;

Η κοινωνική επιχείρηση αποσκοπεί στην αντιμετώπιση ενός αναπτυξιακού κοινωνικού θέματος και τα οικονομικά της εφόδια λειτουργούν ως κύριο μέσο για τον σκοπό αυτό, είτε έχει κερδοσκοπικό ή μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα.

Στο Δήμο Αριστοτέλη μία κοινωνική επιχείρηση σχετίζεται αυτόματα με την αντιμετώπιση κοινωνικό-οικονομικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων.

B. Πλαίσιο Πολιτικής & Ρυθμιστικό Περιβάλλον

4. Γνωρίζετε κάποιες υπάρχουσες πολιτικές για την ενθάρρυνση ή τη ρύθμιση των κοινωνικών επιχειρήσεων στο Δήμο Αριστοτέλη;

Κυρίαρχο ρόλο διαδραματίζει η συμμετοχή – Αυτοδιοίκησης και ιδιωτών – σε φορείς / επιχειρήσεις / πρωτοβουλίες, οι οποίες προάγουν το «αποτέλεσμα», ενθαρρύνοντας τη δημιουργία κοινωνικών επιχειρήσεων.

Καθοριστικό ρόλο επίσης διαδραματίζουν οι συνέργειες, μέσα από τις οποίες διαμορφώνεται η συλλογικότητα ως παράγοντας δημιουργίας – εν γένει.

Τέλος πολύ σημαντικός είναι ο ρόλος της οικονομικής ενίσχυσης επιλεγμένων δραστηριοτήτων από την Αυτοδιοίκηση και τους κοινωνικούς εταίρους, δεδομένου ότι αυτή αποτελεί ρυθμιστικό άξονα γύρω από τον οποίο περιστρέφονται οι δράσεις.

5. Γνωρίζετε αν υπάρχουν επερχόμενες πρωτοβουλίες με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στον τουρισμό;

Δεδομένου ότι το οικοσύστημα των κοινωνικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα είναι δυστυχώς αρκετά περιορισμένο, θεωρείται ως εξαιρετικά σημαντική η λειτουργία του τοπικού cluster ανάμεσα στον τουρισμό και τον πρωτογενή τομέα, το οποίο ουσιαστικά υλοποιεί το τουριστικό πρόγραμμα του Δήμου Αριστοτέλη. Οι πρωτοβουλίες του φορέα σαφώς ενισχύουν την κοινωνική επιχειρηματικότητα στον τουρισμό και πάντα εμπνέουν για επερχόμενες (νέες) πρωτοβουλίες, με αποτέλεσμα να υπάρχει μία διαρκής ροή δραστηριότητας, που σχετίζει την κοινωνικότητα / καθημερινότητα με τον τουρισμό.

Γ. Αντίκτυπος των κοινωνικών επιχειρήσεων στον τουρισμό

6. Μπορείτε αναφέρετε κάποια οφέλη που μπορεί να αποφέρουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουριστικό κλάδο;

Καταρχάς αφύπνιση της τουριστικής συνείδησης: *ο τουρισμός χρειάζεται διαρκή εμπλουτισμό με καινοτόμες δράσεις, οι οποίες σχεδιάζονται με βάση τις παγκόσμιες τάσεις και τη δυναμική της περιοχής.*

Η αύξηση του τζίρου των εμπορικών επιχειρήσεων (ως αποτέλεσμα του έργου των κοινωνικών επιχειρήσεων) δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας και αυτές με τη σειρά τους δημιουργούν την ανάγκη δημιουργίας νέων επενδύσεων.

Στη ουσία το υγιές έργο των κοινωνικών επιχειρήσεων «χτίζει» την υποδομή ενός τουριστικού προορισμού και συνθέτει την ταυτότητα και την εξέλιξή του.

7. Κατά τη γνώμη σας οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουρισμό συμπληρώνουν ή ανταγωνίζονται τις παραδοσιακές επιχειρήσεις;

Σαφώς συμπληρώνουν τις παραδοσιακές επιχειρήσεις. Αυτό που κάνει τις κοινωνικές επιχειρήσεις να ξεχωρίζουν από τις παραδοσιακές είναι ο σκοπός για τον οποίο οι λειτουργούν. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν ζητήματα χωρίς απώτερο σκοπό την κερδοφορία – οι παραδοσιακές κινούνται με γνώμονα αυτήν.

8. Μπορείτε να αναφέρετε τρόπους, με τους οποίους οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να ενισχύσουν τον κοινωνικό και πολιτιστικό ιστό του Δήμου Αριστοτέλη;

Η συμμετοχή των κοινωνικών επιχειρήσεων στο πρόγραμμα πολιτισμού του Δήμου Αριστοτέλη ενισχύει την έννοια της συνέργειας και τονώνει τη συνεργατική σχέση των δημοτών, δομώντας ένα «δεμένο» κοινωνικό και πολιτιστικό ιστό πάνω σε υγιή βάση.

9. Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές επιχειρήσεις που λειτουργούν ως πρότυπα όσον αφορά την πολιτιστική διατήρηση ή τον αειφόρο τουρισμό;

Πολιτιστική Εταιρία Αρναίας

Αριστοτελική Σύμπραξη Επαγγελματιών Δήμου Αριστοτέλη

10. Πώς κατά τη γνώμη σας μπορούν να συμβάλλουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα του τουρισμού στο Αριστοτέλη;

☐ Επικοινωνώντας τις περιβαλλοντικές δράσεις των ξενοδοχειακών καταλυμάτων και ☐ συμμετέχοντας στην προσπάθεια που αυτά καταβάλλουν, ώστε να επιταχύνουν το βιώσιμο μετασχηματισμό τους.

Κυρίως όμως ☐ συνδιοργανώνοντας και λαμβάνοντας μέρος στις εκπαιδευτικές δράσεις, που απευθύνονται στους ξενοδόχους που έχουν μέτρια γνώση στα θέματα της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας.

Δ. Προκλήσεις και Προτάσεις για το Μέλλον

11. Ποιες κατά τη γνώμη σας είναι οι κύριες προκλήσεις για την ίδρυση και λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων γενικά και ειδικότερα στον τουριστικό κλάδο του Δήμου Αριστοτέλη;

Η επαγγελματική, συνεχής και οικονομικά ασφαλής δραστηριότητά τους, η οποία ωφελεί ποικιλοτρόπως την τουριστική κοινότητα σε διαρκή βάση.

Η αυτονομία τους.

Το ρίσκο των επαγγελματικών προτάσεων, που μια κοινωνική επιχείρηση μπορεί να σχεδιάσει και να ολοκληρώσει μακριά από δημοσιονομικές αγκυλώσεις.

Η πολυεταιρικότητα.

Η εύκολη σύνδεση εγχειρημάτων.

Ειδικά για το Δήμο Αριστοτέλη η μεγαλύτερη πρόκληση είναι η σύνδεση της μεταλλευτικής με την τουριστική δραστηριότητα με περιβαλλοντική προστασία και μετατροπή της μεταλλευτικής κληρονομιάς σε πολιτιστική.

Σε κάθε περίπτωση μέσα από τις κοινωνικές επιχειρήσεις η ιδέα που αφουγκράζεται μία κοινωνική ανάγκη μπορεί εύκολα να μετατραπεί σε μια οικονομικά βιώσιμη επιχείρηση

12. Έχετε κάποιες συστάσεις πολιτικής με στόχο τη μεγιστοποίηση των δυνατοτήτων των κοινωνικών επιχειρήσεων στο να συμβάλουν στον αειφόρο τουρισμό;

Η συμμετοχή δημοτών στις δράσεις, η οποία ενισχύει τον εθελοντισμό. Όταν έχεις εξασφαλίσει τη συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας σε παρεμβάσεις, όταν ο πολίτης από

παρατηρητής μετατρέπεται σε πρωταγωνιστή, τότε έχει πετύχει τουριστική ανάπτυξη με σεβασμό στην κοινωνική και πολιτιστική αυθεντικότητα των τοπικών κοινοτήτων. Άλλωστε σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού «η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη απαιτεί τη συμμετοχή όλων των σχετικών κοινωνικών εταίρων, που είναι άρτια πληροφορημένοι, καθώς και ισχυρή πολιτική / αυτοδιοικητική ηγεσία, ώστε να εξασφαλίζεται ευρεία συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων και συναίνεση».

13. Εάν φτιάχνατε μία Κοινωνική Επιχείρηση στο Δήμο Αριστοτέλη, ποιος θα ήταν ο κλάδος και ο βασικός σκοπός της και γιατί;

- Η αναβάθμιση των οικοσυστημάτων, η βιοποικιλότητα και τα τοπία.

Ωστε η εικόνα να συνάδει απόλυτα με την ιστορική καταγραφή.

14. Έχετε κάποιες καταληκτικές παρατηρήσεις ή προβληματισμούς που θα θέλατε να μοιραστείτε σχετικά με το θέμα;

Κατά πόσο ο σκοπός μιας κοινωνικής επιχείρησης, που είναι η δημιουργία μιας θετικής «επιστροφής στην κοινωνία» γίνεται αποδεκτή στις κλειστές κοινωνίες χωρίς αμφισβήτηση?

Συνέντευξη 4

A. Κατανόηση της έννοιας των Κοινωνικών Επιχειρήσεων

1. Τι είναι κατά τη γνώμη σας οι κοινωνικές επιχειρήσεις;

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις ως εργαλείο της κοινωνικής οικονομίας, έχουν απώτερο σκοπό την επίλυση κοινωνικών προβλημάτων. Πολλές από αυτές έχουν κερδοσκοπικό ή μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα.

2. Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές επιχειρήσεις στο Δήμο Αριστοτέλη;

Γνωρίζω μια ΚοινΣΕπ, στην Ιερισσό αναφορικά με την προώθηση τοπικών προϊόντων.

3. Πώς αντιλαμβάνεστε τον ρόλο των κοινωνικών επιχειρήσεων γενικά και ειδικότερα στο Δήμο Αριστοτέλη;

Ο ρόλος των κοινωνικών επιχειρήσεων είναι σημαντικός, καθώς ένα μεγάλο πλεονέκτημα είναι η ένταξη ατόμων στην αγορά εργασίας και την μείωση κοινωνικών προβλημάτων. Στο Δήμο Αριστοτέλη θα μπορούσαν να δημιουργηθούν κάτω από κατάλληλες μελέτες και υποδομές, καθώς είναι ένας Δήμος με πολιτιστικό, περιβαλλοντικό και θρησκευτικό πλεονέκτημα.

B. Πλαίσιο Πολιτικής & Ρυθμιστικό Περιβάλλον

4. Γνωρίζετε κάποιες υπάρχουσες πολιτικές για την ενθάρρυνση ή τη ρύθμιση των κοινωνικών επιχειρήσεων στο Δήμο Αριστοτέλη;

Δεν γνωρίζω αν υπάρχουν πολιτικές του Δήμου που να αφορούν κοινωνικές επιχειρήσεις.

5. Γνωρίζετε αν υπάρχουν επερχόμενες πρωτοβουλίες με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στον τουρισμό;

Δεν το γνωρίζω

Γ. Αντίκτυπος των κοινωνικών επιχειρήσεων στον τουρισμό

6. Μπορείτε αναφέρετε κάποια οφέλη που μπορεί να αποφέρουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουριστικό κλάδο;

Λόγω της μεγάλης πλέον ανάπτυξης του τουρισμού στην χώρα μας και η στροφή ενδιαφέροντος προς περιβαλλοντικούς και πολιτιστικούς παράγοντες, η « εκμετάλλευση» λοιπόν της πολιτιστικής κληρονομιάς, των τοπικών προϊόντων παραγωγής ή του περιβάλλοντος, να αποφέρει πλεονεκτήματα στον τουριστικό κλάδο, καθώς η ζήτηση θα είναι μεγαλύτερη, θα υπάρξει αλλαγή στο χρονικό διάστημα της τουριστικής σεζόν, όπως θα ωφελήσει και την οικονομία της εκάστοτε περιοχής.

7. Κατά τη γνώμη σας οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουρισμό συμπληρώνουν ή ανταγωνίζονται τις παραδοσιακές επιχειρήσεις;

Με τον όρο της επιχείρησης όπου αποσκοπεί στο κέρδος, συνδεδεμένος είναι και ο όρος του ανταγωνισμού.

8. Μπορείτε να αναφέρετε τρόπους, με τους οποίους οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να ενισχύσουν τον κοινωνικό και πολιτιστικό ιστό του Δήμου Αριστοτέλη;

Εφόσον δημιουργηθούν κοινωνικές επιχειρήσεις στα όρια του Δήμου, μπορεί να επιτευχθεί η κοινωνική ανάπτυξη, λόγω της μείωσης της ανεργίας στο τοπικό πληθυσμό αλλά και της ενσωμάτωσης περιθωριοποιημένων ομάδων (π.χ. ΑμεΑ, αποφυλακισμένους, κακοποιημένες γυναίκες). Επιπλέον, ο πολιτιστικός τομέας επηρεάζεται θετικά, λόγω της προστασίας και της ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς.

9. Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές επιχειρήσεις που λειτουργούν ως πρότυπα όσον αφορά την πολιτιστική διατήρηση ή τον αειφόρο τουρισμό;

Υπάρχουν αρκετές κοινωνικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα, γνωρίζω την Κοιν.Σ.Επ. Άγκιστρο Δράση, αναφορικά με τον εναλλακτικό τουρισμό.

10. Πώς κατά τη γνώμη σας μπορούν να συμβάλλουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα του τουρισμού στο Αριστοτέλη;

Μια κοινωνική επιχείρηση που θα έχει στόχο τον εναλλακτικό τουρισμό σε σχέση με το περιβάλλον, όπου ειδικότερα ο Δήμος Αριστοτέλη διαθέτει ένα φυσικό περιβάλλον με ακτές και βουνά, θα μπορούσε να συμβάλει στη εύρυθμη λειτουργία αλλά και συνύπαρξη μεταξύ τουρισμού και φύσης.

Δ. Προκλήσεις και Προτάσεις για το Μέλλον

11. Ποιες κατά τη γνώμη σας είναι οι κύριες προκλήσεις για την ίδρυση και λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων γενικά και ειδικότερα στον τουριστικό κλάδο του Δήμου Αριστοτέλη;

Αρχικά, κατά τη γνώμη μου, για την ίδρυση κοινωνικών επιχειρήσεων, θα πρέπει να υπάρξει η δημιουργία του κοινωνικού προφίλ του Δήμου, όπου θα υπάρχουν δεδομένα του ποσοστού ανεργίας των κατοίκων, τα ποσοστά των ευάλωτων κοινωνικά ομάδων, όπου θα μπορούν να μελετηθούν οι ανάγκες των ατόμων σε συνδυασμό με τα δεδομένα του τόπου, αποσκοπώντας στην ίδρυση κοινωνικών επιχειρήσεων σύμφωνα με τις ανάγκες τους και με στόχο την μείωση της ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Ειδικότερα, στον τουριστικό κλάδο του δήμου, θα πρέπει να μελετηθεί το κομμάτι του κέρδους που θα μπορεί να έχει μια κοινωνική επιχείρηση απέναντι σε μια τουριστική περιοχή με τις υπάρχουσες επιχειρήσεις.

12. Έχετε κάποιες συστάσεις πολιτικής με στόχο τη μεγιστοποίηση των δυνατοτήτων των κοινωνικών επιχειρήσεων στο να συμβάλουν στον αειφόρο τουρισμό;

Για μια βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη που θα περνάει από γενιά σε γενιά, οι πολιτικές παρέμβασης θα πρέπει να αποσκοπούν:

- στην προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς (συντήρηση, καθαριότητα, παράγοντες που προλαμβάνουν την μόλυνση του περιβάλλοντος)
- έργα βελτίωσης των υποδομών, είναι αναγκαίο σε κάθε κτήριο και δημόσιο χώρο να υπάρχει η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία
- η διασφάλιση της ζήτησης των τουριστικών προορισμών ενός τόπου
- η διασφάλιση του οικονομικού οφέλους από την τουριστική ανάπτυξη προς την κοινότητα

13. Εάν φτιάχνατε μία Κοινωνική Επιχείρηση στο Δήμο Αριστοτέλη, ποιος θα ήταν ο κλάδος και ο βασικός σκοπός της και γιατί;

Θα επικεντρωνόμουν είτε στην κοινωνική ομάδα των ΑμεΑ ή στις κακοποιημένες γυναίκες, με σκοπό την ενίσχυση του οικονομικού τους υπόβαθρου και την ένταξη στην

κοινωνία, καθώς η μεγάλη πρόκληση θα ήταν η μείωση έως η εξάλειψη του κοινωνικού αποκλεισμού και του κοινωνικού στίγματος.

Σκοπός είναι άτομα που ζουν περιθωριοποιημένα να εντάσσονται στην κοινωνία, να συνυπάρχουν και να αλληλοεπιδρούν, προσφέροντας και οι ίδιοι προς το κοινωνικό σύνολο.

14. Έχετε κάποιες καταληκτικές παρατηρήσεις ή προβληματισμούς που θα θέλατε να μοιραστείτε σχετικά με το θέμα;

Στη χώρα μας θα μπορούσε να υπάρχει μεγαλύτερη άνθιση κοινωνικής επιχειρηματικότητας, μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση και ενημέρωση, καθώς ο παράγοντας της γραφειοκρατίας και των κριτηρίων λειτουργούν αρνητικά ως προς την δημιουργία και υλοποίηση τους.

Συνέντευξη 5

A. Κατανόηση της έννοιας των Κοινωνικών Επιχειρήσεων

1. Τι είναι κατά τη γνώμη σας οι κοινωνικές επιχειρήσεις;

Απάντηση: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις είναι συνεταιρισμοί οι οποίοι βασίζονται στο νόμο 4019 του 2011. Βασίζονται κυρίως στην εξυπηρέτηση ενός συλλογικού σκοπού και χωρίζονται σε τρεις τύπους α) τις κοινωνικές επιχειρήσεις ένταξης (αφορά ευάλωτες κοινωνικά ομάδες όπως ΑμεΑ), τις κοινωνικές επιχειρήσεις φροντίδας και γ) τις κοινωνικές επιχειρήσεις κοινωνικού σκοπού.

2. Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές επιχειρήσεις στο Δήμο Αριστοτέλη;

Απάντηση: Δεν γνωρίζω αλλά όμως υπήρχε μια η οποία όμως άλλαξε σχήμα. Ήταν η επιχείρηση σίτισης Αριστοτέλεια γη η οποία όμως από ότι γνωρίζω μετατράπηκε σε ΙΚΕ λόγω των γραφειοκρατικών δυσκολιών που δημιουργούνται.

3. Πώς αντιλαμβάνεστε τον ρόλο των κοινωνικών επιχειρήσεων γενικά και ειδικότερα στο Δήμο Αριστοτέλη;

Απάντηση: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις θα μπορούσαν να παίξουν κάποιο ρόλο ιδιαίτερα στον τομέα της εστίασης στον δήμο Αριστοτέλη, όπως λειτουργούν σε ορισμένα νησιά, όπως η Κως για παράδειγμα, όμως και πάλι η λειτουργία τους είναι θα έλεγα αρκετά προβληματική διότι στην πραγματικότητα δεν έχει τις φοροελαφρύνσεις τις οποίες υποτίθεται πως θα είχε αυτός ο τύπος επιχείρησης. Ιδιαίτερα όταν το 60% των κερδών πρέπει να επενδυθούν στις επιχειρήσεις.

B. Πλαίσιο Πολιτικής & Ρυθμιστικό Περιβάλλον

4. Γνωρίζετε κάποιες υπάρχουσες πολιτικές για την ενθάρρυνση ή τη ρύθμιση των κοινωνικών επιχειρήσεων στο Δήμο Αριστοτέλη;

Απάντηση: Δεν γνωρίζω .

5. Γνωρίζετε αν υπάρχουν επερχόμενες πρωτοβουλίες με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στον τουρισμό;

Απάντηση: Δεν γνωρίζω, αλλά θα ήθελα να το δώ.

Γ. Αντίκτυπος των κοινωνικών επιχειρήσεων στον τουρισμό

6. Μπορείτε αναφέρετε κάποια οφέλη που μπορεί να αποφέρουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουριστικό κλάδο;

Απάντηση: Όσον αφορά τον τουριστικό κλάδο οι κοινωνικές επιχειρήσεις θα μπορούσαν φαινομενικά να βοηθήσουν έτσι ώστε να μπορούν να απασχοληθούν άτομα από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και έτσι να υποστηριχτούν αυτοί που έχουν πραγματικά ανάγκη. Όμως ο τρόπος με τον οποίο εξελίχθηκε ο τομέας δεν μπόρεσε να αποδώσει. Βασικό στοιχείο από όσο γνωρίζω για ίδρυση και λειτουργία των κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων ήταν η δυνατότητα χρηματοδότησής τους από ειδικό κοινωνικό ταμείο για την δημιουργία και λειτουργία τους. Ένα άλλα ήταν η φορολογική τους απαλλαγή η οποία ουσιαστικά ήταν ένα δέλεαρ για την λειτουργία τους. Όμως και τα δύο δεν προχώρησαν και έτσι έμειναν πίσω αυτού του είδους οι επιχειρήσεις.

7. Κατά τη γνώμη σας οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουρισμό συμπληρώνουν ή ανταγωνίζονται τις παραδοσιακές επιχειρήσεις;

Απάντηση: Και τα δύο. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις ανήκουν στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας οι οποίες όμως έχουν ως στόχο το κέρδος, βέβαια το κέρδος αναδιανέμεται ξανά στις επιχειρήσεις και δεν διανέμεται στους μετόχους. Στόχος είναι η δημιουργία θέσεων εργασίας. Ουσιαστικά είναι και ανταγωνιστικές επειδή ουσιαστικά προσπαθούν να πάρουν κάποιο μερίδιο της αγοράς αλλά είναι και συμπληρωματικές διότι στόχος τους είναι η απασχόληση ατόμων που ανήκουν σε ευαίσθητες κοινωνικά ομάδες.

8. Μπορείτε να αναφέρετε τρόπους, με τους οποίους οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να ενισχύσουν τον κοινωνικό και πολιτιστικό ιστό του Δήμου Αριστοτέλη;

Απάντηση: Εφόσον μπορέσουν να δημιουργηθούν ορισμένες προϋποθέσεις από τον δήμο θα μπορούσαν κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις να ενισχύσουν τον κοινωνικό και πολιτιστικό ιστό του Δήμου Αριστοτέλη. Αυτές οι προϋποθέσεις έχουν να κάνουν για παράδειγμα με την διάθεση συμμετοχής αλλά και στήριξης του δήμου

στην λειτουργία τους. Για παράδειγμα η κατασκήνωση των ΑμεΑ που βρίσκεται στην Ολυμπιάδα θα μπορούσε να λειτουργήσει ως κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση με την συμμετοχή τουλάχιστον τριών μετόχων, του δήμου, της Εταιρείας Σπαστικών Βορείου Ελλάδος και του ΚΕΠΠΕΠ Άγιος Δημήτριος. Μάλιστα είχε προταθεί στον δήμο η σύμπραξη μέσω προγραμματικής σύμβασης αλλά ο δήμος τότε είχε αρνηθεί.

9. Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές επιχειρήσεις που λειτουργούν ως πρότυπα όσον αφορά την πολιτιστική διατήρηση ή τον αειφόρο τουρισμό;

Απάντηση: Σίγουρα υπάρχει μια όπως γνωρίζω στη Κω όπου είναι ένα παραδοσιακό καφενείο το οποίο το λειτουργεί ένας σύλλογος γυναικών. Αυτό είναι στημένο σε ένα από τα παραδοσιακά σπίτια του νησιού το οποίο έχει εκχωρηθεί από τον δήμο στον σύλλογο.

10. Πώς κατά τη γνώμη σας μπορούν να συμβάλλουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα του τουρισμού στο Αριστοτέλη;

Απάντηση: Πιστεύω πως ανάλογες ενέργειες όπως η παραπάνω θα μπορούσαν να ξεκινήσουν στον δήμο Αριστοτέλη. Μια άλλη πρόταση είναι η λειτουργία της Ευρωκατασκήνωσης στην οποία αναφέρθηκα παραπάνω.

Δ. Προκλήσεις και Προτάσεις για το Μέλλον

11. Ποιες κατά τη γνώμη σας είναι οι κύριες προκλήσεις για την ίδρυση και λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων γενικά και ειδικότερα στον τουριστικό κλάδο του Δήμου Αριστοτέλη;

Απάντηση: Υπάρχουν αρκετές προκλήσεις πιστεύω σε σχέση με την λειτουργία των κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων. Η πρόκληση για μένα είναι η δημιουργία θέσεων εργασίας από την μια αλλά και η συμμετοχή ευαίσθητων κοινωνικά ομάδων από την άλλη. Θα πρέπει να κοιτάξουμε πολλούς παραμέτρους όπως για παράδειγμα εάν κάποιο άτομο με αναπηρία το οποίο παίρνει επίδομα συμμετέχει ως εργαζόμενος σε μια ΚΟΙΝΣΕΠ του κόβεται το επίδομα. Αυτό είναι ένα αρνητικό δέλεαρ για τα άτομα με αναπηρία. Μόνο εάν οι προσλήψεις γίνουν μέσω της ΔΥΠΑ και σε προγράμματα που αφορούν άτομα με αναπηρίες δεν θα τους κοπούν τα επιδόματα. Και

υπάρχει βέβαια και η δυσκολία στην έκδοση καρτών ανεργίας σε άτομα με αναπηρίες εφόσον η γνωμάτευσή τους αναφέρει ανικανότητα προς εργασία.

12. Έχετε κάποιες συστάσεις πολιτικής με στόχο τη μεγιστοποίηση των δυνατοτήτων των κοινωνικών επιχειρήσεων στο να συμβάλουν στον αιεφόρο τουρισμό;

Απάντηση: Φυσικά, ο δήμος θα πρέπει να είναι αρωγός στις προσπάθειες ατόμων που θέλουν να δημιουργήσουν κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις. Ιδιαίτερα στον δήμο Αριστοτέλη πιστεύω πως υπάρχουν προοπτικές ανάπτυξης ιδιαίτερα για παράδειγμα στον τουρισμό κατην αιεφόρο ανάπτυξη διότι αυτή την στιγμή δεν υπάρχουν υποδομές ή είναι ελάχιστες. Για παράδειγμα η προσβασιμότητα είναι ένα πολύ σοβαρό στοιχείο. Θα μπορούσαν να ευδοκιμήσουν ΚΟΙΝΣΕΠ με έργο τους την σίτηση ή τον περιπατητικό τουρισμό. Έχουμε τόσο όμορφα βουνά στην περιοχή τα οποία θα μπορούσαμε να τα αξιοποιήσουμε.

13. Εάν φτιάχνατε μία Κοινωνική Επιχείρηση στο Δήμο Αριστοτέλη, ποιος θα ήταν ο κλάδος και ο βασικός σκοπός της και γιατί;

Απάντηση: Αυτή την στιγμή μου έρχονται τρεις επιχειρήσεις ή μια που να λειτουργεί τρία αντικείμενα. Δηλαδή, θα μπορούσε να δημιουργηθεί ΚΟΙΝΣΕΠ με αντικείμενο την λειτουργία της Ευρωκατασκήνωσης που είναι για τα ΑμεΑ. Η δεύτερη θα ήταν ένας ξενώνας γυναικών ή και αστέγων δράσεις που λείπουν από την περιοχή. Και μια τρίτη εκδοχή θα μπορούσε να είναι μια κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση η οποία θα μπορούσε να εμπλακεί στο πρόγραμμα συνοδών φροντιστών ΑμεΑ της ΕΣΑΜΕΑ. Αυτές θεωρώ ότι είναι δράσεις που μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το ΕΣΠΑ. Υπάρχουν και άλλου τύπου ΚΟΙΝΣΕΠ που θα μπορούσαν να γίνουν όπως για παράδειγμα παραδοσιακά καφενεία αλλά μκαι εταιρείες που μπορούν να εμπλακούν στο ορεινό τουρισμό ή και σε δράσεις όπως είναι η ιπποθεραπεία αλλά και ξεναγήσεις.

14. Έχετε κάποιες καταληκτικές παρατηρήσεις ή προβληματισμούς που θα θέλατε να μοιραστείτε σχετικά με το θέμα;

Απάντηση: Η λειτουργία των ΚΟΙΝΣΕΠ στην Ελλάδα έχει υπολειτουργήσει κατά την άποσή μου. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στο νομικό πλαίσιο όπου χρειάζεται να δοθούν κίνητρα για την λειτουργία τους

Συνέντευξη 6

A. Κατανόηση της έννοιας των Κοινωνικών Επιχειρήσεων

1. Τι είναι κατά τη γνώμη σας οι κοινωνικές επιχειρήσεις;

Είναι επιχειρήσεις που εξυπηρετούν το συμφέρον της κοινότητας (κοινωνικοί, και περιβαλλοντικοί στόχοι) αντί της μεγιστοποίησης του κέρδους, έχουν καινοτόμο χαρακτήρα, μέσω των αγαθών ή των υπηρεσιών που προσφέρουν, καθώς και μέσω των μεθόδων οργάνωσης ή παραγωγής που χρησιμοποιούν. Επίσης δεν έχουν επίκεντρο το κέρδος αλλά τον άνθρωπο, την κοινωνία και το περιβάλλον καθώς απασχολούν τα πιο ευάλωτα μέλη της κοινωνίας (κοινωνικά αποκλεισμένα άτομα), συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην κοινωνική συνοχή, την απασχόληση και τη μείωση των ανισοτήτων.

2. Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές επιχειρήσεις στο Δήμο Αριστοτέλη;

-ΑΚΑΝΘΟΣ ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. Συλλογικής και Κοινωνικής ωφέλειας (υπηρεσίες πολιτιστικής εκπαίδευσης)

-Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Γυναικών Βαρβάρας «ΔΡΥΑΔΕΣ» (Παρασκευή παραδοσιακών προϊόντων)

3. Πώς αντιλαμβάνεστε τον ρόλο των κοινωνικών επιχειρήσεων γενικά και ειδικότερα στο Δήμο Αριστοτέλη;

Οφείλουν να επιδιώκουν κάποιον ρητό και κυρίαρχο κοινωνικό στόχο, να έχουν όρια ως προς την κατανομή των κερδών και των περιουσιακών στοιχείων και να είναι ανεξάρτητες. Ειδικότερα στο Δήμο Αριστοτέλη θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ανάπτυξη όλων των μορφών τουριστικής προβολής.

B. Πλαίσιο Πολιτικής & Ρυθμιστικό Περιβάλλον

4. Γνωρίζετε κάποιες υπάρχουσες πολιτικές για την ενθάρρυνση ή τη ρύθμιση των κοινωνικών επιχειρήσεων στο Δήμο Αριστοτέλη;

Δεν υπάρχουν στο Δήμο Αριστοτέλη τέτοιες πολιτικές.

5. Γνωρίζετε αν υπάρχουν επερχόμενες πρωτοβουλίες με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στον τουρισμό;

Η σύσταση Cluster τουριστικών επιχειρήσεων θα μπορούσε να θεωρηθεί ως τέτοια πρωτοβουλία.

Γ. Αντίκτυπος των κοινωνικών επιχειρήσεων στον τουρισμό

6. Μπορείτε αναφέρετε κάποια οφέλη που μπορεί να αποφέρουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουριστικό κλάδο;

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις συμβάλουν τα μέγιστα στον τουριστικό κλάδο . Η συμμετοχή του τοπικού πληθυσμού στο σχεδιασμό και το χειρισμό του τουριστικού προορισμού, όχι ως απλού υποδοχέα, αλλά ως ενεργού παράγοντα βοηθούν στην ολοένα αυξανόμενη προβολή των ντόπιων και παραδοσιακών στοιχείων ενός τόπου.

7. Κατά τη γνώμη σας οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουρισμό συμπληρώνουν ή ανταγωνίζονται τις παραδοσιακές επιχειρήσεις;

Σαφώς συμπληρώνουν και δεν ανταγωνίζονται.

8. Μπορείτε να αναφέρετε τρόπους, με τους οποίους οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να ενισχύσουν τον κοινωνικό και πολιτιστικό ιστό του Δήμου Αριστοτέλη;

Μεγαλύτερη παρουσία της παραδοσιακής κουζίνας του τόπου μας στην τουριστική προσφορά των ξενοδοχείων.

Παρασκευή τοπικών παραδοσιακών προϊόντων και φαγητών καθώς και ειδών λαογραφικής τέχνης.

Συμμετοχή των κατοίκων στην προώθηση και προβολή της περιοχής τους.

9. Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές επιχειρήσεις που λειτουργούν ως πρότυπα όσον αφορά την πολιτιστική διατήρηση ή τον αειφόρο τουρισμό;

Η Κοιν.Σ.Επ. Άγκιστρο Δράση

Κύριος στόχος της είναι η διάσωση και ανάδειξη της ιστορίας της Στενωπού του Ρούπελ.

10. Πώς κατά τη γνώμη σας μπορούν να συμβάλλουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα του τουρισμού στο Δήμο Αριστοτέλη;

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις θα πρέπει να λειτουργούν έχοντας γνώμονα την περιβαλλοντικά βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη, την ανάπτυξη δηλαδή του τουρισμού εντός των δυνατοτήτων διαχείρισης και προστασίας των φυσικών και πολιτιστικών πόρων. Έτσι θα περιορίζονται οι επιπτώσεις που προκαλεί η τουριστική ανάπτυξη στους πόρους οι οποίοι χρησιμοποιούνται είτε από τον τουρισμό ως τη βάση ανάπτυξής του, είτε από άλλους κλάδους της οικονομίας.

Δ. Προκλήσεις και Προτάσεις για το Μέλλον

11. Ποιες κατά τη γνώμη σας είναι οι κύριες προκλήσεις για την ίδρυση και λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων γενικά και ειδικότερα στον τουριστικό κλάδο του Δήμου Αριστοτέλη;

Καταρχήν η ενημέρωση, η πληροφόρηση και η υποστήριξη προς την κατεύθυνση αυτή.

Η ενίσχυση της εικόνας και της ταυτότητας του τουριστικού προϊόντος του Δήμου Αριστοτέλη στο διεθνές περιβάλλον και

Η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη με ολοκλήρωση της διασύνδεσης προορισμών και διάχυση επισκεπτών.

12. Έχετε κάποιες συστάσεις πολιτικής με στόχο τη μεγιστοποίηση των δυνατοτήτων των κοινωνικών επιχειρήσεων στο να συμβάλλουν στον αειφόρο τουρισμό;

Απαιτείται να συνδυαστούν ιδανικά οι φυσικοί πόροι, το ανθρώπινο κεφάλαιο, τα μαζικά μέσα μεταφοράς, οι εγκαταστάσεις φιλοξενίας και εστίασης και μια σειρά ακόμη παραπληρωματικών υπηρεσιών ή δραστηριοτήτων, όπως η αγροδιατροφή, αλλά όλα αυτά να οργανωθούν μέσα από ένα τουριστικό πρακτορείο που θα τα προσφέρει στον τελικό αποδέκτη – επισκέπτη καταναλωτή αποφέροντας οφέλη σε όλους τους παραπάνω.

Διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων και κατά συνέπεια την παροχή κινήτρων.

13. Εάν φτιάχνατε μία Κοινωνική Επιχείρηση στο Δήμο Αριστοτέλη, ποιος θα ήταν ο κλάδος και ο βασικός σκοπός της και γιατί;

Σαφώς θα ήταν ο εναλλακτικός τουρισμός , αναδεικνύοντας τις ιδιαιτερότητες της περιοχής ήτοι: Πολιτιστικός τουρισμός: Ταξίδια με κίνητρο την γνωριμία με προορισμούς που εμφανίζουν αρχαιολογικό ή/και πολιτιστικό ενδιαφέρον
Οικοτουρισμός: Πολύ διαδεδομένη μορφή ταξιδιών ιδιαίτερα τα τελευταία είκοσι χρόνια όπου οι ταξιδιώτες αποζητούν μια ηρεμία σε περιοχές που δεν έχουν αλλοιωθεί οικολογικά από την υπερσυγκέντρωση επισκεπτών, και όπου ο τουρίστας-επισκέπτης έρχεται κοντά με τον ντόπιο κάτοικο, χωρίς να επιβαρύνει το περιβάλλον, αποζητώντας έναν αυθεντικό τρόπο διαβίωσης κατά το διάστημα παραμονής του. Θρησκευτικός τουρισμός: ταξίδια πολιτισμικού χαρακτήρα σε περιοχές που εμφανίζουν συγκέντρωση θρησκευτικών μνημείων . Αγροτουρισμός: ταξίδια σε περιοχές με αγροτουριστικά καταλύματα στα οποία ο ταξιδιώτης μπορεί να διαμείνει και κατά το διάστημα παραμονής του να συμμετέχει στο σύνολο των καθημερινών και εποχιακών δραστηριοτήτων .

14. Έχετε κάποιες καταληκτικές παρατηρήσεις ή προβληματισμούς που θα θέλατε να μοιραστείτε σχετικά με το θέμα;

Η περιοχή του Δήμου Αριστοτέλη αποτελεί την Πύλη προς το Άγιο Όρος και την Αθωνική μοναστική κοινότητα και διαθέτει δεκάδες θρησκευτικά μνημεία τα οποία αξίζει κανείς να επισκεφτεί. Επίσης υπάρχουν πολλοί επισκέψιμοι αρχαιολογικοί χώροι με κυριότερο τα Αρχαία Στάγαιρα.

Επίσης η περιοχή έχει τεράστια έκταση παραλιών και είναι πλούσια σε ελαιώνες , αμπέλια ενώ παράλληλα λειτουργούν οινοποιεία και ελαιολατρεία.

Ο Δήμος Αριστοτέλη έχει όλες τις προδιαγραφές για την ανάπτυξη εναλλακτικού τουρισμού και η Δημοτική Αρχή στηρίζει κάθε προσπάθεια ανάδειξης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής μας, έχοντας πάντα ως στόχο την τουριστική προβολή και ανάπτυξη όλου του Δήμου μας.

Συνέντευξη 7

A. Κατανόηση της έννοιας των Κοινωνικών Επιχειρήσεων

1. Τι είναι κατά τη γνώμη σας οι κοινωνικές επιχειρήσεις;

1) Είναι οι επιχειρήσεις που έχουν σαν γνώμονα το κοινωνικό όφελος.

2. Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές επιχειρήσεις στο Δήμο Αριστοτέλη;

2) Η μόνη Κοινωνική Επιχείρηση που γνωρίζω στο Δήμο Αριστοτέλη είναι ο Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Γυναικών Βαρβάρας "ΔΡΥΑΔΕΣ", κάποτε ήταν και η Αριστοτέλεια Γη στην Ιερισσό.

3. Πώς αντιλαμβάνεστε τον ρόλο των κοινωνικών επιχειρήσεων γενικά και ειδικότερα στο Δήμο Αριστοτέλη;

3) Ο ρόλος των κοινωνικών επιχειρήσεων είναι η επίτευξη κάποιου κοινωνικού σκοπού προς όφελος της κοινωνίας. Ειδικότερα στο Δήμο Αριστοτέλη, η συγκεκριμένη επιχείρηση προσφέρει ευκαιρίες εργασίας σε άτομα που είναι άνεργα.

B. 4) Γνωρίζετε κάποιες υπάρχουσες πολιτικές για την ενθάρρυνση ή τη ρύθμιση των κοινωνικών επιχειρήσεων στο Δήμο Αριστοτέλη;

4) Όχι

5. Γνωρίζετε αν υπάρχουν επερχόμενες πρωτοβουλίες με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στον τουρισμό;

5) Υποθέτω ότι σε κάποιες εκδηλώσεις του Δήμου όπως το "ΚΟΥΖΙΝΑ" χρησιμοποιούν κάποιες φορές προϊόντα που παρασκευάζει ο Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Βαρβάρας Δρυάδες.

Γ. Αντίκτυπος των κοινωνικών επιχειρήσεων στον τουρισμό

6. Μπορείτε αναφέρετε κάποια οφέλη που μπορεί να αποφέρουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουριστικό κλάδο;

Μπορούν να αποτελέσουν πόλο έλξης κοινωνικού τουρισμού

7. Κατά τη γνώμη σας οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουρισμό συμπληρώνουν ή ανταγωνίζονται τις παραδοσιακές επιχειρήσεις;

Συμπληρώνουν καθώς δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα.

8. Μπορείτε να αναφέρετε τρόπους, με τους οποίους οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να ενισχύσουν τον κοινωνικό και πολιτιστικό ιστό του Δήμου Αριστοτέλη;

Μπορούν να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των κατοίκων στα δρώμενα που δυνάμει θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο των κοινωνικών επιχειρήσεων. Επιπλέον θα γίνουν αποδέκτες πολιτιστικών θεαμάτων που θα πραγματοποιηθούν στο ίδιο πλαίσιο.

9. Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές επιχειρήσεις που λειτουργούν ως πρότυπα όσον αφορά την πολιτιστική διατήρηση ή τον αειφόρο τουρισμό;

Δυστυχώς δεν γνωρίζω.

10. Πώς κατά τη γνώμη σας μπορούν να συμβάλλουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα του τουρισμού στο Αριστοτέλη;

Οι Δρυάδες μέσα από την καλλιέργεια των οπωροκηπευτικών που χρησιμοποιούνται όσο και με την εκτροφή των ζώων που αξιοποιούνται για την παραγωγή των υλικών τους, ακολουθούν μία φιλική προς το περιβάλλον πολιτική ενώ ταυτόχρονα ικανοποιούν τόσο την διατροφική όσο και την αγροτουριστική διάθεση των επισκεπτών. Τέλος μέσα από την αξιοποίηση των υπολειμμάτων τροφής για το τάισμα των ζώων ή την κομποστοποίηση μπορεί να επιτευχθεί η περιβαλλοντική βιωσιμότητα του τουρισμού

Δ. Προκλήσεις και Προτάσεις για το Μέλλον

11. Ποιες κατά τη γνώμη σας είναι οι κύριες προκλήσεις για την ίδρυση και λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων γενικά και ειδικότερα στον τουριστικό κλάδο του Δήμου Αριστοτέλη;

Η αισθητική βελτίωση του χώρου (καθαριότητα, καλοπισμός), που θα αποτελέσει πόλο έλξης για τους τουρίστες, η προώθηση της τοπικής ιστορίας και του πολιτισμού της περιοχής , η αξιοποίηση αγροτεμαχίων για την δημιουργία σημείων εφαρμογής αγροτουριστικών μεθόδων.

12. Έχετε κάποιες συστάσεις πολιτικής με στόχο τη μεγιστοποίηση των δυνατοτήτων των κοινωνικών επιχειρήσεων στο να συμβάλουν στον αειφόρο τουρισμό;

Καλό θα ήταν να υπάρχει Ευρωπαϊκή Χρηματοδότηση, Δημοτική Χρηματοδότηση, ενημέρωση των αρμοδίων φορέων και του τοπικού πληθυσμού.

13. Εάν φτιάχνατε μία Κοινωνική Επιχείρηση στο Δήμο Αριστοτέλη, ποιος θα ήταν ο κλάδος και ο βασικός σκοπός της και γιατί;

Δημιουργία ασύλου για τα αδέσποτα που είναι πάρα πολλά στα Νέα Ρόδα.

14. Έχετε κάποιες καταληκτικές παρατηρήσεις ή προβληματισμούς που θα θέλατε να μοιραστείτε σχετικά με το θέμα;

Όχι

Συνέντευξη 8

A. Κατανόηση της έννοιας των Κοινωνικών Επιχειρήσεων

1. Τι είναι κατά τη γνώμη σας οι κοινωνικές επιχειρήσεις;

Είναι οι επιχειρήσεις που:

A)εξυπηρετούν το συμφέρον της κοινότητας (κοινωνικοί, κοινωνιακοί και περιβαλλοντικοί στόχοι) αντί της μεγιστοποίησης του κέρδους,

B)έχουν καινοτόμο χαρακτήρα, μέσω των αγαθών ή των υπηρεσιών που προσφέρουν, καθώς και μέσω των μεθόδων οργάνωσης ή παραγωγής που χρησιμοποιούν και

Γ)απασχολούν τα πιο ευάλωτα μέλη της κοινωνίας (κοινωνικά αποκλεισμένα άτομα), συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην κοινωνική συνοχή, την απασχόληση και τη μείωση των ανισοτήτων.

2. Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές επιχειρήσεις στο Δήμο Αριστοτέλη;

Ο Δήμος Αριστοτέλη έχει δύο κοινωνικές επιχειρήσεις.

A) ΑΚΑΝΘΟΣ ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. Συλλογικής και Κοινωνικής ωφέλειας (Υπηρεσίες πολιτιστικής εκπαίδευσης) και

B) Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Γυναικών Βαρβάρας “Δρυάδες” (παρασκευή παραδοσιακών προϊόντων)

3. Πώς αντιλαμβάνεστε τον ρόλο των κοινωνικών επιχειρήσεων γενικά και ειδικότερα στο Δήμο Αριστοτέλη;

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις πρέπει να είναι δίπλα στην κοινωνία και τον πολίτη. Στον Δήμο Αριστοτέλη υπάρχουν πολλές δυνατότητες να αναπτυχθούν επιχειρηματικές δραστηριότητες στον τομέα της κοινωνικής και πράσινης οικονομία. Η κοινωνική επιχειρηματικότητα θα προωθήσει ευρύτερους κοινωνικούς, πολιτιστικούς και

περιβαλλοντικούς στόχους που θα συνδέονται με τον εθελοντικό τομέα σε τομείς όπως η υγειονομική περιθάλψη και η ανάπτυξη της κοινότητας.

B. Πλαίσιο Πολιτικής & Ρυθμιστικό Περιβάλλον

4. Γνωρίζετε κάποιες υπάρχουσες πολιτικές για την ενθάρρυνση ή τη ρύθμιση των κοινωνικών επιχειρήσεων στο Δήμο Αριστοτέλη;

Δυστυχώς στα θέματα των Κοινωνικών Επιχειρήσεων δεν έχουν γίνει αρκετά βήματα μπροστά παρόλο που υπάρχει θέληση ώστε να αναπτυχθούν τέτοιου είδους επιχειρήσεις. Επίσης δεν έχει αναπτυχθεί κάποιο στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης απο επίσημο φορέα ώστε να γίνει μπούσουλας για την μελλοντική ανάπτυξη αυτής της επιχειρηματικότητας.

5. Γνωρίζετε αν υπάρχουν επερχόμενες πρωτοβουλίες με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στον τουρισμό;

Υπάρχει δυνατότητα ενημέρωσης στις ομάδες που πραγματικά θα θέλουν να αναπτύξουν κοινωνική επιχείρηση αλλά το ενδιαφέρον βρίσκεται ακόμη σε εβρυακό στάδιο.

Γ. Αντίκτυπος των κοινωνικών επιχειρήσεων στον τουρισμό

6. Μπορείτε αναφέρετε κάποια οφέλη που μπορεί να αποφέρουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουριστικό κλάδο;

Ο Δήμος Αριστοτέλη αποτελεί την Πύλη προς το Άγιον Όρος και διαθέτει δεκάδες θρησκευτικά & αρχαιολογικά μνημεία με τεράστιες δυνατότητες στην ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού. Μια κοινωνική επιχείρηση βασισμένη και οργανωμένη πάνω στον εναλλακτικό τουρισμό μπορεί να προσφέρει υπηρεσίες διαχείρισης τουριστικών εγκαταστάσεων προς όφελο της τοπικής ανάπτυξης. Οι επιχειρήσεις αυτές μπορούν να κινητοποιήσουν αποτελεσματικά τα μέλη της τοπικής κοινότητας, παρέχοντας ευκαιρίες απασχόλησης και ενισχύοντας την ανάπτυξη δεξιοτήτων στον τοπικό πληθυσμό.

7. Κατά τη γνώμη σας οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τουρισμό συμπληρώνουν ή ανταγωνίζονται τις παραδοσιακές επιχειρήσεις;

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις συμπληρώνουν αφού δεν έχουν ως κύριο και μοναδικό σκοπό το κέρδος. Στόχος όσων ιδρύουν Κοινωνικές Επιχειρήσεις συνήθως δεν είναι να ανταγωνιστούν άλλες ιδιωτικές επιχειρήσεις.

8. Μπορείτε να αναφέρετε τρόπους, με τους οποίους οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να ενισχύσουν τον κοινωνικό και πολιτιστικό ιστό του Δήμου Αριστοτέλη;

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να ενισχύσουν τον κοινωνικό και πολιτιστικό ιστό γιατί από τη φύση της υποστηρίζει κάθε είδους πολιτιστικές εκδηλώσεις, θεωρώντας ότι είναι ένας τρόπος ενίσχυσης της κοινωνικής συνείδησης.

9. Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές επιχειρήσεις που λειτουργούν ως πρότυπα όσον αφορά την πολιτιστική διατήρηση ή τον αειφόρο τουρισμό;

- ΑΜΦΙΤΡΙΤΗ Κοιν.Σ.Επ. και Μαίναλον Κοιν.Σ.Επ.

10. Πώς κατά τη γνώμη σας μπορούν να συμβάλλουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα του τουρισμού στο Αριστοτέλη;

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να συμβάλουν στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα του τουρισμού στο Αριστοτέλη αρκεί να δίνεται έμφαση σε βιωματικές αυθεντικές δράσεις και σε μορφές δημιουργικού και περισσότερο ενεργητικού τουρισμού και φυσικά πάντα με φιλοπεριβαλλοντική κατεύθυνση.

Δ. Προκλήσεις και Προτάσεις για το Μέλλον

11. Ποιες κατά τη γνώμη σας είναι οι κύριες προκλήσεις για την ίδρυση και λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων γενικά και ειδικότερα στον τουριστικό κλάδο του Δήμου Αριστοτέλη;

Η εργασία είναι ζωτικής σημασίας, τόσο για την ευημερία κάθε ανθρώπου, όσο και για τη σταθερότητα των κοινωνιών. Ωστόσο, σε αντίθεση με τις τυπικές παραδοχές των νεοκλασικών θεωρητικών μοντέλων, η αγορά εργασίας απέχει πολύ από το να είναι τέλεια. Από τη μία, υπάρχουν υποψήφιοι που διαθέτουν αυξημένα προσόντα και υψηλή κατάρτιση, οι οποίοι συνήθως έχουν καλές προοπτικές σταδιοδρομίας. Σε αντίθεση,

άλλοι εργαζόμενοι, διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο αποκλεισμού από την αγορά εργασίας, όπως για παράδειγμα οι εργαζόμενοι με ανάγκες υποστήριξης (E.A.Y.), δηλαδή, άτομα με αναπηρίες (ΑμεΑ), άτομα με διαταραχή χρήσης ουσιών, κατάδικοι και πρώην κατάδικοι, μακροχρόνια άνεργοι, άστεγοι, αιτούντες άσυλο, πρόσφυγες και μετανάστες, άτομα άνεργα, χωρίς εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση (NEETs), γυναίκες επιζώντες βίας, μέλη εθνικών μειονοτήτων και άτομα με χαμηλά προσόντα κ.α..

Οι κύριες προκλήσεις για την ίδρυση και λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων μπορούν να αποτυπωθούν με τα παρακάτω:

- -Η ανάπτυξη στρατηγικού σχεδίου από την πλευρά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την ανάπτυξη της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην περιοχή.
- -Η υποστήριξη δράσεων κοινωνικών επιχειρήσεων και η παροχή κινήτρων από την πλευρά του Δήμου και της Περιφερειακής Ενότητας Χαλκιδικής.
- -Η σύλληψη ρεαλιστικών βιώσιμων οικονομικά και ανταγωνιστικών ιδεών σε ότι αφορά στις παρεχόμενες υπηρεσίες.

12. Έχετε κάποιες συστάσεις πολιτικής με στόχο τη μεγιστοποίηση των δυνατοτήτων των κοινωνικών επιχειρήσεων στο να συμβάλουν στον αειφόρο τουρισμό;

Φοροαπαλλαγές για τα πρώτα χρόνια λειτουργίας και χρηματοδοτικά εργαλεία για την ίδρυση τους

13. Εάν φτιάχνατε μία Κοινωνική Επιχείρηση στο Δήμο Αριστοτέλη, ποιος θα ήταν ο κλάδος και ο βασικός σκοπός της και γιατί;

Θα γινόταν προσπάθεια ίδρυσης μιας τουριστικής εμπορικής επιχείρησης προώθησης των μεγάλων brand name της περιοχής όπως Αριστοτέλης, Ζορμπάς, Άγιο Όρος με σκοπό την πώληση σχετικών προϊόντων που σχετίζονται με τις ανωτέρω μορφές τουρισμού και τοπικών προϊόντων.

14. Έχετε κάποιες καταληκτικές παρατηρήσεις ή προβληματισμούς που θα θέλατε να μοιραστείτε σχετικά με το θέμα;

Αναμφισβήτητα, η συμβολή του τουριστικού κλάδου στην ελληνική κοινωνία και οικονομία είναι καθοριστική. Σε αυτόν τον κλάδο στην περιοχή του Δήμου Αριστοτέλη υπάρχουν πολλές δυνατότητες να αναπτυχθούν επιχειρηματικές δραστηριότητες στον τομέα της κοινωνικής και πράσινης οικονομία. Η κοινωνική επιχειρηματικότητα θεωρείται κρίσιμη παράμετρος και κατάλληλη πρακτική για την ανακούφιση αρκετών κοινωνικών προβλημάτων που αφενός δεν έχει τη δυνατότητα να επιλύσει το κράτος και αφετέρου ο ιδιωτικός τομέας δεν είναι πρόθυμος να αναλάβει πρωτοβουλίες, αφού τα οικονομικά οφέλη θεωρούνται μηδαμινά.

Έτσι οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να έχουν διπλό ρόλο σε περίοδο κρίσης: να παρέχουν θέσεις εργασίας και να καλύψουν ανάγκες που δεν προσελκύουν το ενδιαφέρον ούτε του δημόσιου ούτε του ιδιωτικού τομέα.

Όμως τα μέλη των κοινωνικών επιχειρήσεων σημειώνουν ότι μερικά από τα πιο ακανθώδη προβλήματα που έχουν να αντιμετωπίσουν είναι η μη ευνοϊκή φορολογική πολιτική, οι μη επαρκείς πολιτικές χρηματοδότησης και η ελλιπής πληροφόρηση των δημόσιων φορέων για τη λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων.